

viharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC — GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA R. O.

LETO XVI — ŠTEVILKA 4

APRIL 1984

POŠTINA PLAČANA

PLAN 1984

UVODNA DOLOČILA

Z letom 1984 vstopamo v četrto leto srednjeročnega plana 1981—1985. Plan za leto 1983 bistveno odstopa od predvidevanj srednjeročnega plana za to leto.

Plan za leto 1984 je sestavljen na osnovi naših možnosti z upoštevanjem ključnih ciljev družbenega gospodarskega razvoja, ki so opredeljeni v načrtu uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v SR Sloveniji ter v zvezni in republiški resoluciji za leto 1984.

Naš nadaljnji razvoj, prav tako pa tudi življenjski standard vseh zaposlenih bo neposredno odvisen od izrabe možnosti, ki jih imamo pri povečanju izvoza in dohodka, kar bomo dosegli le s povečano proizvodnjo, zmanjševanjem vseh vrst stroškov, boljšim izkoriščanjem delovnega časa in proizvodnih zmogljivosti.

V planu za leto 1984 izhajamo iz dejstva, da imamo mnogo boljše pogoje za poslovanje kakor v letu 1983;

— saj smo v letu 1983 prišli z veliko izgubo v TSP Radlje—Podvelka, ki jo je bilo potrebno pokriti v prvi polovici leta 1983.

— v letu 1983 je bil pripravljen sanacijski program za TOZD TSP Radlje—Podvelka za prekoračitev nadaljnjega nastajanja izgube s trajnim rentabilnim poslovanjem. Za leto 1984 imamo že verificiran sanacijski program, že uvedeno proizvodnjo novih izdelkov in dogovorjeno pokrivanje izgube leta 1983 v višini sanacijskega programa;

— v leto 1983 smo prišli s prekomernimi zalogami gotovih izdelkov in z negotovim tržiščem. Zaloge gotovih izdelkov smo med letom 1983 zmanjšali na normativni obseg;

— poslovno leto 1983 smo pričeli z izredno nizkim poprečjem osebnih dohodkov, kar je negativno vplivalo na stimuliranje večje produktivnosti in boljše dela. Poprečni osebni dohodki so se med letom izboljšali in se skoraj v vseh TOZD izenačili s podskupinami dejavnosti.

Seveda pa v leto 1984 prihajamo še s precejšnjimi notranjimi težavami in slabostmi, kot so:

— poslovno leto 1983 so na robu rentabilnosti zaključili TOZD gozdarstvo Črna, TOK Ravne, žaga Vuhred, TOZD TIP Otiški vrh, in TOZD TP Prevalje.

Ti TOZD tudi niso ustvarili dovolj sklada skupne porabe in so ga zanje morali oblikovati drugi TOZD, ki so si s tem zmanjšali možnosti oblikovanja dodatnih sredstev poslovnega sklada za razširitev materialne osnove dela;

— zaradi pokrivanja izgube v TOZD TSP Radlje—Podvelka iz rezervnih skladov ostalih TOZD se je zmanjšalo lastno finansiranje obratnih sredstev, kar povzroča velike probleme likvidnosti in preveliko odvisnost od težavnega najemanja dragih kratkoročnih kreditov;

— nekatera negativna cenovna razmerja med nabavno in prodajno, zlasti po zadnjih zvišanjih cen, ki nam rušijo možnosti za doseganje višjega dohodka;

— nimamo še dovolj prodorne in rentabilne izvozne usmerjene proizvodnje, ki nam bi omogočila normalni uvoz surovin, proizvodnih materialov, združevanja deviznih sred-

stev in odplačila deviznih anuitet, ki so v letu 1984 še zelo visoke;

— po ZR smo lahko v poslovni sklad za razširitev materialne osnove dela namenili le malo sredstev in nam za odplačila kreditov in iz njih izvirajočih razlik ostaja le minimalna amortizacija tekočega leta, ki je za ta namen v lesarski dejavnosti angažirano kar 82%, tako da imamo za enostavno reprodukcijo le malo sredstev. Iz investicijskih virov pa moramo nameniti sredstva še za drugo fazo rekonstrukcije tovarne ivernih plošč;

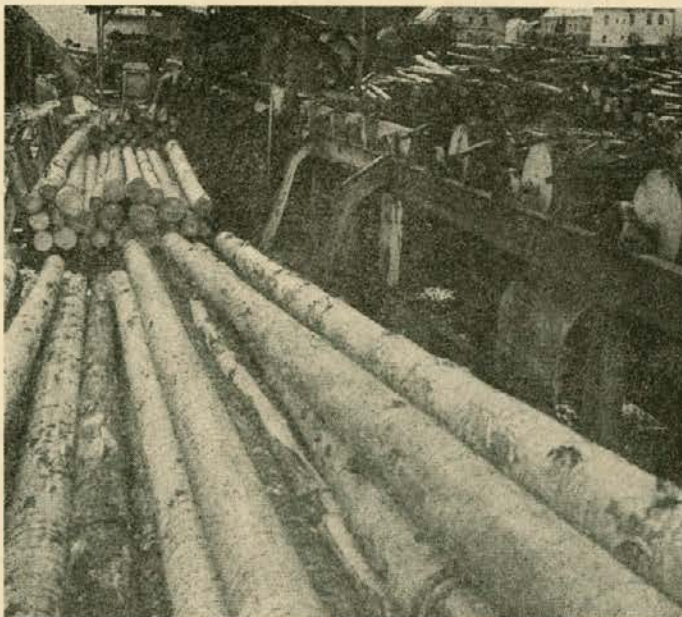
— na koncu leta 1983 ugotavljamo še prevelike zaloge proizvodnih materialov, ki vežejo še preveč likvidnih sredstev;

— v vseh TOZD ugotavljamo prenizko produktivnost dela, kar je posledica previsoke režije, nedodelane organizacije poslovanja, neindustrijskih navad delavcev in neizvedenega sistema nagrajevanja po delu in rezultatih dela;

— iz analize poslovanja ugotavljamo še previsoke stroške na enoto proizvoda (TIP, TP Pameče, TP Prevalje, TSP Radlje—Podvelka) v primerjavi s sorodnimi delovnimi organizacijami;

— med TOZD v okviru delovne organizacije in izven nje imamo še preslabe dohodkovne povezave, saj skupni prihodek ugotavljamo le pri žaganem lesu med TOZD, TOK gozdarstva in žagami, med ostalimi TOZD obstajajo še kupoprodajni odnosi, ki postavljajo TOZD v različne položaje glede na možnost ustvarjanja dohodka. Svobodna menjava obeh delovnih skupnosti in TOZD Blagovni promet je v premali odvisnosti od rezultatov proizvodnih TOZD;

— v samoupravnih aktih imamo preslabo opredeljeno odgovornost za opravljanje del, izpolnjevanje skupnih dogovorov in doseganje zastavljenih ciljev.

CIS Otiški vrh

Iz takega stanja naše DO, zaostrenih gospodarskih razmer ter neugodnih gibanj v svetu smo si preko planov TOZD in TOK zastavili leto 1984 kot »leto borbe za izvajanje načrta dolgoročne gospodarske stabilizacije z varčevanjem na vseh nivojih, večji izvoz na konvertibilno tržišče, večji dohodek in akumulacijo.«

SKUPNI CILJI

Iz realnih možnosti in pogojev razvoja DO Lesna ob upoštevanju omejitvenih faktorjev, ki so:

- omejene proizvodne zmogljivosti
- ustaljene tehnologije
- omejena sredstva finansiranja tekočega poslovanja
- omejena razpolaganja z deviznimi sredstvi za uvoz izdelavnih materialov, rezervnih delov, opreme in odplačila inozemskih kreditov
- omejena prodaja naših izdelkov na domačem in tujem trgu
- omejeno domačo in tujo surovino ter energijo
- število zaposlenih
- omejena sredstva za razširjeno reprodukcijo, si delavci in kmetje za leto 1984 zastavljamo naslednje temeljne cilje.

TEMELJNI CILJI

— Okrepiti moramo položaj delavca in razvijati samoupravne družbeno-ekonomske odnose, da bodo delavci obvladovali celoto reprodukcijskega procesa, v katerem oblikuje pogoje svojega dela in življenja (materialne, družbene, socialne, kulturne, prostorske, varnostne in druge).

— Ekonomsko stabilnejšo delovno organizacijo in take TOZD, ki bodo zagotavljali socialno in materialno varnost delavcev in pogoje, v katerih se lahko trajnejše uresničujejo kvalitetni dejavniki razvoja.

— Doseči moramo take pogoje, da bo delavcem zagotovljena ekonomska in družbena kontrola nad celotno družbeno reprodukcijo in odločilna vloga pri upravljanju na vseh nivojih.

— Dosledno moramo izvajati načrt dolgoročne gospodarske stabilizacije, z varčevanjem na vseh nivojih, z racionalizacijo poslovanja in z usmeritvijo v izvoz na konvertibilna tržišča.

— Povečati moramo izkoristek obstoječih kapacitet z odpravo ozkih grl v proizvodnji in z uvedbami dodatnih izmen, ker bomo lahko le na ta način dosegli planirano proizvodnjo.

— Povečati moramo produktivnost dela tako režijskih kot proizvodnih delavcev, kar bomo dosegli z izboljšanjem izkoristka delovnega časa. Za doseg tega cilja moramo čim več del in nalog normirati, na delovnih mestih splošne režije pa postaviti časovne roke za izvedbo določenih nalog.

— Povečan izvoz izdelkov višje stopnje predelave z nižjim izpadom dohodka, bo zagotovil nemoteno poslovanje v naših TOZD. Za doseganje večjega izvoza bomo bolj usklajevali proizvodnjo, iskali nove načine prodaje in skupaj z izvozniki bolje in dolgoročneje obdelovali tuja tržišča.

— Zmanjšali bomo delež uvoženega materiala v celotni nabavi, zato bomo nadomeščali uvožen reprodukcijski material z domačim in izdelali prioriteten red najnujnejšega uvoza.

— Optimirali bomo zaloge gotovih izdelkov, nedovršene proizvodnje in proizvodnih materialov, to bomo dosegli s skupnim operativnim planiranjem prodaje, proizvodnje in nabave.

— Poostriili in okrepili bomo izhodno kontrolo pri naših izdelkih, da bomo dosegli boljšo konkurenčnost na domačem in tujem trgu, pri prevzemu materialov bomo dosledno opirali vhodno kontrolo glede na kvaliteto in količino materiala, reklamacije bomo skladno s predpisi reševali sprotno.

— Povečali bomo direktno prodajo preko TOZD Blagovni promet na domačem in tujem trgu, s tem bomo zmanjšali odvisnost od večjih trgovskih organizacij.

— Pospeševali bomo razvoj novih izdelkov z več vložene-ga dela in večjo porabo lastnih, manj kvalitetnih surovin.

— Skrbeli bomo za take pogoje poslovanja, da bodo vse TO poslovale bolj rentabilno in to s takim dohodkom in akumulacijo, kot jo imajo sorodne dejavnosti v SRS. Le taki rezultati omogočajo normalno rast osebnih dohodkov, povečanje lastnih sredstev za finansiranje tekočega poslovanja ter ustvarjanje sredstev za razvoj in socialno varnost vseh zaposlenih.

— Preiti moramo na nov sistem osebnih dohodkov, ki bo stimuliral težko proizvodno in ključno strokovno kreativno delo in omogočal stimulacijo boljšega dela na vseh področjih. Osebnih dohodkov mora biti odraz produktivnosti, kvalitete poslovanja, gospodarnosti, večjega varčevanja s stroški in bolj gospodarnega obračanja denarja.

— Doseči moramo bolj kvalitetno izvajanje svobodne menjave dela med proizvodnimi TOZD in TOK ter obema delovnim skupnostima in TOZD Blagovni promet. Svobodna menjava mora temeljiti na programu dela in prispevku k ustvarjanju dohodka.

— Izboljšati in izpopolniti moramo osnove skupnega prihodka med TOZD in TOK gozdarstva ter žagami, v letu 1984 bomo pripravili osnove za razširitev skupnega prihodka tudi med finalnimi TOZD, ki so medsebojno reprodukcijsko povezani.

— Še nadalje moramo pospeševati združevanje začasnih likvidnih sredstev med TOZD v okviru Interne banke in med širše povezanimi poslovnimi partnerji v reprodukcijski verigi.

— Zboljšati moramo kreditiranje dolžniško-upniških razmerij v korist Lesne in takoj skrajšati plačilne pogoje terjatev s strani kupcev ter doseči obrestovanje tega kreditiranja.

— Izvajati moramo bolj kvalitetno politiko zaposlovanja s pridobitvijo dobrih in perspektivnih kadrov na proizvodnem in kreativnem področju.

— Izvajati moramo ustrezno štipendiranje in seznanjati osmošolce s poklicom gozdar in lesar, ker bomo le na ta način v naše poklice pridobili čimveč mladine.

— Dopolniti moramo samoupravne akte v TOZD in obeh delovnih skupnostih, da bodo vsa vodilna in vodstvena delovna mesta na reelekcijo, ker bomo le na ta način lahko izpolnili načelo »prave ljudi na prava delovna mesta«.

— Izkoristiti moramo zimski čas za izobraževanje delavcev o vplivu stroškov in slabega dela na poslabšanje rezultatov poslovanja posamezne TOZD.

— Izdelati moramo dolgoročni razvojni program DO do leta 1985 in osnove za srednjeročni program obdobja 1986 do 1990.

— Izboljšati moramo nadzor nad trošenjem vseh vrst stroškov, za kar moramo izvesti nov informacijski sistem v vseh TO in na delovna mesta zaposliti analitike stroškov.

— Mesečno moramo analizirati dosežene rezultate ter sproti sprejemati ukrepe za preprečevanje izgub in odpravljanje vzroke za motnje v poslovanju.

**Čuvajmo
gozdove
pred
požari!**

PLAN DELITVE CELOTNEGA PRIHODKA, DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA

Iz količinskega obsega prodaje, planiranih nabavnih in prodajnih cen za leto 1984, z upoštevanjem načrta dolgoročne gospodarske stabilizacije ter z dogovorjeno skupno in splošno porabo je izračunana naslednja delitev celotnega prihodka:

v 000 din

struktura delitve	doseženo v letu 1983		planirano za leto 1984		indeks	
	vrednost	str. CPV %	vrednost	str. CPV %	vred.	str. CPV %
celotni prihodek	8489692	100,00	12598643	100,00	148,40	
poslovni stroški;						
— direktni	5362497	63,16	8490753	67,39	158,34	
— splošni	780872	9,20	903128	7,17	115,66	
— izredni izd.	76451	0,90	70653	0,56	92,42	
amortizacija po predpisani stopnji	364229	4,29	494583	3,93	135,79	
dohodek	1905643	22,45	2639526	20,95	138,51	100,00
— del dohodka, ki pripada dr	147143	1,73	180824	1,44	122,89	
— del doh. za obe DS	115621	1,36	147880	1,17	127,90	
— del dohodka za nabavo in pr.	56040	0,66	77015	0,61	137,43	
— prispevki in davki iz dohodka	296136	3,49	406309	3,22	137,20	
— obresti od kreditov	315844	3,72	452408	3,59	143,24	
— pospešena AM	19652	0,23	61329	0,32	312,07	
čisti dohodek — dosežen	955207	11,26	1313761	10,43	137,54	
— vkalkulirani BOD	776875	9,15	994575	7,90	128,02	
ostanek za sklade	206574	2,43	319186	2,53	154,51	
— rezervni sklad	65254	0,77	100538	0,80	154,07	
— stanovanjski prispevek	38121	0,45	44170	0,35	115,87	
— skupna poraba	53926	0,64	70908	0,56	131,49	
— poslovni sklad	49274	0,58	103570	0,82	210,19	
izguba	28243	0,33	1,48	—	—	

Po planu za leto 1984 naj bi se celotni prihodek povečal za 48,40 % v primerjavi z doseženim v letu 1983. Tako povečanje celotnega prihodka je posledica povečane proizvodnje (10 %), višjih prodajnih cen v II. polletju, višje vkalkuliranih prodajnih cen za leto 1984 in večje prodaje v imenu TOZD Blagovni promet. V realizaciji je upoštevan prihodek od izvoza blaga v višini 1163080606 din, kar predstavlja 9,23 % celotnega prihodka. Neplačana realizacija je vkalkulirana v višini 43269039 din, kar predstavlja 0,36 % fakturirane realizacije. V prihodke so vključene tudi pozitivne obresti od posojenega denarja in sicer v višini 59017000 din.

Direktni materialni stroški so izračunani na osnovi normativnih porab po posameznih tipih izdelkov in planiranih nabavnih cen ter planirane prodaje izdelkov v lastnih prodajalnah in preko skladišča TOZD Blagovni promet. Direktni materialni stroški predstavljajo 67,39 % prihodka in rastejo za 20 % hitreje kot celotni prihodek. To kaže na neugodna cenovna razmerja, spremenjeno strukturo prodaje (povečana prodaja oken, senčil, vzmetnic, oblazinjenega pohištva), povečanega izvoza (izpad dohodka) in dupliranje prodaje (TP Pameče, TP Prevalje, TSP Radlje — TOZD Blagovni promet). Splošni materialni stroški so planirani le za 15,66 % višje od preteklega leta. Med te stroške smo vkalkulirali omejene izdatke (dnevnice, potne stroške, reprezentanco) v skladu z družbenim dogovorom, investicijsko in redno vzdrževanje v utemeljenih porabah, električno energijo 30 % višje od preteklega leta, stroške varstva pri delu po veljavnem pravilniku in ostale stroške skrajno racionalno. Med izredne izdatke je vključena interna devizna premija. Pri planiranem izvozu ugotavljamo izpad dohodka v višini 257292085 din, kar predstavlja 18,11 % izgub pri izvozu. Izpad dohodka je za 83 % večji od preteklega leta, vzrok za to je izvoz višje stopnje predelave in 31 % povečan količinski obseg prodaje. Interno devizno premijo bomo v letu 1984 pokrivali: 30 % na osnovi števila zaposlenih (fiksni plan, znesek) 70 % na osnovi porabe deviz (brez anuitet)

V delitvi celotnega prihodka je znesek interne devizne premije zmanjšan zaradi kompenziranih prihodkov in plačila premije izvoznikov. Ostalih izrednih izdatkov nismo planirali.

Amortizacija po predpisanih stopnjah je za 36 % večja od preteklega leta, to pa zaradi revalorizacije osnovnih sredstev in aktiviranja opreme v letu 1983 (računalnik, MELES, žaga Vuhred, gozdno-kamionske ceste). Amortizacija od novih osnovnih sredstev v plan ni zajeta. Za celotno delovno organizacijo planiramo porast dohodka za 38,51 %, v strukturi celotnega prihodka pa predstavlja le 20,95 %, kar je nižje od preteklega leta.

Dohodek je razporejen na:

— del dohodka, ki pripada drugim, to je biološka amortizacija, ki je za 20 % višja od preteklega leta, 5 % prispevek za vlaganja v gozdove od nakupne vrednosti gozdnih sortimentov in člen 12. zakona o gozdovih, ki je vkalkuliran pri gozdarstvu Mislinja 60.000,00 in gozdarstvu Slovenj Gradec 40.000,00 din.

— obresti od kreditov so planirane 43 % višje od preteklega leta.

Planska struktura obresti je naslednja:

obresti od dolgoročnih kreditov za OS	65853000
obresti od dolgoročnih kreditov za TOBS	30388000
obresti od internih kreditov	32971000
obresti kratkoročnih kreditov	323196000
Skupaj:	452408000

V strukturi dohodka se delež za obresti povečuje iz preteklega leta in je planiran v višini 17,15 % dohodka.

— del dohodka za svobodno menjavo z obema delovnima skupnostima je povečan za 28 %, delež svobodne menjave v strukturi dohodka se zmanjšuje in je planiran le 5,6 % dohodka;

— del dohodka za nabavo in prodajo je planiran za 37 % večji kot preteklo leto, kar je posledica večje prodaje 10 %.

Delež dohodka za nabavo in prodajo je ostal neizpremenjen; — prispevki in davki iz dohodka so planirani po osnovi trenutno veljavnih stopnjah in so povečani za 37 %, delež v dohodku je skoraj enak kot v preteklem letu, močno so povečane zavarovalne premije in bančni stroški.

Pospešena amortizacija je planirana v višini 61328868 din in je za 3 krat večja od preteklega leta. Planirana pospešena amortizacija je v TOZD TP Pameče 1600000, TP Prevalje 3400000 in v Novi opremi 11328868 din.

Čisti dohodek je planiran v višini 1313761000 din in predstavlja 50 % dohodka, kar je enako kot v preteklem letu.

Bruto osebni dohodki so planirani po panogah na osnovi dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka, ki je naslednja:

gozdarska dejavnost	1983	1984	indeks
1. dohodek	618.677,931	768.178,598	124
2. del čistega dohodka za OD in skupno porabo	284.694,605	361.741,798	127
3. delež OD in SP v doh.	46,01 %	47,09 %	
4. akumulacija	43.527,286	65.161,565	149
5. delež akumulacije v doh.	7,04 %	8,48 %	
6. OD in skupna poraba + akumulacija	328.221,891	426.903,363	130

lesarska dejavnost	1983	1984	indeks
1. dohodek	1.030.162,958	1.521.429,209	148
2. del čistega dohodka za OD in skup. porabo	438.982,174	570.831,787	130
3. delež OD in SP v doh.	42,61 %	37,52 %	
4. akumulacija	81.955,741	181.045,775	220
5. delež akumulacije v doh.	7,96 %	11,89 %	
6. OD in skupna poraba + akumul.	520.937,915	751.877,560	144

Iz zgornje tabele je razvidno, da še lahko pri planiranih rezultatih povečamo maso osebnih dohodkov v gozdarski dejavnosti za 2,5 % v breme akumulacije in v lesarski dejavnosti za 10 % v breme akumulacije. V maso osebnih dohodkov smo v letošnje leto vkalkulirali 1 % bruto osebnega dohodka, kot združena sredstva na nivoju DO, za pokrivanje bolezni nad 30 dni in za zdravstvene storitve poklicnih obojenj in nesreč pri delu.

V planu je vkalkulirana povečana masa bruto osebnih dohodkov za 28 %, neto mesečni osebni dohodek na delavca pa za 26 %, kar znaša 20.937 din.

Ostanek za sklade planiramo v višini 319.186.000 din, kar predstavlja 78 % povečanje nasproti preteklemu letu in predstavlja 2,5 % celotnega prihodka oziroma 12 % dohodka.

Planirani ostanek dohodka je razdeljen po planu v naslednje sklade:

	v 000 din
1. stanovanjski sklad — lastni	26.872
— vzajemni	17.298
2. v odplačilo sanacijskih kreditov (Prevalje, Radlje)	14.276
3. v rezervni sklad	100.538
4. v poslovnih sklad	89.294
5. v sklad skupne porabe	70.906
	319.186

Poslovanja z izgubo ne planiramo pri nobenem TOZD, poslovanje na meji rentabilnosti pa pri TOZD Gradnje, žagi Mušenik in TSP Radlje—Podvelka. Ti TOZD namreč ne planirajo oblikovanja sklada skupne porabe in poslovnega sklada.

TOZD TSP Radlje—Podvelka oblikuje sicer rezervni sklad in 13.196.000 din poslovnega sklada za odplačilo sanacijskih kreditov.

Kazalci uspešnosti poslovanja:

	doseženo 1983	plan 1984	indeks
1. dohodek na delavca	687.960	914.597	133
2. ekonomičnost cel. prih. poslovnih stroški	1,29	1,26	98
3. rentabilnost doh. na popr. uporab. poslovna sredstva	0,34	0,37	109
4. stopnja rentabilnosti akumul. popr. upor. posl. sred.	2,45	3,70	151
5. stopnja reproduktivne sposob. (akum. + AM: popr. upor. posl. s.)	9,05	10,60	117
6. delež BOD + sklada skup. por. v dohodku	45,32	42,04	93
7. delež akumulacije v dohod.	7,10	10,06	141
8. neto OD na delavca mesečno	16.628	20.937	126

Planirani rezultati za leto 1984 so dokaj optimistični, saj se s planiranimi rezultati približujemo podskupinam dejavnosti v SRS. Taki rezultati pa morajo biti doseženi, da nam bodo zagotovili nemoteno poslovanje tekom leta in boljši start v naslednje leto.

ORGANIZIRANOST POSLOVANJA, ZAPOSLOVANJA, IZOBRAŽEVANJA TER OSEBNEGA IN DRUŽBENEGA STANDARDA

V letu 1984 si bomo izboljšali funkcioniranje delegatskega sistema, samoupravnega odločanja in medsebojnega urejanja razmerij v združenem delu. Zato bomo več storili tudi na področju obveščanja delavcev z utrjevanjem in razširitev notranjega sistema obveščevalne mreže in s povečanjem gostote informacij.

Planirano število zaposlenih iz ur je naslednje:

	dej. v l. 1983	plan 1984	povečanje	indeks	indeks na stanje 31. 12. 1983
gozdarska dejavnost	806	837,5	+ 31,5	103,9	106,3
lesarska dejavnost	1586	1639	+ 53	103,3	100,0
Blagovni promet	160	178,5	+ 18,5	111,6	105,6
DSSP	184	196,4	+ 12,4	106,7	101,8
DS Interne banke	34	34,5	+ 0,5	101,5	101,5
SKUPAJ DO	2770	2886	+ 116	104,2	102,0

Planirano število zaposlenih, je za 4 % večje kot v preteklem letu, v gozdarski dejavnosti je planirano število zaposlenih večje za 4 %, v lesarski dejavnosti pa za 3 %. Največji porast planiranega števila zaposlenih je v TOZD Blagovni promet zaradi razširitve servisne dejavnosti, izpopolnitve del na področju prodajal in izvoza.

Spremljali bomo gibanje, razvoj in napredovanje zaposlenih delavcev ter zaposlovali delavce na delih, za katere so usposobljeni.

Pripravnik bomo zaposlovali v skladu s samoupravnimi splošnimi akti, ki urejajo zaposlovanje tako, da bomo na vsakega začetelega stotega delavca zaposlili enega štipendista — pripravnika za določen čas, to je za čas pripravniškega staža. Omejili bomo delo po pogodbah in nadurno delo. Delo po pogodbah bomo uvažali le v primerih, ko bomo dobili soglasje od pristojne SZZ, kot tudi delo preko polnega delovnega časa. Striktno bomo upoštevali določila ZDR in pravilnika o delovnih razmerjih.

Štipendirali bomo predvsem delavce proizvodnih poklicev v skladu z našim razvojem. Izkazanimi potrebami v posameznih strokah in stopnjah izobrazbe.

Stanje štipendistov:	stanje štipendistov 1983/84	od tega jih bo predv. končalo v letu 1984	razpisane štipendije v letu 1984
I. letnik srednje usm.	20	—	—
II. stopnja izobrazbe	2	1	—
III. stopnja izobrazbe	—	—	34
IV. stopnja izobrazbe	35	17	54
V. stopnja izobrazbe	59	18	6
VI. stopnja izobrazbe	12	4	—
VII. stopnja izobrazbe	41	12	9
Skupaj	169	52	103

Urejali bomo pripravništvo, predvsem za naše štipendiste. Proizvodno delo in delovna praksa bo potekala v skladu z zakonom o usmerjenem izobraževanju.

Delavce bomo usposabljali za I. in II. stopnjo v lesarstvu. Organizirali bomo razne oblike in smeri izobraževanja, kot so tečaji za žičničarje turističnih žičnic za upravljalce lepilnih linij, gojitelje, sekače, motorne žage in tečaj za JUS gozdnih in lesnih sortimentov.

Izven DO bomo izobraževali delavce na osnovi planov izobraževanja. V letu 1984 si bomo prizadevali za ustanovitve lesarske srednje šole v koroški regiji.

Glede na to da je OD stimulaturna kategorija, bomo v letu 1984 pričeli izvajati nov sistem za delitev osebnih dohodkov, ki bo delavce spodbujal k večji delovni storilnosti in doseganju večjega dohodka. Za leto 1984 planiramo naslednji dvig neto osebnih dohodkov na delavca:

	Dosežen neto OD v letu 83 v din	Plan neto OD v letu 84 v din	Indeks
Gozdarska dejavnost	18.940	23.590	125
Lesarska dejavnost	14.904	18.986	127
Blagovni promet	19.661	24.271	123
DSSP	18.894	22.940	121
DS Interne banke	16.715	20.548	123
Skupaj Lesna	16.628	20.937	126

Po družbenem dogovoru in iz planiranih rezultatov poslovanja bomo lahko v drugi polovici leta neto OD še povečali, seveda ob izkazanih rezultatih polletja.

Čimprej moramo pristopiti k usklajevanju panožnih sporazumov, da bomo tvorno sodelovali pri vsebinskih določilih le-teh in jih upoštevali pri oblikovanju osebnih dohodkov že v letu 1984.

S pravilnim zaposlovanjem in izvajanjem delovne discipline bomo zmanjšali boleznine, za kar se morata povezati zdravstvena in socialna služba. Za boljše počutje delavcev in za izboljšanje zdravstvenega stanja zaposlenih bomo organizirali rekreacijo, letne dopuste v lastnih počitniških kapacitetah in pospeševali družbeno prehrano v vseh TOZD.

Socialno, varstveno in zdravstveno službo moramo medsebojno povezati, preprečevati poklicna obolenja in delovne invalide zaposliti na najustreznejša delovna mesta v DO.

POVZETEK PLANA DO LESNA, ZA LETO 1984

	Plan v letu 1984	% povečanje nasproti l. 83
1. Proizvodnja		
— gozdarska — prido-		
bivanje	227.564 m ³	— 3,7
— gojenje	19.895 dnin	enako kot v l. 83
— lesnoindustrijska		+ 13,0
Skupaj DO		+ 7,3
2. Število zaposlenih	2.886	+ 4,2
3. Fizična produktivnost		+ 5,3
4. Izvoz		
— dinarski	1.163.080.606	+ 93
— v \$	8.119.491	+ 31

	Plan v letu 1984	% povečanje nasproti l. 83
5. Lastni devizni preliv za porabo (59 % v \$)	4.790.500	+ 42
6. Devizni odlivi v \$		
anuitete	1.350.000	
repromaterial	1.676.000	
rezervni deli	910.000	
oprema	166.000	
združen. z dobavitelji	817.000	
blagovni odlivi	45.000	
vročilo terminskih kreditov	100.000	
in Melaminu	76.000	
Skupaj	5.140.000	+ 6,0
7. Pokritost izvoza z izvozom	1,69	
8. Celotni prihodek	12.598.643.000	+ 48,40
9. Dohodek	2.639.526.000	+ 38,51
10. Čisti dohodek	1.313.761.000	+ 37,54
11. Ostanek za sklade	319.186.000	+ 54,51
12. Dohodek na delavca	914.597	+ 33,0
13. Stopnja rentabil.	3,70 %	+ 51,0
14. Stopnja reproduk-tivne sposobnosti	10,60 %	+ 17,0
15. Povečani neto OD na delavca mesečno	20.937	+ 26,0
16. Vezana obrat. sred.	2.952.317.000	+ 47,0

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT OBMOČJA SLOVENJ GRADEC 1981-1990

Razvoj gozdnih fondov

Gozdnogospodarsko območje Slovenj Gradec zajema celotno površino občin Slovenj Gradec, Ravne na Koroškem in Dravograd ter del občine Radlje ob Dravi.

Celotna površina obsega 89.120 ha, od tega je 59.234 ha gozdov in je gozdnatost 66 %.

Gozdarstvo in lesna industrija sta v območju pomembna in perspektivna gospodarska dejavnika, saj je bil njun delež 1979 v družbenem proizvodu 12,4 %, zaposlovala sta 13,3 % delavcev in ustvarjala 9,7 % izvoza; prihodnost pa gradita predvsem na velikih količinah kvalitetnega lesa, predvsem iglavcev. Z gozdarstvom je tesno povezanih 3806 lastnikov gozdov, ki jim pripada 56,2 % površin gozdov. Gozdni posestniki se v odnosu do gozda in družbe pojavljajo kot lastniki gozda, proizvajalci surovine in delavci v gozdu, zato so za gozdarstvo zaskrbljujoči procesi razseljevanja hribovskih predelov in drugi demografski procesi.

Vplivi dejavnosti, s katerimi se gozdarstvo srečuje, to so predvsem industrija, urbanizacija, lovstvo, turizem, energetika idr., so za gozd večinoma negativni:

zmanjšuje se gozdni prostor, gozd je obremenjen z odpadki in hrupom, gospodarjenje je v nekaterih predelih (parki, zeleni pasovi) omejeno, zaradi imisij se gozdovi sušijo na velikih površinah, zaradi divjadi je otežkočeno pomlajevanje itd. Zato je pomembna naloga gozdarstva, da s temi dejavnostmi vzpostavimo ustrezne kontakte, da bi bile škode čim manjše.

	Površina gozdov			
	družbeni sektor	zasebni sektor	družbeni sektor II	skupaj
	ha			
— lesnoproizvodni	21.548	32.637	1.437	55.622
— posebni pomen	473	36	96	605
— varovalni	2.358	637	12	3007
— skupaj:	24.379	33.310	15.45	59.234

Z analizo smo ugotovili, da se je površina gozdov v celoti povečala v preteklem deceniju za 104 ha. Večje pa so spremembe med posameznimi lastniškimi kategorijami.

Lesna zaloga:	DS	ZS	DS II	SKUPAJ
— iglavci	5.566.979	6.969.394	299.758	12.836.131
— listavci	846.454	931.792	50.003	1.828.249
— skupaj:	6.413.433	7.901.186	349.761	14.664.380
— na ha	263	237	226	248

Trend naraščanja lesnih zalog je naslednji: indeks leta 1958 je 100, 1968 je 105 in leta 1980 je 110, delež iglavcev je 88 % in listavcev je 12 %.

Prirastek	DS	ZS	DS II	Skupaj
— iglavci	123.374	180.284	7.889	311.547
— listavci	19.794	24.422	1.460	45.676
— skupaj:	143.168	204.706	9.349	357.223
— na ha	5,87	6,15	6,05	6,03

Indeksi rasti prirastka v zadnjih 20 letih so naslednji: 1958 — 100, 1968 — 108, 1980 — 122.

Tudi etat se je povečal in so indeksi rasti etata naslednji: 1958 — 100, 1968 — 132, 1980 — 141.

Kljub povečanemu etatu sicer lesne zaloge še naraščajo, vendar so sedanji etati že na meji donosnih zmoglosti gozdov.

Pomemben kazalec intenzitete izkoriščanja gozdov je razmerje med etatom in lesno zalogo, ki je bilo leta 1958 — 15,6, 1968 — 19,6 in 1980 — 20,0 ter razmerje med etatom in prirastkom, ki je bilo leta 1958 — 70,5, 1968 — 85,7 in 1980 — 81,6.

Razmerje med etatom in posekom

Etat je bil v obdobju 1971—1980 realiziran v gozdovih družbenega sektorja

Izvršitev načrta gozdnogojitvenih del

	družbeni sektor ha dnin		zasebni sektor ha dnin		družbeni sektor II ha dnin		SKUPAJ ha dnin	
— izvršeno	11.485	89.691	11.404	88.409	306	4.622	23.195	182.722
— plan	10.936	101.080	9.222	85.424	269	3.036	20.427	189.540
— %	105	89	124	103	114	152	114	96

Intenziteta del, izražena s številom dnin na ha, je bila v družbenem sektorju 3,68 % dnin/ha, v zasebnem sektorju 2,65 dnin/ha in v družbenem sektorju II 2,99 in za območje poprečno 3,08 dnin/ha. Intenziteta del v zasebnem sektorju je nekoliko manjša zaradi prebiralnega načina gospodarjenja, ki zahteva manj obnovitvenih del in tudi potrebe po negi so manjše kot v enodobnih gozdovih. Na ha je bilo posejano poprečno 3517 sadik.

Ogrodili smo (t. j. razširjena reprodukcija) 148 ha površin, za kar je bilo potrebno opraviti zaradi ponavljanja ukrepov nege na 628 ha. Za razširjeno reprodukcijo je bilo opravljenih 7700 dnin.

V drevesnici je bilo vzgojeno 21.208.000 sadik, od tega 97 % iglavcev. Seme smo pridobivali iz semenskih sestojev v območju, ali pa smo se oskrbovali z njimi iz drevesnice Mengeš.

V 29 požarih je pogorelo 358 ha gozdov, predvsem na območju Črne, kjer sta bili dva velika požara, v katerih je pogorelo 145 in 173 ha gozdov.

Gozdne prometnice

V območju je sedaj 1356 km gozdnokamionskih cest in je gostota na vso površino 18,64 m/ha, 21,13 m/ha je produktivnih prometnic. Evidentiranih vlak je 1224 km in je gostota 21,2 m/ha.

Cilji gospodarjenja

Glavni cilji v družbenem sektorju so: proizvodnja lesa, zaposlitev, dohodek, gozd kot rezerva. Infrastrukturni ali glavni vzporedni cilji so varovalni učinki, oskrba z vodo, obrambna vloga in drugi.

V zasebnem sektorju se vpliv lastništva odraža na oblikovanje glavnih ciljev, saj so v ospredju dohodek kmeta, socialna varnost, zaposlitev, les za domačo

101 %, v zasebnih gozdovih 90 % in v gozdovih družbenega sektorja II 87 %. Predvsem zaskrbljuje nizek odstotek realizacije listavcev v zasebnih gozdovih (72 %) in v gozdovih družbenega sektorja II (31 %).

Gozdnogojitvena dela

Gozdnogojitvena dela so bila izvršena v večjem obsegu, kot so bila načrtovana in to v vseh sektorjih lastništva. Načrt obnove je bil realiziran s 168 %, nege s 109 %. Za opravljena dela je bilo zaradi večje produktivnosti porabljeno manj dnin, kot smo načrtovali: pri obnovi smo porabili 114 % dnin, pri negi 91 % dnin, pri varstvu 99 % dnin ali skupaj 96 % načrtovanih dnin.

uporabo, turizem in družbeni cilj blagovna proizvodnja. Infrastrukturni cilji so podobni kot v družbenih gozdovih.

Po dejavnosti so cilji naslednji:

Gojenje gozdov

— popolnejše izkoriščanje proizvodnih potencialov in kvalitetnih zasnov,
— stabilizacija razmer v pogledu trajnosti,

Ukrepi

Etat

Za plansko obdobje 1981—1990 načrtujemo etat:

a) obvezni etat v bruto m³:

	DS	ZS	DS II	SKUPAJ
— iglavci	1.107.140	1.442.800	59.480	2.609.420
— listavci	136.530	164.080	7.571	308.181
— skupaj	1.243.670	1.606.880	67.051	2.917.601

b) pogojni etat iz zakasnelih čiščenj in redčenj, ki bo realiziran s povečanimi vlaganji, v bruto m³:

	DS	ZS	DS II	SKUPAJ
— iglavci	8.300	8.750	—	17.050
— listavci	3.100	2.650	—	5.750
— skupaj:	11.400	11.400	—	22.800

Domačo porabo lesa v zasebnem sektorju načrtujemo v višini 106.000 m³ iglavcev in 76.000 m³ listavcev. Predvidevali smo naslednjo blagovno proizvodnjo gozdnih sortimentov, m³:

	iglavci	listavci
— les za mehansko predelavo	1.216.981	64.740
— celulozni les	181.117	—
— les za iverne plošče	117.828	148.495
— ostali tehnični les	610.573	27.452
— drva	—	24.311

— racionalnost bioloških vlaganj,
— sanacije sestojev, kjer propada jelka in ki so poškodovani zaradi plina,
— biološka stabilizacija zasmrečenih sestojev,

— intenzivna nega,
— intenzivno gozdnogojitveno načrtovanje,

— zamenjava nesmotrnega prebiranja v kmečkih gozdovih s skupinsko postopnim gospodarjenjem.

Pridobivanje lesa

— razvijanje tehnologije dela skladno z gozdnogojitvenimi deli,

— humanizacija dela,
— nadaljevanje koncepta načrtovanja sekundarne mreže prometnic,

— izpopolnjevanje tehnologije dodelave gozdnih sortimentov na mehaniziranih skladiščih,

— uveljavitev tehnologije spravila lesa z adaptiranimi kmetijskimi traktorji,

— uveljavitev strojnih skupnosti,
— izobraževanje kmetov za delo v gozdu.

Gradnja prometnic

— izpopolnjevanje in dopolnjevanje mreže prometnic po uveljavljenem konceptu,

— izboljšana kvaliteta cestnega omrežja,

— intenziviranje in racionalizacija vzdrževanja prometnic,

— uveljavljanje tehnologij, ki bolj varujejo gozd pri gradnji prometnic,

— vključevanje kmetov pri vzdrževanju prometnic.

	Družbeni sektor		zasebni sektor		družbeni sektor II		SKUPAJ	
	ha	dnin	ha	dnin	ha	dnin	ha	dnin
obnova	1.235	18.670	1.487	23.750	109	1.700	2.831	44.120
nega	10.105	63.650	7.924	54.240	480	3.840	18.509	121.730
varstvo	—	14.100	—	9.010	—	450	—	23.560
skupaj:	11.340	96.420	9.411	87.000	589	5.990	21.340	189.410

V primerjavi z načrtovanimi gozdgojitvenimi deli v minulem desetletju načrtujemo povečanje gozdnogojitvenih del po površini za 4%, po dninah pa je obseg približno enak, v primerjavi z dejansko opravljenimi deli pa bi bil obseg del po površini manjši za 8%, dnin pa bomo porabili 3,6% več.

Gradnja prometnic

Z izgradnjo 387 km gozdnih cest se bo gostota cestnega omrežja povečala na 30,3 m/ha.

Ciljna gostota cest je predvidena s 33,1 m/ha in se bomo postavljenu

cilju močno približali. Poleg novih gradenj je predvidena tudi rekonstrukcija nekaterih že zgrajenih cest. Pri gradnjah in rekonstrukcijah bo večji poudarek na kvaliteti del: boljši utrditvi vozišča, odvodnjavanju in objektom.

Načrtovana je izgradnja 755 km vlak, katerih gostota se bo s tem povečala na 33,3 m/ha. Z ozirom na načrtovano gostoto 61 m/ha za željenim stanjem še močno zaostajamo. Elementi vlak bodo prilagojeni strojem za spravilo, vendar naj bi se naklon gibal med 10% in 20%.

Karel ZGORC, dipl. ing. gozd.

**Čuvajmo
gozdove
pred
požari!**

Zatiranje lubadarja

Zaradi lanskoletne suše, letošnjega vetroloma in splošnega hiranja naših gozdov, moramo odslej posvetiti zatiranju lubadarja veliko pozornost. Zato naslednje ugotovitve in napotila:

Stanje:

— Zastoji sečen in dobava lesa iz gozda zaradi zimskih pogojev bodo vplivali na povečane koncentracije lesa v lubju v gozdu in ob cestah.

— Vetrolomi v gozdu predstavljajo veliko potencialno nevarnost za kalamitetni pojav gozdnih škodljivcev.

— Suša v preteklem letu ugodno vpliva na velik razvoj gozdnih škodljivcev.

— V plinskih območjih na Ravnah in v Mežici, ki prostorsko še niso omejena in imajo tendenco širjenja.

— Propadanje jelke v vsem gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec.

— Splošno upadanje vitalnosti gozdov zaradi vse širšega onesnaževanja ozračja.

— Manj vitalni čisti smrekovi sestoji na približno eno tretino območja.

— Nedosledno izvajanje gozdnega reda v preteklem obdobju.

— Nepravočasno spravilo in prevoz lesa v lublju iz gozdov na mehanizirana skladišča, še posebno iz zasebnega sektorja.

— Kopičenje neolupljenega lesa na skladiščih.

— Pomanjkljiv strokovni nadzor nad razvojem gozdnih škodljivcev in slabo izvajanje preventivnih ukrepov.

Ukrepi:

— Ugotovitev lokacij najbolj ogroženih sestojev v revirjih. Zadolženi referenti za gojenje in varstvo gozdov ter revirni vodje:

1. ugotoviti vetro- in snegolome
2. registrirati že do sedaj znana žarišča lubadarjev
3. ugotoviti stare zaloge lesa v gozdu

— Spremljava gibanja lesa v gozdu in zagotovitev pravočasnega spravila in odvoza. Zadolženi revirni vodje in referenti na TOZD in TOK ter strokovne službe v gozdarskem sektorju.

— Dosledno odstraniti iz sestoja obstoječe lubadarke in oslabiljeno drevje. Izdelati vrhače!

— Izvajati gozdni red pri sečnji in izdelavi gozdnih sortimentov:

1. dosledno beliti panje v pasovih
2. izdelati vrhače do 5 cm premera
3. predvsem v oslabilih sestojih pokriti vrh z vejami.

— Dosledno beliti gozdne sortimente, kjer ni možno pravočasno spravilo in odvoz lesa. Gozdni sortimenti v lubju morajo biti spravljani iz gozda v času štirih tednov.

— V družbenih gozdovih pregled in kolavdacija sečišč po končanem delu. Odgovoren referent za gojenje in varstvo gozdov.

— V gozdovih kjer so ugodni pogoji za razvoj lubadarja (plinsko območje, propadanje jelke, poškodovano drevje, upadanje vitalnosti itd.), polaganje kontrolnih dreves in vodenje evidence o razvoju lubadarja.

Kontrolna drevesa polagamo v iglastih gozdovih po vsaki dolgotrajni suši, okolici pogorišč, vetrolomov in snegolomov ali kjer se iz drugih vzrokov suši drevje. Polagamo jih enkrat v letu in to v pomladanskem času. Vodimo evidenco o datumu nastavitve, lokaciji, času in gostoti naleta ter razvoju lubadarja.

Lovna drevesa položimo ob robu gozda in na mestih, kjer drevo večkrat obsije sonce. Čim debelejšje je drevo tem močnejše ga lubadar napada. Lovna drevesa položimo predvsem tam, kjer smo izdelovali od lubadarja napadena drevesa. V senčnih legah ne polagamo lovnihih dreves. Za najnevarnejšega velikega smrekovega lubadarja položimo lovna drevesa, ko sneg skopni. Z odpiranjem lubja ugotavljamo razvojne stopnje lubadarja. Ko je v razvojni stopnji ličinke, je pravi čas za uničenje. Ko lubadarke izdelujemo, položimo hkrati že nova lovna drevesa. Lovna drevesa polagamo do jeseni, ko lubadarji nehajo rojiti. Lubadarja uničujemo tako, da napadeno drevo oklestimo in temeljito obelimo. Lubje, veje in vrhače sežgemo ali temeljito poškopimo s ksilolinom. Za izvedbo sta odgovorna revirni vodja in referent za gojenje gozdov.

Škopljenju v gozdovih se bomo izogibali in bomo škropili s ksilolinom le izjemoma ob gozdnih cestah, kjer ni v bližini vodnih virov.

Janko POTOČNIK, dipl. ing.

Gozdne prometnice, njihov pomen, odprtost, tehnologija gradenj in vzdrževanje

1. UVOD

Gozd je dobrina splošnega družbenega pomena in je del našega življenjskega prostora. Od njega pričakuje naša skupnost večstranske koristi: poleg tega, da daje lesno surovino (proizvodna funkcija gozda), mora gozd vzdrževati uravnotežene klimatske razmere, predstavlja rezervoar pitne vode, zadovoljevati mora estetske in rekreativne zahteve družbe. Prav tako smo obremenili gozdni ekosistem s funkcijami socialno varovalnega vidika. Oblikovanje gozda v smislu zadovoljevanja vseh teh potreb je pretežno prepuščeno gozdarjem.

Več potrebuje družba lesne surovine, globlje in močnejše se gozdarji zavedamo v to naše naravno bogastvo — gozd in trajnejše poti iščemo, da s čim manjšimi stroški dobimo iz gozda čim več.

Iz tega sledi, da za intenzivno gospodarjenje z gozdovi morajo biti le-ti primerno odprti, dostopni. Odpiramo pa jih le s stalnimi prometnicami, kot so ceste in vlake.

2. VEČNAMENSKA VLOGA GOZDNIH PROMETNIC

Podobno, kot ne uporabljamo gozda samo za pridobivanje lesne mase, saj ima še veliko prav tako pomembnih funkcij, se tudi gozdne prometnice ne rabijo samo za transport lesa iz gozda.

Dosedanje razmere kažejo, da gozdarji pri načrtovanju ne gledamo le na koristi svoje stroke, temveč, če se le da, upoštevamo tudi potrebe drugih uporabnikov v prostoru. Ko so se delale analize v Sloveniji, iz katerih so ugotavljali, kako oziroma s kakšnim deležem so pri načrtovanju gozdnih cest upoštevali tudi interese širše družbe, so prišli do podatkov, da okoli 16–29 % vseh gozdnih cest, zgrajenih v zadnjih petih letih, ni bilo zgrajenih le za potrebe gozdarstva, ampak tudi drugih uporabnikov v prostoru.

3. ODPRTOST GOZDOV

Z vidika odprtosti je bolje, če imamo čim več prometnic. To pa pomeni na drugi strani vlaganje v izgradnjo in nato še velike stroške za vzdrževanje. Poleg velikih stroškov pa pomeni gostoto omrežja tudi veliko rano v okolju.

Če pa hočemo najti pravo razmerje med temi faktorji, moramo določiti optimalno gostoto in sestavo (ceste, vlake, poti) gozdnih prometnic.

Govorimo o gostoti cest 25–30 m/ha in vlak 180–220 m/ha, ki naj bi bile optimalne. To pa ne velja povsod, zato je potrebno seznaniti se z naslednjimi pojmi:

- kakšne so koristi od cest,
- kako te koristi vrednotiti,
- kakšne so škode od ceste,
- kako te škode ovrednotiti,
- kakšen je odnos med cesto in vlako.

Odgovori na vsa ta vprašanja v bistvu rešujejo vprašanje potrebe oziroma optimalne gostote prometnic.

4. RAZMERJE MED KAKOVOSTJO GRADNJE IN STROŠKI VZDRŽEVANJA PROMETNIC

Ker imamo omejena sredstva na eni strani, zahteve po gradnji pa na drugi strani, se večkrat pojavlja vprašanje, kako kvalitetno naj bo zgrajena kakšna prometnica. Pri odločanju kakovosti gradnje glede na stroške vzdrževanja bomo našli najboljšo rešitev takrat, kadar se nam bo posrečilo doseči minimum skupnih stroškov za prometnico. Tu mislim enkratne stroške za gradnjo in ponavljajoče stroške za vzdrževanje.

Če pa hočemo praktično ugotoviti to razmerje med stroški za gradnjo in vzdrževanjem, pa moramo stroške spremljati po posameznih prometnicah.

5. ISKANJE NAJUSTREZNEJŠE TEHNOLOGIJE GRADNJE

Pri iskanju prave oziroma najustrežnejše tehnologije, vpliva več dejavnikov, od katerih pa igrata glavno vlogo nagnjenost terena in vrsta hribine.

Zemeljskih del se bomo lotili drugače na položnih terenih z mehko hribino, kot na strmih terenih s kamnito hribino. Izkušnje nam kažejo, da je na trasah z manjšimi nagibi in z ne preveč trdo hribino še vedno najracionalnejše uporabljati buldožer.

Pri gradnjah na strmih kamnitih terenih, kjer pride do velikih izkopov, miniranja kamnov, kotaljenja materialov, je potrebno uvesti novo tehnologijo in sicer le s tehnično izpopolnjenim in močnim bagrom na gosenicah, ki obvlada celoten prostor na gradbišču.

Prav tako je potrebno zamenjati naporno ročno vrtnanje minskih vrtin v navpični smeri s tehnologijo mehaniziranega vrtnanja, praviloma ene same vrtnice večjega premera v vodoravni smeri. Boljše drobljenje dobimo pri miniranju s kombinacijo različnih vrst razstreliv in praznega prostora.

Prednost take tehnologije pa se kaže: — vzporedno z gradnjo cestnega telesa je mogoče z istim strojem izdelati peto nasipa,

— panji so koristno uporabljeni za pregrado pod nasipno brežino, da preprečujejo kotaljenje materiala,

— večje kose kamenja nadzorovano polagamo v podnožje nasipa,

— material iz izkopa smotrnejše razporedimo v nasipu,

— hkrati z gradnjo uredimo odkopne brežine, ki so lahko tudi visoke, na nasipno brežino pa nasipavamo humozno zemljo s trase.

6. VZDRŽEVANJE

Vzdrževanje gozdnih cest postaja vedno bolj obsežno in zahtevno, z vidi-

ka stroškov pa drago. To pa predvsem zaradi naslednjih vzrokov:

— s širjenjem cestnega omrežja se večja tudi obseg vzdrževalnih del,

— za prevoz lesa uporabljamo čedalje težje avtomobile, ki pa na drugi strani zahtevajo boljše vzdrževanje,

— posipni material je vedno dražji,

— veliko je tudi cest, ki so bile zgrajene na stari način in niso prilagojene sodobnemu načinu vzdrževanja s stroji,

— slaba pa je tudi opremljenost z mehanizacijo za vzdrževalna dela.

Čeprav porabimo po zbranih podatkih nekje 40 % denarja, namenjenega za gozdne ceste, za vzdrževanje, lahko rečemo, da le-te niso preveč dobro vzdrževane.

S širjenjem cestnega omrežja pa se letno povečujejo tudi stroški za vzdrževanje.

To pa pomeni, če hočemo obdržati sedanji obseg gradenj in hkrati ohraniti kakovost cestnega omrežja, je potrebno najti boljše rešitve za vzdrževanje prometnic tako v tehničnem kot tudi v organizacijskem pogledu. Ravno zaradi tega se je potrebno te problematike lotiti načrtno. Potrebno je ugotoviti sedanje stanje vzdrževanosti gozdnih prometnic, nato pa postaviti cilje za tako vzdrževanje, ki bo gospodarno in na hkrati zadovoljilo potrebe celotnega prometa v daljšem časovnem obdobju.

Sodoben način vzdrževanja išče rešitve v čim večji uporabi mehanizacije, saj ima ta veliko prednost pred ročnim vzdrževanjem tako glede samih stroškov kot kvalitete opravljenih del.

Za takšno vzdrževanje je zaenkrat še najustrežnejši močnejši greder, seveda pa zahteva tak stroj predhodno načrt, kako bo delo potekalo in dobro organizacijo vzporednih opravil.

Zaradi vsega tega drobnjarsko reševanje problematike vzdrževanja ni pametno, ampak zahteva vzdrževanje gozdnih prometnic širokopoteznost, če želimo, da bomo prometnice ohranjali v zadovoljivem stanju z zmernimi stroški.

To vzdrževanje naj vrši TOZD, ki je za ta delovna opravila odgovoren (TOZD Gradnje).

Vemo pa, da kljub težnjam, da se uporablja čim več mehanizacije, obstajajo še vedno opravila, ki jih mora opraviti delavčeva roka.

Torej je smotno, da je poleg rednega strojnega vzdrževanja organizirana tudi preventivna vzdrževalna služba na TOZD gozdarstva samih za nujna dela, ki ni nujno, da so draga, so pa lahko zelo učinkovita.

Bogdan KUTIN, dipl. ing. gozd.

SMER RAZVOJA OKEN V ZAHODNI EVROPI

Okno, nepogrešljiv del stavbnega pohištva, ima v času energetske krize, v boju za prihranek toplotne energije, s svojim razvojem gotovo zelo pomembno vlogo. V gradbenih objektih izgubljammo namreč skozi okna največ toplotne energije, hkrati pa tudi največ prepuščajo nezaželeno zvočno energijo oziroma hrup.

Zlasti v tujini so v zadnjih letih na področju razvoja oken napravili veliko, kar dokazuje kvaliteta razstavljenih oken na sejnih v ZRN in hkrati nekonkurenčnost naših proizvajalcev oken na zahodnih trgih.

Razvoj teh oken gre v bistvu v tri smeri:

1. razvoj specialnih oken z odlično toplotno izolacijo
2. razvoj specialnih oken z odlično zvočno izolacijo
3. razvoj cenovno in glede na kombinacijo gornjih lastnosti optimalnih oken

V primerjavi z našimi okni pa bi lahko njihove dosežke ocenili takole:

1. specialna okna z visoko toplotno izolacijo

Pri teh oknih so proizvajalci posegli po naslednjih konstrukcijskih ukrepih:

- a) debelina in višina okvira in krila sta večji. Pri veliki večini znaša debelina profila 68 mm, višina pa 83 do 92 mm. Pri visoko kvalitetnih oknih znaša debelina tudi preko 80 mm.
- b) distanca med šipama pri dvoslojnim izolacijskim steklu je večja in znaša od 20–25 mm, izjemoma tudi pod in nad temi mejami.

Takšna okna dosegajo k-faktor okoli 2,1 do 2,3 W/m² K. okna s k-faktorji okoli 1,6–1,8, ki so v pogledu toplotne izolacije trenutno najboljše, pa so v približno 90 % zasteklena s troslojnim steklom, kjer znaša debelina zračnega sloja med stekli 9 ali 8 mm. Pri ostalih oknih pa je takšna izolacija dosežena bodisi s plini med posameznimi šipami (razdalja med šipami je okoli 24 mm), z vgrajevanjem šip z nanešeno tanko plastjo plemenite kovine ali pa s kombinacijo naštetega. Očitno je, da pri teh oknih tesnenje nima posebnega vpliva, saj je uporabljeno izključno le eno tesnilo.

2. Specialna okna z visoko zvočno izolacijo

Tudi ta okna se v primerjavi z našimi bistveno razlikujejo in to zlasti v tem:

- a) debelina in višina profilov okvira in krila je večja,
- b) vgrajeni sta dve in izjemoma pri PVC oknih tudi tri tesnila,
- c) distanca med stekli je večja in znaša od 25 do 30 mm,
- d) v izolacijskem steklu so vstavljene šipe različnih debelin (npr. 8 in 4 ali 10 in 6) ali več šip z več vmesnimi sloji zraka (šipa 8/zrak 0,8/šipa 3/zrak 20/šipa 3/zrak 0,8/šipa 4).

Pri teh steklih znašajo faktorji zvočne izolacije 35 do 48 db, pri izjemno kvalitetnih oknih pa celo nad 50 db,

e) pri oknih, kjer so se proizvajalci izognili večjemu številu vgrajenih šip, pa so medprostori (volumsko dokaj veliki) polnjeni z mešanico ustreznih plinov,

f) izjemoma se proizvajalci zatekajo tudi k vezani izvedbi okna. To so izključno PVC okna, ki imajo v vsako krilo vgrajeno dvo- ali več slojno steklo.

Opisana okna so za specialne namene, torej uporabljena ali za izolacijo proti hrupu ali za toplotno izolacijo in se druga zahteva sploh ne postavlja, zato proizvajalec čisto pri specialnem zvočno izolacijskem oknu sploh ne omenja toplotne izolacije in obratno. Omeniti še velja, da so specialna okna 60 do 120 % (ali več) dražja od oken, ki ustrezajo običajnim zahtevam po zvočni in toplotni izolaciji.

3. Okna, ki ustrezajo običajnim zahtevam v pogledu zvočne in toplotne izolativnosti

Ta okna cenovno in po lastnostih predstavljajo optimalno rešitev za vgradnjo v veliko večino objektov. V pogledu toplotne izolacije naša okna bistveno ne zaostajajo in je pri večini teh oken k-faktor znašal 2,1 do 2,4 W/m² K (IZO-LIR-k = 1,4 INTRO = 1,8), precej boljša pa so bila razstavljena okna po zvočni izolaciji, saj je R-faktor znašal okoli 35 db, pri naših pa znaša okoli 29 db.

Pri večini teh oken proizvajalci dajejo veliko poudarka predvsem zunanemu videzu: možnost izbire različnih barvnih tonov, kvalitetna površinska obdelava in zaščita lesa, kombinacija z ornamentnim steklom ter steklom z vstavljenimi vmesnimi pokončniki in prečniki, bodisi med šipama (kovinski) ali pa zunaj šip (leseni).

V zaključku lahko sklenemo, da je perspektiva razvoja oken v LESNI gotovo okno s kompaktnim izolacijskim steklom, saj je zaradi porabe lesa, drage izdelave in praktičnih lastnosti (čiščenje, rosenje, dodatno okovje), ki so pri oknu s kompaktnim izolacijskim steklom boljše, vezano leseno okno v zadnjih letih popolnoma izginilo z razstavnih prostorov na sejnih v ZRN.

Torej velja predvsem krepko izboljšati zvočno in delno še toplotno izolacijo ter se glede zunanjega videza čim bolj približati željam našega kupca.

Seveda pa bi morali okno prilagoditi tako, da bi z manjšimi posegi (vstavitve kvalitetnejšega izolacijskega stekla, dvojnih tesnil itd.) tipskemu oknu občutno povečali tako toplotno kakor tudi zvočno izolacijo in tako zadostiti tudi predpisom projektantov pri gradnji posebnih zahtevnih objektov, kot so bolnice, šole itd.

Bojan COKAN, ing. stroj.

INVENTIVNA DEJAVNOST V TOZD TSP RADLJE-PODVELKA

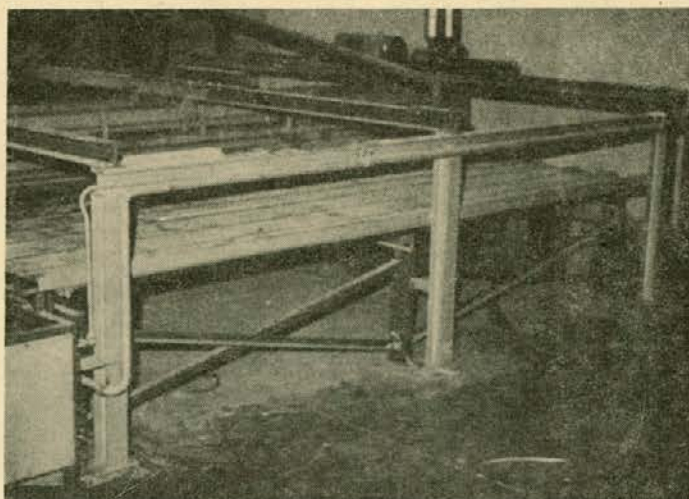
V letu 1983 smo v našem TOZD zabeležili 4 inovacijske predloge in jih tudi uvedli v prakso.

Sanacijski program in z njim predvidena širitev proizvodnega programa je pogojeval nabavo nekaterih novih strojev, predvsem iz uvoza.

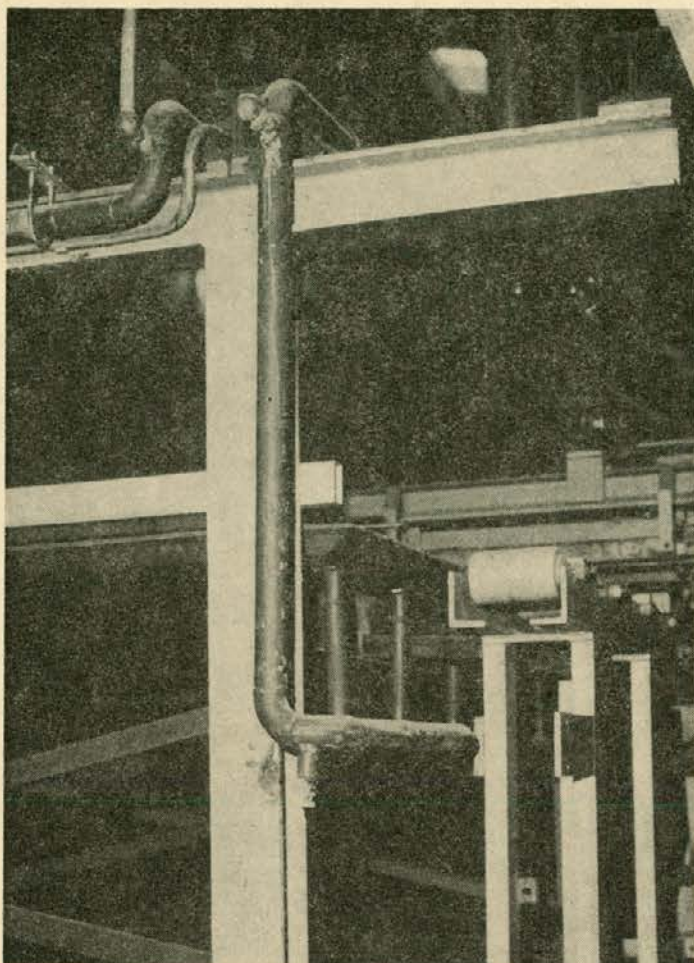
Zaradi tega smo bili primorani razmišljati o lastnem znanju. Ena izmed najdonosnejših inovacij je bila:

1. RAZŠIRITEV GRELNE PLOŠČE

Grelna plošča služi za segrevanje lepilnih ploskev lesenih lamel pred namazom lepila pri debelinskem lepljenju. Površine, ki se lepijo, je potrebno predhodno segreti, za kar je potrebno grelno telo, ki oddaja toploto 70° C (100.000 kcal/h). Obstoječa grelna plošča je bila dimenzije 2000 × 4500. Za proizvodnjo lepljenih profilov večjih dolžin (do 4,5 m) je bilo potrebno grelno ploščo podaljšati za 2500 mm tako, da je njena končna mera 4,5 × 4,5 m. Grelno ploščo bi bilo potrebno uvoziti, za kar bi bilo potrebno odšteti 30.000 DM oziroma 1.350.000,00 din po uradnem kurzu marke in brez carinskih dajatev. Kolikor prištejemo carino in vred-

Grelna plošča

Grelna plošča

nost marke v interni banki LESNE bi nabavna vrednost znašala ca. 2.500.000,00 din. Grelno ploščo smo izdelali iz 8 in 6 mm pločevine z vmesnimi distančnimi razmiki, razdeljenimi po celotni plošči, oddaljeni 200 mm drug od drugega. Poseben problem predstavlja tesnost zvara in deformacije po varjenju zaradi velikega gabarida in različnih dimenzij materialov. Pri varjenju je bil uporabljen »MIG« postopek pod zaščito CO₂.

Tehnologija varjenja je bila izdelana poprej, nadzorovana in dodelana pri samem varjenju.

Spodnji del površin je obložen s 5 cm tervolom, kar omogoča boljša toplotno izolacijo.

Prednost nove konstrukcije grelne plošče:

- grelne plošče ni bilo potrebno uvoziti,
- prihranek investicijskih sredstev,
- hitrejše ogrevanje grelne plošče,
- enakomerna porazdelitev toplote po celotni površini,
- prihranek na izkoristku toplotne energije zaradi toplotne izolacije.

Izračun prihranka

Nabava grelnega telesa iz uvoza	2.500.000,00
Investicija v lastni režiji	
— material	45.000,00
— delo	220.000,00
— ostali stroški	30.000,00
Skupaj investicija v lastni režiji	295.000,00
PRIHRANEK	2.205.000,00

Avtorji in izvajalci zamisli:

- Edi KRECENBAHER, TSP Radlje-Podvelka
- Franci PRAZNIK, STROJ Radlje,
- Rudi JAMBROŠIČ, TSP Radlje-Podvelka.

2. IZDELAVA KOMBINIRANEGA VRTALNEGA STROJA

Pri proizvodnji polken je potrebno v lesene lamle izvr-
tati 3 izvrtine (2 izvrtini Ø 8 horizontalno in 1 izvrtino
Ø 3 vertikalno). Predpisana tehnologija je predvidevala vrta-
nje izvrtin posamično na enovretenskem vrtalnem stroju.
Avtorji so pričeli razmišljati o vrtalnem stroju, ki bi vse
tri izvrtine (faze dela) izdelal v eni operaciji. V ta namen je
bil izdelan kombiniran vrtalni stroj.

Način delovanja

Obdelovanec (leseno lamelo) vpnemo s pomočjo pnevmat-
skih valjev, nakar vsa tri vretena hkrati izvrtajo izvrtine.
Stroj se vključi s pomočjo dveh ročnih stikal, ki sta med
seboj vezana zaradi varnosti pri delu.

Stranska vretena poganjata dva elektromotorja z močjo
500 vatov. Navpično izvrtino vrta pnevmatska vrtalka.

Za podstavek stroja je bil uporabljen star podstavek
stroja za »aretiranje« rolet.

Izračun prihranka

a) Prihranek v investicijski naložbi

Nabavna vrednost kombiniranega vrtalnega stroja	300.000,00
Stroški izdelave — material	19.000,00
v lastni režiji — delo	30.000,00
Skupaj stroški izdelave	49.000,00

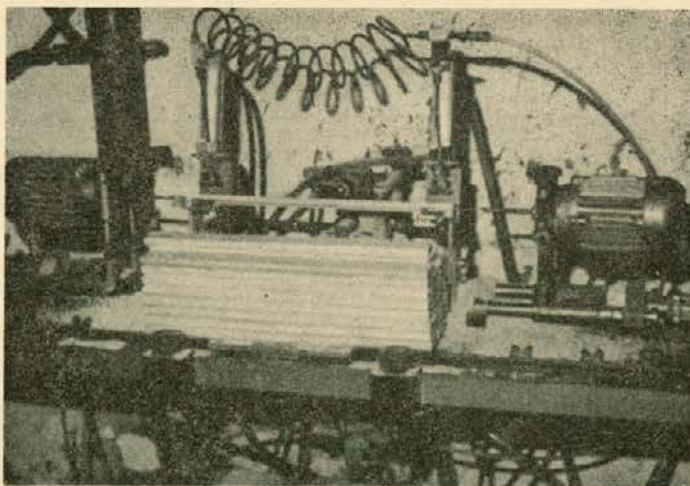
PRIHRANEK INVESTICIJE 251.000,00

b) Prihranek pri zmanjšanju števila delavcev

Dosedanji način dela	Predlagan nov način dela	Mesečni prihranek	Letni prihranek
potrebna 2 delavca	potreben 1 delavec	—	—
bruto OD 43.000,00 din	bruto OD 21.500,00 din	21.500,00 din	158.000,00

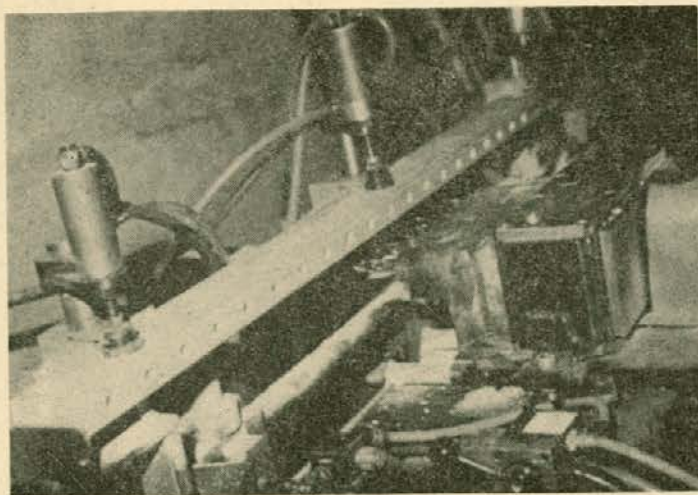
Avtorji in izvajalci zamisli:

- Jože MORI, TSP Radlje-Podvelka,
- Mirko SMOLNIK, TSP Radlje-Podvelka,
- Franc MARTINCIC, TSP Radlje-Podvelka.

Kombiniran vrtalni stroj

**Čuvajmo gozdove
pred požari!**

Večvretenski vrtalni stroj

3. IZDELAVA VEČVRETENSKEGA VRTALNEGA STROJA

V pokončnike okvira polken je potrebno zvrtniti na vsakih 50 mm izvrtino $\varnothing 13$. Predpisana tehnologija je predvidevala vrtanje izvrtin s pomočjo šablone, vsako posebej. Takšen način dela je neprimeren in zelo podaljšuje čas izdelave izdelka. Zaradi tega je bil izdelan večvretenski vrtalni stroj.

Način delovanja

Elektromotor žene preko sklopke glavno os, ki nato s pomočjo zobniškega prenosa žene vseh 5 vreten. S pomočjo pnevmatskih valjev pritrdimo obdelovanec in istočasno aktiviramo hod vrtnja. Pritrdilni mehanizem se vklopi s pomočjo ročnega krmiljenja, kakor tudi pomik večvretenske glave.

Izračun prihranka

Prihranek pri investicijski naložbi:
Nabavna vrednost večvretenskega vrtalnega stroja

	din
	400.000,00
Stroški izdelave stroja v lastni režiji	15.000,00
	50.000,00
Stroški izdelave skupaj	65.000,00
PRIHRANEK INVESTICIJE	335.000,00

Avtorji in izvajalci zamisli:

1. Jože MORI, TSP Radlje-Podvelka,
2. Mirko SMOLNIK, TSP Radlje-Podvelka,
3. Franc MARTINČIČ, TSP Radlje-Podvelka.

4. IZDELAVA ŠABLONE ZA PRITRJEVANJE POMIČNE LETVICE PRI MONTAŽI POLKEN

Tehnološki postopek je prvotno predpisoval vrtanje izvrtin v pomično letvico s pomočjo tračne šablone. Po izdelavi izvrtin je bilo potrebno letvico vstaviti v »očesne« žebličke in s pomočjo ročnega kladiva vstaviti žičnike. Vstavitve žičnikov je bilo zamudno in naporno. Za izvrševanje opisanih delovnih opravil in doseganje planirane proizvodnje smo potrebovali 5 delavcev. Nov način pritrdjevanja se vrši s pomočjo pnevmatske pištole, ki je preurejena z montirano dodatno šablono. Z uvedbo nove šablone odpade predhodno vrtanje izvrtin po šablono in ročno zabijanje pritrdilnih žičnikov.

Izračun prihranka

Dosedanji način	Nov način pritrdjevanja	Mesečni prihranek	Letni prihranek
potrebno 5 delavcev	potrebna 2 delavca		
bruto OD 17.163,51 × 5 = 85.817,55 din	bruto OD 17.163,51 × 2 = 34.327,02 din	51.490,53 din	617.886,36 din

Avtor in izvajalec zamisli:

Drago MUMELJ, TSP Radlje-Podvelka.

Iz vseh 4 opisanih inovacij je razvidno, da smo prihranili 3.566.886,36 din, od katerih je 2.791.000,00 din prihranek na investicijskih sredstvih in 775.886,36 din predstavlja letni prihranek pri zmanjšanju delovne sile.

Prihranek, ki je prikazan v izračunu zmanjšanja delovne sile, je morda na prvi pogled nizek, vendar se velja zamisliti o takoimenovani »amortizaciji znanja« kar še ne znamo (upamo) uvesti v naše sisteme nagrajevanja.

S preprostimi besedami povedano, da določeni inovacijski prihranki ohranjajo in povečujejo svojo vrednost v določenem časovnem obdobju, ki pa je ponavadi daljše od enega leta.

Vsi navedeni inovatorji v TOZD TSP Radlje-Podvelka so prejeli od občinske raziskovalne skupnosti denarne nagrade, priznanja in pismene pohvale. Prijave so bile predane v mesecu decembru 1983 in še istega meseca pozitivno rešene.

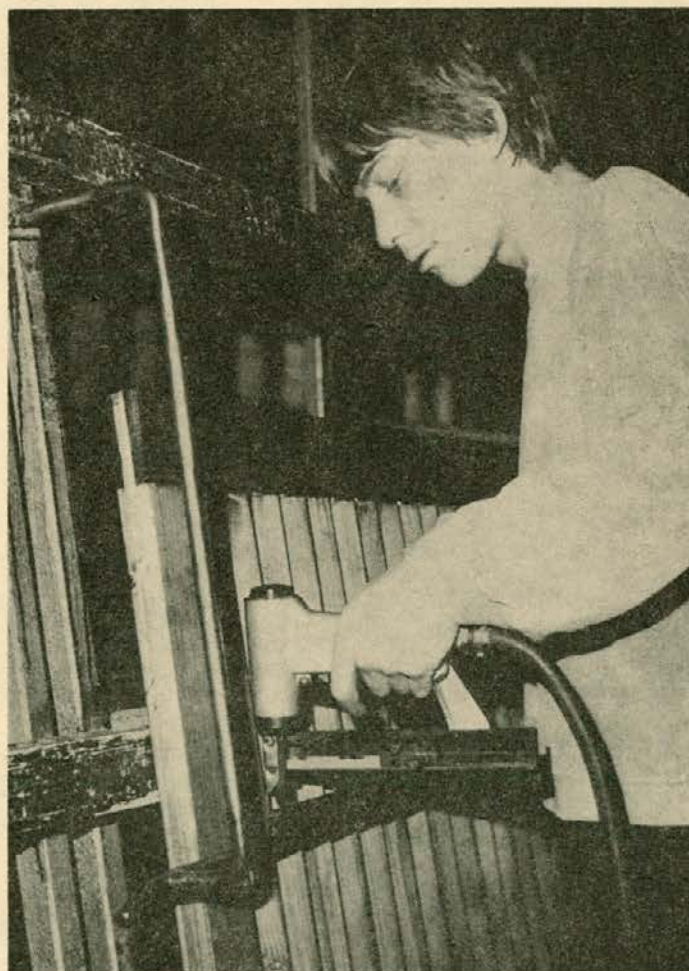
Istočasno smo prijave oddali tudi komisiji za inventivno dejavnost »LESNE«, vendar še danes, po 3 mesecih, nismo dobili odgovora.

Za uspešen začetek inventivne dejavnosti v našem TOZD ima velike zasluge občinska raziskovalna skupnost, še posebej tov. Koželnik in tov. Žolger.

Ob obravnavi predlogov za občinsko raziskovalno skupnost je naš TZD podprl predlog za ponovno izvolitev za predsednika tov. Jožeta KOŽELNIKA, dipl. inž., zaposlenega v Gorenju Muta.

Občinski raziskovalni skupnosti v občini Radlje želimo nadaljnjo uspešno delo.

Marjan Strušnik, ing. org. d.

Šablona za pritrdjevanje pomične letvice

Podatki o izvozu in uvozu za leto 1983

Približno leta 1968 je začela lesna industrija Slovenije sistematično spremljati gibanje izvoza in uvoza lesnih proizvodov na osnovi podatkov zveznega zavoda za statistiko. Podatki, ki so se zbirali in urejali ročno, so bili objavljeni vedno kot sestavni del podatkov o finančnih rezultatih članov Splošnega združenja lesarstva Slovenije ob periodičnih in zaključnem računu.

Leta 1982 je vir podatkov iz nepojasnjenih razlogov usahnil, tako da podatki o izvozu in uvozu lesnih proizvodov in gozdnih sortimentov za leto 1982 niso bili objavljeni niti hkrati s finančnimi rezultati, niti kasneje.

Zaradi vse večjega pomena izvoza za celotno družbo so postajale vse bolj pomembne tudi točne in hitre informacije o izvozu. Družba si jih je zagotovila z računalniško obdelavo originalnih izvoznih in uvoznih carinskih deklaracij pri narodni banki.

Na ta vir se je oprlo tudi Splošno združenje lesarstva Slovenije. Priprave so se začele v drugi polovici leta 1983 z izborom šifer lesnih proizvodov in gozdnih sortimentov po nomenklaturi carinske tarife (Ur. l. SFRJ, št. 27/78 in št. 27/83) in šifer držav po kodeksu šifer za izpolnjevanje listin v carinskem postopku (Ur. l. SFRJ, št. 71/80).

Rezultat je pred nami: drobna, vendar koristna knjižica, ki vsebuje podatke o:

— izvozu in uvozu lesne industrije Slovenije in Jugoslavije po vrstah proizvodov in panogah v letih 1982 in 1983;

— izvozu lesnih proizvodov in gozdnih sortimentov Slovenije in Jugoslavije v letu 1983 po skupinah držav in po posameznih državah v okviru skupine (EGS, EFTA, ostale razvite, ki niso članice prvih dveh, socialistične, države v razvoju);

— izvozu in uvozu nelesnega pohištva Slovenije in Jugoslavije v letih 1982 in 1983;

— izvozu in uvozu gozdnih sortimentov Slovenije in Jugoslavije v letih 1982 in 1983.

V primerjavi z dosedanjim publiciranjem podobnih podatkov so prednosti očitne:

1. podatki so za Slovenijo in Jugoslavijo,
2. poleg vrednostnih so tudi količinski (bruto teža pošiljke v tonah),
3. naveden je tečaj ameriškega dolarja, po katerem sta izvoz in uvoz obračunana,
4. razpoložljivi so najkasneje mesec dni po končani obračunski dobi.

Nekaj osnovnih vrednostnih podatkov o izvozu in uvozu lesnih proizvodov Slovenije in Jugoslavije:

1 \$ = 63,40
v 000 din

Izvoz	Panoga 0122 proizvodnja žag. lesa in plošč			Panoga 0123 proizvodnja konč. les. izdelkov		
	1982	1983	Ind.	1982	1983	Ind.
Slovenija	4.217.261	4.198.961	99,6	7.725.713	8.414.223	108,9
Jugoslavija	18.232.847	19.507.408	106,9	29.241.504	28.408.291	97,1
Delež Slovenije v Jugoslaviji	23,1	21,5		26,4	29,6	
Uvoz						
Slovenija	1.136.233	1.202.372	105,8	447.584	349.476	78,1
Jugoslavija	3.368.097	2.859.334	84,5	1.487.501	1.119.197	75
Delež Slovenije v Jugoslaviji	33,7	42,0		30,1	31,2	

Vrednostni izvoz lesnih proizvodov, gozdnih sortimentov in nelesnega pohištva Slovenije in Jugoslavije v letu 1983 po skupinah držav:

	Slovenija	Jugoslavija	Delež Slov. v Jugoslav.
1. EGS	5.385.871	22.459.657	23,9
2. EFTA	1.770.581	3.790.033	46,7
3. Ostale razvite, ki niso vključene v			
1. in 2. skupino	3.047.278	10.696.302	28,5
4. Socialistične	1.638.596	7.744.243	21,1
5. Države v razvoju	1.998.316	7.338.300	27,2
Skupaj	13.840.645	52.028.538	26,6

Bolniški stalež delavcev Lesne v letu 1983

Tabela štev. 1

Prikazuje bolniški stalež do 30-dni za vse TOZD LESNE. V te dni so zajeti vsi delovni dnevi zaradi bolezni, nesreče pri delu, nege družinskega člana in spremstva.

Največji % bolniškega staleža do 30-dni ima TOZD Žaga Otiški vrh, in sicer 6,3 % oziroma 17,4 izgubljenih dni na zaposlenega delavca, sledi TOZD

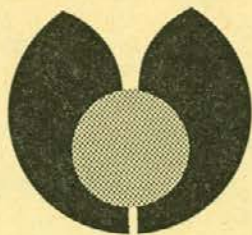
Nova oprema 5,4 % oziroma 15 izgubljenih dni na zaposlenega, na tretjem mestu je TOZD Žaga Mušenik s 5,2 % oziroma 14,4 dni na zaposlenega. Na sploh imajo žage visok % bolniškega staleža, delno zaradi višje starosti kolektiva, delno pa zaradi težavnega dela. Zanimivo pa je, da prav gozdarski TOZD (razen gozdarstva Slovenj Gradec) nimajo visokega staleža, čeprav

bi glede na naravo dela lahko to upravičeno predvidevali.

Na drugem mestu koriščenja bolniškega staleža so TOZD finalne lesne industrije. V teh TOZD so številčno najbolj zastopane ženske in te tudi prevladujejo v koriščenju bolniškega staleža. Ženske koristijo največ bolniškega staleža zaradi nege družinskega člana, zaradi bolezni mišično-kostnega

KOROŠKA KMETIJSKA
ZADRUGA, n. sub. o.
SLOVENJ GRADEC
KOROŠKA ZADRUŽNA
HRANILNO KREDITNA
SLUŽBA, n. sub. o.
SLOVENJ GRADEC

PRILOGA ZA KMETIJSTVO Izhaja mesečno. Prilogo izdaja KKZ Slovenj Gradec in KZ HKS Slovenj Gradec in je sestavni del Viharnika.

Ureja uredniški odbor. Glavna urednika Rok Gorenšek in Jože Krevh.

Naslov: KKZ Slovenj Gradec, Celjska c. 7, Uredništvo priloge za kmetijstvo, telefon 842-341.

Klišeji in tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška c. 14, 62000 Maribor, 1984.

PRILOGA ZA KMETIJSTVO

LETO IV — ŠTEVILKA 4

APRIL 1984

POŠTNA PLACANA

STANJE IN RAZVOJNE USMERITVE KMETIJSTVA

UVOD

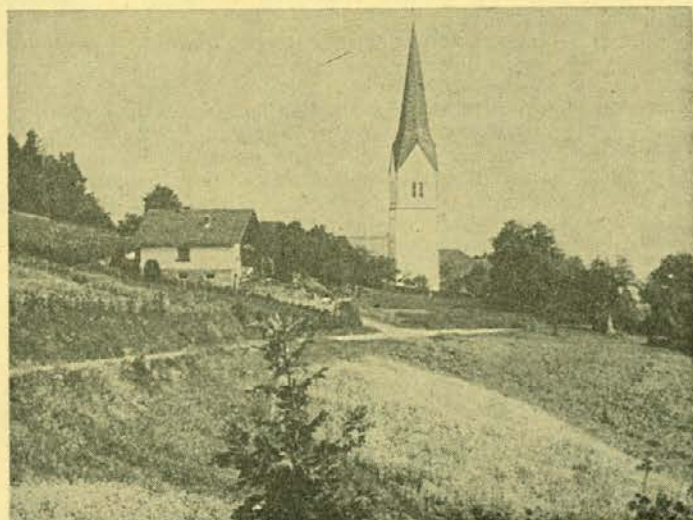
Pregled dosežene ravni tržne proizvodnje kmetijstva v srednjoročnem obdobju 1981—1985 za prve tri leta 1981/1983 naj služi za oceno možnosti nadaljnjega razvoja do leta 1985 in kot osnova za dolgoročno usmeritev.

1. Razpoložljive pridelovalne zmogljivosti in dosežena tržna proizvodnja

1.1. Zemljišča

Temeljne zadružne organizacije po občinah razpolagajo s sledečimi kmetijskimi zemljišči (v ha):

		TZO »ODOR« Dravograd	TZO »TRATA« Prevalje	TZO »LEDINA« Slov. Gradec	Skupaj
Kmet. zemljišče	ZS	3.769	6.074	8.081	17.924
	DS	124	300	259	683
Skupaj:		3.893	6.374	8.340	18.607
odstotni delež v %	ZS	96,82	95,30	96,90	96,33
	DS	3,18	4,70	3,10	3,67

Lepa je Koroška pokrajina

V vseh treh občinah je skupaj 3.770 ha družbenih kmetijskih zemljišč, okrog 3.000 ha zemljišč v družbeni lasti ni razporejenih, to so zaraščena zemljišča, razdrobljene parcele, pridobljene po agrarni reformi in jih sedaj dajejo v zakup zasebnikom KZS.

Kmetijske zemljiške skupnosti bi skupaj s kmet. organizacijami morale nastaviti natančno evidenco vseh zemljišč in pregled o izkoriščenosti teh zemljišč v družbeni in zasebni lasti.

1.2. Stalež živine (glav)

		TZO »ODOR«	TZO »TRATA«	TZO »LEDINA«	SKUPAJ KKZ
Goveja živina	ZS	2.526	4.664	8.192	15.382
	DS	51	390	341	782
Skupaj:		2.577	5.054	8.533	16.164
Krave	ZS	1.316	2.238	4.500	8.054
	DS	20	160	100	280
Skupaj		1.336	2.398	4.600	8.334
Glav vel. živ.	ZS	2.044	3.699	6.631	12.374
GVŽ	DS	37	299	250	592
Skupaj:		2.081	3.998	6.887	12.967

Stalež živine, zlasti krav v zasebnem sektorju se je povečal od leta 1980 (ocena in podatki vet. službe) za okrog 10 %.

Intenzivna izraba kmetijskih zemljišč z govejo živino pa je sledeča (GVŽ/1 ha): v zasebnem sektorju redijo 0,69 GVŽ na 1 ha kmetijskih zemljišč, v družbenem pa 1,8 GVŽ na 1 ha.

Izboljšalo se je stanje, zlasti v družbenem sektorju (Prevalje, Slovenj Gradec), kjer redijo že preko 1,8 GVŽ po 1 ha. Praktično so vsi hlevi polni. V zasebnem sektorju pa je še vedno intenzivnost izrabe zemljišč z 0,69 GVŽ po 1 ha še ekstenzivna.

1.3. Tehnična opremljenost

V celoti je zasebni sektor dobro opremljen s kmetijsko mehanizacijo, poleg traktorjev tudi z ustreznimi priključki.

Številčno stanje traktorjev po občinah pa je sledeče:

— Dravograd	225
— Ravne na Koroškem	670
— Slovenj Gradec	806
Skupaj:	1.701

Praktično ima vsaka kmetija traktor, kosilnico in druge priključke, v mlečno proizvodnjo usmerjene kmetije pa

tudi molzni stroj. Tudi družbeni sektor je po številčnem stanju kmetijskih strojev dobro opremljen. Žal pa so to stroji z nizko tehnično zmogljivostjo, primerni za manjše površine. Stopnja mehaniziranosti kmetijstva je taka, da omogoča intenzivnejšo izrabo kmetijskih zemljišč.

1.4. Hlevske zmogljivosti

V zasebnem sektorju je bilo v preteklih letih modernizirano ali na novo zgrajeno pri 1052 kmetijah preko 10.000 stojišč, od tega za krave preko 5.663 stojišč. Neurejenih je še 1.022 hlevov z 6.510 stojišč, ki jih je možno z modernizacijo povečati na 10.000 stojišč.

Tudi razpoložljive hlevske zmogljivosti, kjer je modernizirano preko 60 % vseh stojišč, omogočajo v naših klimatskih razmerah intenzivnejšo živinorejo.

Tudi družbeni sektor je moderniziral 245 stojišč za krave in 125 stojišč za mlado živino. Nadaljnjih 250 stojišč bo potrebno še modernizirati.

1.5. Aktivno kmečko prebivalstvo, kmetijski delavci in strokovni kadri

Aktivno kmečko prebivalstvo se je v desetih letih — od 1971 do 1981 zmanjšalo za 1.384 (od 3.546 v letu 1971 na 2.162 v letu 1981), po občinah pa takole:

	1971		1981	
	Število	delež v %	Število	delež v %
Dravograd	663	8,7	447	5,7
Ravne/Kor.	936	3,9	536	2,1
Slov. Gradec	1.947	11,2	1.179	6,2
Skupaj:	3.546	7,1	2.162	4,1

Zmanjšanje aktivnega kmečkega prebivalstva je na sedanji ravni odločilnega pomena in je na spodnji meji, glede na tehnično opremljenost, posestne razmere, tehnološki nivo in konfiguracijo zemljišč. Na enega aktivnega kmečkega prebivalca odpade nekaj nad 8 ha kmetijskih zemljišč.

V družbenem kmetijstvu je zaposleno 45 delavcev, na enega odpade skoraj 13 ha kmetijskih zemljišč.

Za strokovno usmerjanje zasebnega kmetijstva je po TZO zaposleno sledeče število tehnologov-pospeševalcev:

TZO/občina	Število pospeševalcev	Število kmetij	Na 1 po- speševalca odpade kmetij
Dravograd	2+1 (za prašič.)	364	182
Ravne/Kor.	4	609	152
Slov. Gradec	4	1.070	267
Skupaj:	10	2.043	204

Normativ za 1 pospeševalca je 100 do 150 kmetij, odvisno od proizvodne usmerjenosti in težavnosti terena. Očitno je, da nam tehnologov pospeševalcev še primanjkuje.

1.6. Dosežena tržna proizvodnja

Gibanje tržne proizvodnje v obdobju 1981—1983 je bilo sledeče:

Tržna proizvodnja mleka je porasla od 7.399.000 l mleka v letu 1980 na 9.186.000 v letu 1983 ali s povprečno letno rastjo 6 %.

Priraja klavne živine pa je ostala praktično na enakem nivoju kot leta 1980, ko je znašala 1.117 ton, v letu 1983 pa smo dosegli 1.116 ton. Edino TZO »TRATA« Prevalje je v štirih letih povečala tržno prirajo za 7 % (letna rast 1,75 %). V zasebnem sektorju upada tržnost priraje klavne živine, družbeni sektor pa je povečal prirajo pitovne živine. Vzroki za upadanje priraje klavne živine so v cenovnih neskladjih, v hitrejšem pridobivanju dohodka od mleka (mesečna izplačila), večje odvisnosti pitanja od krmil, zmanjševanje aktivnega kmečkega prebivalstva, prepočasne uvajanja sodobnejših načinov pitanja v hribovitih predelih (paša, travna silaža).

Relativna ocena uspešnosti govedoreje

Za oceno uspešnosti živinoreje po občinah prikazujemo doseženo preračunano proizvodnjo na 1 ha kmetijskih zemljišč. K doseženi proizvodnji mleka se prišteje dosežena priraja klavne živine, pomnožene s faktorjem 6,5. Tako dobimo preračunano vso živinorejsko proizvodnjo v mleko (EPŽ = enot živinorejske proizvodnje):

TZO

	Mleko v 000 l	KL živina preraču- nano v mleko	Skupaj EPŽ (v 000)	Doseženo EPŽ na 1 ha
»ODOR« Dravograd	1.085	1.521	2.606	670
»TRATA« Prevalje	2.583	2.427	5.010	786
»LEDINA« Slov. Gradec	5.518	3.305	8.823	1.058
Skupaj:	9.186	7.253	16.439	883

Očitne so razlike med občno, ki so delno tudi posledica različne kvalitete zemljišč. Za primerjavo produktivnosti kmetij pa še sledeči kazalci:

	Odkupljeno mleko v letu 1983 na 1 kmetijo	na 1 kravo
TZO »ODOR« Dravograd	9.023 l	2.370 l
TZO »TRATA« Prevalje	13.306 l	2.290 l
TZO »LEDINA« Slov. Gradec	7.636 l	2.357 l
Poprečno KKZ	8.679 l	2.317 l
— družbeni sektor		3.793 l

V Dravogradu in Prevaljah imajo v mlečno proizvodnjo zajete večje kmetije, v Slovenjem Gradcu pa tudi manjše. Tako je organizirana oddaja mleka v Dravogradu od 115 kmetij, v Prevaljah 144 kmetij, v Slovenjem Gradcu pa 677 kmetij.

S povprečno doseženo tržno proizvodnjo po hektarju in na kmetijo še zdaleč niso izrabljene naravne zmogljivosti kmetijske zemlje ob ustrezni specializirani proizvodni usmeritvi naložb opremljenosti in znanjem. V letu 1983 so bili doseženi ti rekordni dosežki: (Prevalje)

	na 1 kmetijo	na 1 ha kmetijske zemlje
mleko: ravninski predel (Kotlje)	82.000 l	5.857 l
hribovski predel (T. vrh)	37.283 l	2.330 l
klavna živina: hribovski predel (Javorje)	4.574 kg	397 kg

Podobni rekordni dosežki so v vseh občinah.

2. Naložbe v primarno kmetijsko proizvodnjo in predelavo v letih 1981—1983

Skladno s srednjeročnim planom je bilo v preteklih letih investirano v primarno kmetijsko proizvodnjo zasebnega sektorja 174 milijonov din, v družbeno kmetijstvo 36 milijonov dinarjev in v predelavo mesa 55 milijonov dinarjev.

V zasebnem kmetijstvu so bile naložbe usmerjene v modernizacijo govejih hlevov, nabavo mehanizacije in nabavo plemenske živine. Vrednost naložb v zasebnem sektorju je za 30—40 % večja z deležem, ki ga k naložbam prispevajo kmetije v denarju, materialu in z delom.

V družbenem kmetijstvu pa so investirali v modernizacijo farm za mleko, obnovo kmetijske mehanizacije, nabavo živine in hmeljarstvo.

Učinek naložb v kmetijstvu je viden predvsem v povečani tržni priraji mleka — 6 % letna rast in ohranitev tržne proizvodnje mesa na nivoju leta 1980, kljub neugodnim ekonomskim pogojem in izrednem zmanjšanju števila aktivnega kmečkega prebivalstva (v zadnjih desetih letih za 39 %).

Naložbe v predelavo mesa in prostorov za zamrzovanje mesa pa so omogočile povečano proizvodnjo izdelkov od 193 ton pred izgradnjo na 401 ton doseženo v letu 1983. Povečanje hladilnic za meso pa omogoča shrambo mesa za blagovne rezerve.

3. Hranilno kreditna služba

Organizirana hranilno kreditna služba, ki je za celotno Koroško krajino združena pri KKZ, ima od kmetov in članov kolektivov zadrug ob koncu leta 1983 zbranih hranilnih vlog po občinah:

	(v 000 din)
Dravograd	26.662
Radlje ob Dravi	32.611
Ravne na Koroškem	41.210
Slovenj Gradec	105.033
Skupaj:	205.516

Sredstva služijo za kreditiranje naložb v kmetijstvo, kreditiranje obratnih sredstev za kmetijstvo in gozdarstvo, za sofinansiranje skupnih naložb za potrebe kmetijstva in gozdarstva.

Ob koncu leta 1983 znaša stanje kreditov kmetom za dolgoročne naložbe:

	(v 000 din)
Dravograd	31.890
Radlje ob Dravi	83.469
Ravne na Koroškem	43.905
Slovenj Gradec	77.316
Skupaj:	236.580

4. Zaključki

4.1. Za smotrno izrabo vseh kmetijskih zemljišč je potrebno dopolniti evidenco vseh družbenih zemljišč, predvsem tudi s pregledom, kako in kdo ta zemljišča izrablja.

V zasebnem sektorju je potrebno izdelati in sproti dopolnjevati pregled o slabo izrabljenih zemljiščih v zasebnem kmetijstvu.

Evidenco morajo zagotoviti usklajeno KZS, upravni organ občin in kmetijska organizacija.

4.2. Glede na živinorejsko usmeritev izrabe kmetijskih zemljišč bi s povečanjem staleža goveje živine morali rediti na 1 ha kmetijskih zemljišč:

- v zasebnem sektorju povprečno 1 GVŽ
- na specializiranih farmah za mleko pa 2—2,5 GVŽ

V ta namen je potrebno privezati vsa zdrava teleta, pripuščati vse telice tudi manjvredne, namenjene za rejo klavnih prvesnic, specializiranim rejcem krav in družbenim farmam pa je treba omogočiti nabavo kvalitetnih plemenskih telic.

4.3. Povečati izrabo vseh pridelovalnih zmogljivosti tržno usmerjenih kmetij, ki so bile z naložbami modernizirane na podlagi preusmeritvenih programov po kmetijah.

Na razpolago je:

- nad 1700 traktorjev z ustreznimi priključki
- nad 10.000 moderniziranih stojišč

Ta za tržno proizvodnjo usposobljen potencial še ni dovolj intenzivno izkoriščen.

Zato je potrebno, da zadruga (TZO):

— s slehernim preusmerjenim kmetijo dogovori in sklene novo kompleksno pogodbo o proizvodnem sodelovanju (model ZZ SRS), kjer so natančno opredeljene medsebojne obveznosti;

— izdela za svoje območje letni akcijski načrt za delitev dela med posameznimi kmetijami glede na njihovo proizvodno usmeritev

- mleko
- vzreja telet za pitanje
- pitanje
- vzreja plemenskih telic

— s svojo pospeševalno službo hitreje uvaja v prakso sodobne, pri nas že preizkušene tehnološke postopke pri pridelovanju krme in reji živine (pitanje na paši, konserviranje, reja klavnih prvesnic, vzreja telet za pitanje s kravami rejnicami). Za obvladanje strokovnega dela na terenu bo potrebno še povečati število pospeševalcev v Dravogradu za 1, v Prevaljah za 1 in v Slovenj Gradcu za 3.

Glede na težje pridelovalne razmere v hribovitih pogojih je potrebno dodatno zagotoviti posebne spodbude iz občinskih intervencijskih skladov:

- za povečan obseg reje živine (delno je že uveljavljen s skupnim programom);
- regresiranje gnojil, glede na izredno podražitev (predlagano je regresiranje na zvezni ravni);
- uvedba davčnih olajšav pri izpolnjevanju pogodbenih obveznosti;
- prispevek kmetijskih in gozdarskih organizacij k pokojninskemu zavarovanju kmetov (že dogovorjeno).

Za finansiranje intervencijskih ukrepov bi kazalo povečati prispevno stopnjo od BOD od 0,5 % na 1 % za povečanje občinskih skladov za pospeševanje kmetijstva.

Intervencijski skladi za leto 1984 so v glavnem vezani za dogovorjeni republiški program, ki služi bolj za kompenzacije cen kot pa za spodbudo k večji proizvodnji.

Pregled planirane porabe sredstev za leto 1984 je sledeč:

Občina	Planirani priliv	Za skupni program	Ostane za občinske programe (v 000 din)
Dravograd	4.000	2.948	1.052
Ravne/Kor.	20.000	11.640	8.360
Slovenj Gradec	12.500	9.229	3.271
Skupaj:	36.500	23.817	12.683

Ostanek sredstev komaj zadostuje za pospeševalno službo in delno za reprodukcijo.

Dodatna sredstva bi morali porabiti prvenstveno za intenziviranje pridelovanja krme na travnikih z intenzivnejšim gnojenjem (regres za gnojila) in povečati privezovanje telet ter povečati stalež osnovne črede (premijske za privezovanje in nabavo plemenske živine).

4.4. Za povečano prirejo klavne živine je izdelan program izgradnje novih stojišč za 425 pitancev, ki bi ga realizirali z združevanjem sredstev. Predračunska vrednost znaša 51 milijonov din, 60 % bi zagotovila zadruga, 40 % t. j. 20,4 milijonov din pa bi naj se združevali po občinah na podlagi deleža o porabi mesa. S temi dodatnimi zmogljivostmi bo moč povečati tržno prirejo mesa za 130.000 kg letno.

4.5. Nadaljevati je treba z modernizacijo hlevov v zasebnem sektorju, kjer je še neurejenih 6510 stojišč v 1022 hlevih. Z modernizacijo teh hlevov bi bilo možno pridobiti še 10.000 stojišč. Tako bi po končani modernizaciji razpolagali skupno za okrog 20.000 stojišč, kar bi zadostovalo za rejo več kot 1 GVŽ po hektarju na vseh razpoložljivih kmetijskih zemljiščih ob zagotovitvi sredstev za te naložbe. Po sedanjih cenah velja modernizacija enega stojišča z vzporednimi objekti (silosi, gnojna jama) okrog 60.000. Za skupen program obnov 10.000 stojišč bi v naslednjih letih potrebovali najmanj 600 milijonov din družbenih sredstev in na te vezano še okrog 400 milijonov kmetovih sredstev (v denarnem prispevku, delu in materialu).

4.6. Za zagotavljanje redne oskrbe s koruzo pri prireji mesa je potrebno za shrambo koruze zgraditi silose z zmogljivostjo 2000 ton. Predvidena je lokacija v Dravogradu ob obstoječem zadržnem skladišču. Predračunska vrednost te naložbe znaša 40 milijonov din.

4.7. Bilanca dosežene tržne proizvodnje in porabe mleka in mesa v letu 1984:

Mleko:

Občina	Poraba v 000 l	Tržna proizvodnja v 000 l
Dravograd	775	1.032
Radlje ob Dravi	1.380	2.240
Ravne na Koroškem	2.714	2.780
Slovenj Gradec	1.458	5.670
Skupaj:	6.307	11.722

Skupni presežek znaša 5.414.000 l mleka.

Klavna živina (govedina)

Občina	Poraba ton	Tržna proizvodnja ton
Dravograd	80	146
Radlje ob Dravi	195	269
Ravne na Koroškem	343	222
Slovenj Gradec	234	310
Skupaj:	852	947

Okrog 100 t namenjeno za predelavo.

Po tej bilanci je zagotovljena oskrba z govedino na ni-voju leta 1983.

5. Ocena dolgoročnih razvojnih možnosti

Osnovna dolgoročna usmeritev kmetijstva je glede na naravne danosti govedoreja. Do leta 1990 lahko na podlagi dosedanjega razvoja dosežemo sledeče cilje:

- rejo 1 GVŽ na 1 ha reducirane kmetijske zemlje;

— če po oceni odštejemo manj vredno in delno zaraščena zemljišča zlasti visokogorske pašniške površine, je na razpolago po občinah tako reduciranih kmetijskih zemljišč:

Dravograd okrog	3.000 ha
Ravne okrog	5.400 ha
Slovenj Gradec okrog	7.600 ha
Skupaj:	16.000 ha

— predviden možen obseg reje goveje živine:

	Stanje GVZ 1984	Stanje GVZ 1990	Krav
Dravograd	2.082	3.000	1.600
Ravne/Kor.	4.000	5.400	2.600
Slov. Gradec	6.890	7.600	4.800
Skupaj:	12.972	16.000	9.000

Skupno je to okrog 20.000 glav vse goveje živine, od tega bo krav okrog 9.000.

V odkup mleka bi zajeli 4.500 krav in na kravo odkupili 3.000 l mleka, bi zbrali letno 13,5 milijonov litrov mleka, kar bi popolnoma zadostovalo za povečane potrebe po mleku v regiji.

Za povečano prirejo mesa in reprodukcijo osnovne črede bi bilo namenjeno ostalih 11.000 glav živine.

Za prirejo mesa bi bilo možno letno privežati iz lastne osnovne črede ob 80 % plodnosti:

v Dravogradu	600 telet
v Ravnah	1000 telet
v Slovenj Gradcu	2000 telet
Skupaj	3600 telet s skupnim letnim prirastkom 1080 ton.

Povečano prirejo mesa lahko dosežemo poleg povečanega priveza telet še s križanjem z mesnimi pasmami. V tako križanje lahko vključimo okrog 30 % vseh krav, predvsem tiste izven rajoniziranih mlečnih okolišev.

Za prirejo mesa pride v poštev tudi 30 % privezanih telic, ki so izločene iz reje in namenjene za zakol kot klavne privesnice. Iz tega vira lahko dobimo nadaljnjih (30 % od 3600 privezanih telic) 300 t letne prireje.

Amortizirane krave, ki gredo v zakol (15 % od staleža), da nadaljnjih 450 t žive teže za zakol.

Skupno je torej možno pridobiti letno 1840 t. Za še večje potrebe po mesu pa bi bilo potrebno zvečati plodnost krav in dokupiti teleta za pitanje drugod.

Navedene količine klavne živine lahko zakolemo v obstoječi klavnici, saj je njena zmogljivost 2000 t.

Prirodne zmogljivosti razpoložljivih zemljišč so take, da omogočajo predviden obseg govedoreje. V vseh občinah v različnih prirodnih pogojih so že doseženi taki pridelovalni dosežki, da upravičujejo realnost prej navedenih razvojnih možnosti, to je prirediti na 1 ha 3000 do 4000 l mleka ali 300 do 400 kg govejega prirastka.

Sklepne ugotovitve

1. Dane naravne zmogljivosti kmetijskih zemljišč omogočajo bistveno povečanje tržne proizvodnje mleka in mesa.

2. Z razpoložljivimi tehničnimi zmogljivostmi (modernizirani hlevi, mehanizacija) ob sedanjem stanju aktivnega kmečkega prebivalstva in strokovnih kadrih ter nadaljnjih naložbah za modernizacijo ostalih 10.000 stojišč je možno doseči predvideno proizvodnjo.

3. Potrebno je:

3.1. intenzivirati pridelovanje krme na vseh travniških površinah;

3.2. specializirati govedorejo po rajonih v sledeče usmeritve:

— specializirane družbene farme za mleko;

— specializirane kmečke farme za mleko, ki vsa teleta predajo v rejo na hribovske kmetije, ki se usmerjajo v vzrejo plemenskih telic ali za pisanje;

— posebej je treba usmerjati kmetije, ki bodo vzrejale teleta za nadaljnje pisanje s (kravami rejnicami);

— specializirane kmetije za vzrejo plemenskih telic;

3.3. izpopolniti strokovno pospeševalno službo, da bo obvladala nove (ob dopolnilnem izobraževanju) tehnološke usmeritve;

3.4. v tržno proizvodnjo je treba zajeti vse kmetije in sleherni ponuditi glede na posetne in družinske razmere ustrezno dolgoročno proizvodno usmeritev;

3.5. za gnotno spodbujanje proizvodnje v hribovskih predelih je treba zagotoviti v občinskih intervencijskih skladih dodatna sredstva za:

— regresiranje reprodukcijskega materiala

— povečanje staleža živine;

3.6. v regiji je treba s posebnim SS med občinskimi intervencijskimi skladi zagotoviti enotne kriterije za vse pospeševalne ukrepe in ustrezno združevanje sredstev za pospeševanje kmetijstva;

3.7. Vsi agrarno politični ukrepi v regiji (davčne olajšave, sistem materialnega pospeševanja kmetijstva štipendiranja, socialna politika) morajo biti med občinami poenoteni in dolgoročno dogovorjeni.

URŠIČ IVAN, dipl. ing. agr.

Najboljši proizvajalci mleka in mesa v TZO „Ledina“

Na področju TZO „Ledina“ Slovenj Gradec je 900 kooperantov, ki jim je glavni tržni višek mleko oziroma goveji pitanci, od teh jih je bilo kar 677 vključenih v tržno oddajo mleka. Skupno je bilo v l. 1983 oddanega 5.170.204 l mleka, kar je za 15 % več kot l. 1982. Pitane živine pa smo oddali 487 t oziroma 1 % manj kot l. 1982. Vendar moramo poudariti, da je proizvodnja mleka na našem področju zelo razdrobljena in da je več kot polovica takšnih kmetij, ki so letno oddale manj kot 5.000 l mleka.

Oddano mleko v l	Št. kmetij	Oddano mleko skupaj v l. 1983
do 5.000	403	1.549.937
od 5.001 do 10.000	122	887.402
od 10.001 do 20.000	110	1.502.129
od 20.001 do 30.000	27	643.908
od 30.001 do 40.000	10	338.438
od 40.001 do 50.000	3	127.534
od 50.001 do 60.000	1	50.656
nad 60.000	1	70.200
	677	5.170.204

Štev. krav	Štev. kmetij	%
1—4	493	51
5—9	162	39
10—15	21	9,3
nad 15	1	0,7
	677	100,0

Kmetije, ki so oddale več kot 30.000 l mleka v l. 1983	Oddano mleko v l
1. Štumpf Milan, »Breznik« — Podgorje 81	70.200
2. Smrekar Jože, »Čevnik« — Podgorje 6	50.656
3. Gams Pavel, »Lenart« — Stari trg 4	43.706
4. Krenker Anton, »Ažnove« — Podgorje 87	42.455
5. Verdnik Albert, »Iakovnik« — Šmiklavž 4	41.373
6. Popič Peter, »Bošnik« — Raduše 16	39.285
7. Vranjek Vinko — Smartno 136	38.146
8. Prednik Ivan, »Prednik« — Vrhe 70	35.438
9. Zajc Mirko, »Rozman« — Šentilj 50	34.174
10. Konečnik Avgust, »Krbel« — Smartno 6	33.330
11. Juvan Franc, »V. Brdnik« — Stari trg 215	32.143
12. Plevnik Franc, »Pegan« — Brde 29	31.756
13. Gams Franc, »Lenart« — Smartno 10	31.687
14. Kac Avgust, »Jurij« — Smartno 241	31.435
15. Herman Franc, »Ernan« — Raduše 12	31.044

Kmetije, ki so oddale več kot 3.000 kg goveje živine

Kmetija	Oddana živina v kg	Štev. oddan. pitancev	Popr. teža pitancev
1. Lavre Edo, »Erc« Golavabuka 3	8.937	19	470
2. Prednik Ivan, »Prednik« Vrhe 70	5.788	10	578
3. Kotnik Jože, »Hof« Zg. Dolič 48	5.117	9	568
4. Tovšak Zora, »Kralj« Šentil 79	4.997	10	499
5. Krančan Štefan, »Blatnik« Vrhe 17	4.163	7	594
6. Globočnik Adolf, »Pajenk« Šmiklavž 6	4.089	8	511

7. Koprivnikar Stane, »Adam« Mislinja 237	3.595	5	719
8. Verčkovnik Ivo, »Novak« Podgorje 44	3.565	8	445
9. Jeromel Stanko, »Štumpf« Podgorje 26	3.278	8	409
10. Koprivnikar Franc, »Metviršek«, Legen 62	3.223	6	537

Na vsakoletnem zboru najboljših proizvajalcev mleka in pitancev goveje živine, ki ga organiziramo skupaj z mariborsko mlekarno in Mesnino iz Dravograda, pa so bila podeljena priznanja in nagrade 8 najboljšim proizvajalcem mleka, 4 najboljšim pitalcem in 4 kombiniranim rejcem.

Zbor je bil obogaten s strokovnim predavanjem prof. dr. Dolfeta Cizeja: »Prehrana govedi s poudarkom na doma pridelani krmi« in dr. Toneta Krajca: »Plodnostne motnje pri kravah«. Zbora se je udeležilo 150 kmetov.

D. Unuk, inž.

Dosežena tržna proizvodnja in rekorderji TZO „Odor“ Dravograd v letu 1983

Na območju občine Dravograd je 346 kmetij, ki imajo možnost, da postanejo tržne proizvajalke. Od teh kmetij jih ima 290 sklenjeno pogodbo o trajnejšem proizvodnem sodelovanju.

A. Odkup mleka

Oddano mleko litrov	št. kmetij	skupaj oddano mleko v letu 1983
do 5000 l	38	137.369
5.001—10.000 l	34	257.987
10.001—20.000 l	28	390.482
20.001—30.000 l	6	138.386
30.001—50.000 l	4	113.339
skupaj:	110	1.037.563

V letu 1983 smo od kmetov odkupili za 11% več mleka kot v letu 1982. Odkup je bil organiziran v osmih zbiralnicah. Poprečna mlečnost po kravi je bila dosežena z 2454 litri.

Kmetije, ki so v letu 1982 oddale več kot 20.000 l mleka:

zap. št.	kmetija	oddano mleko v litrih
1.	Kogelnik Jože — Klančnik	44.633
2.	Konečnik Anton — Dobrovnik	37.486
3.	Goršek Milan — Taubenvirt	31.220
4.	Duler Betka — Pšeničnik	24.273
5.	Horvat Vinko	23.756
6.	Kadiš Jože — Kobolt	23.379
7.	Krevh Franc — Matij	22.791
8.	Sajevac Alojz — Renar	21.618

B. Odkup govejih pitancev

Oddani pitanci v kg	št. kmetij	skupna teža
do 750	60	36.897
751—1500	59	59.839
1501—3000	38	78.862
3001—4000	7	25.210
4001—5000	4	17.230
5001—7000	1	5.689
nad 7000 kg	1	7.091
	170	230.818

Kmetije, ki so oddale več kot 3000 kg govejih pitancev:

zap. št.	kmetija	oddano kg	štev. oddanih pit.	popr. teža
1.	Čeru Oto — Zajsnik	7091	14	506
2.	Knez Franc — Buč	5689	12	474
3.	Lužnic Mirko — Lavk	4505	9	500
4.	Uranšek Maks — Sevcnik	4275	8	534
5.	Korat Oto — Grizold	4236	7	605
6.	Korat Anton — Vedl	3827	6	637
7.	Kališnik Ferdo — Mori	3802	8	475
8.	Konečnik Anton — Dobrovnik	3758	5	751
9.	Vivod Franc — Becl	3622	7	517
10.	Ošlovnik Stanko — Zurk	3557	6	592
11.	Kramer Pavel — Kovač	3370	6	561
12.	Očko Jože — Očko	3274	6	545

V letu 1983 je bilo oddanih 457 kom govejih pitancev, pri katerih je bila dosežena poprečna teža 505 kg.

Proizvodnja govejih pitancev je bila v letu 1983 manjša za 2,5% od leta 1982. Vzroki za padec proizvodnje so vsem dobro znani.

P. B.

Nasmejmo se škratkom

Lesna se je v letošnjem letu uspešno ukvarjala s PRIKRIVANJEM (pokrivanjem) izgub.

Naše plače so DROBNE (dobre), kjer je DELAVEC (delaven) SUH (duh), v pisarnah pa tudi delovno SRANJE (stanje).

NORI (novi) izdelki-naš up!

Veliko smo NARODILI (naredili) v zadnjih letih, kar ob dobrih odnosih v kolektivu ni ČEDNO (čudno).

Gozdarji morajo imeti za kmeta vedno PRAZNO (prijazno) besedo in jo dosledno UNICITI (uresničiti).

Živimo in delamo v SOŽRETJU (sožitju), PODŽRTI (podprti) drug z drugim.

TEČNO ((težko) je biti gozdar, saj ŽEGNANJE (žaganje) ni lahko opravi-

lo, pa še škodljivo vpliva na ORGAZEM (organizem).

Vsi smo se ZAPILI (zabili) v boj za lepšimi JETRI (jutri).

Štipendisti so zadovoljni z delom kadrovnikov, saj so štipendije v RODU (redu), dobijo jih predvsem tisti, ki imajo STRICE (petice).

Upokojeanci lahko s svojimi pokojninami dobro SHIRAJO (shajajo).

Polde

Kako preusmeriti rejo goveje živine za meso

Pitanje goveje živine s kupljenimi krmili, »iz vreče«, kot temu pravimo, se ne izplača več. Koruza in druga krmila so postala predraga, da bi ostalo od izkupička za pitano živino še kaj prida denarja za delo in druge stroške reje.

Rešitev je v preusmeritvi na rejo s kvalitetno domačo krmo. V sosednjih hribovitih deželah, zlasti v Avstriji je na gorskem predelu na strmejših legah zelo razširjeno in uspešno pitanje govedi na paši. Ta način reje je preizkušen tudi že pri nas. Na Notranjskem že nekaj let celodnevno pašo na urejenih, pregrajenih in ustrezno pognojenih pašnikih zelo uspešno pitajo mlado govejo živino. S poletno pašo dosega brez vsakih krmil 60 do 70 dkg prirast na dan. Tudi pri nas na Koroškem so na nekaterih kmetijah dosegli podobne uspehe.

Uspešno lahko pasemo bikce in telice, ki so na začetku paše težki najmanj 160 kg, ustrezno in postopno privajeni na pašo. Bikce je seveda potrebno pred pričetkom paše kastrirati. Za pašo so najprimernejša teleta, ki so se rodila novembra in decembra preteklega leta tako, da so ob začetku paše stara najmanj 5 mesecev in v teži nad 160 kg. Po prvi pašni sezoni jih bomo pozimi krmili s silažo iz ovele trave in mrvo, naslednjo sezono pa zopet pasli.

Po končani 2. pašni sezoni bo večina juncev že dosegla pravo težo za zakol, verjetno pa jih bo nekaj, zlasti telic, potrebno na začetku zime še dopitati s silažo travno ali koruzno z minimalnim dodatkom krmil.

V pašni sezoni je moč doseči 300 do 400 kg prirastka na 1 ha, s postopnim izboljševanjem pašne ruše pa še več. To pa je dovolj spodbuden donos, da se na hribovskih kmetijah, kjer redijo živino za meso, kaže čimprej usmeriti v ta način reje.

Kako se lotiti usmeritve?

Ureditve pašnika

Površino, ki bi jo namenili za pašo je treba ograditi in pregraditi vsaj na 6 čredink s stalno, zanesljivo električno ograjo. Ograja mora biti iz dveh žic na višini 45 in 88 cm.

Pocinkana žica mora biti dovolj močna, debeline 2 do 3 mm. Na pašniku mora biti urejeno napajališče, tako da imajo živali dostop do vode ob vsakem času. Da bo uspeh zanesljiv, moramo pašnike izdatno pognojiti z umetnimi gnojili. Na 1 ha moramo potrositi najmanj 600 kg nitrofoskala za travnike.

Kako urediti pašnik za celodnevno pašo, smo opisali že lani v 5. in 7. številki Viharnika-Priloge za kmetijstvo.

Nabava in zreja telet

Za uspešno rejo na paši si moramo pravočasno vzrediti in oskrbeti teleta. Pri tem računamo, da bomo na 1 ha urejenega pašnika lahko prepasli 3 do 4 živali, na bogatejšem pašniku pa tu-

di več. Glede na razpoložljive površine bomo izračunali, koliko živali moramo pripraviti do pašne sezone. Najprej določimo za pašo doma vzrejena teleta, morda je v hlevu tudi kakšna prvesnica, ki jo nameravamo spitati za zakol. Manjkajoča teleta bo treba nabaviti. Zadruga bo letos uvedla redni odkup telet.

Priprava za pašo

Za uspešno pašo je potrebno pred začetkom sezone kastrirati vse bikce. Priporočljivo je, da bomo vsa mlajša teleta pred pašo zaščitno cepiti pred črevesnimi in pljučnimi paraziti. Na pašo privajamo živali postopoma.

Vsaj 10 do 14 dni živali še zvečer vzgajamo in dokrmeljemo, da se postopoma navadijo na pašo. Po tem pa lahko ostanejo stalno na pašniku.

V 11. številki Viharnika smo opisali, kako je lani uspela celodnevna paša.

Živali so lahko noč in dan na paši. Na voljo mora biti voda in sol. **Pa še to je važno, da jih vsakih 5 dni prestavimo v drugo čredinko.** Zato mora biti najmanj 6 čredink, ker potrebuje popasena travna ruša okrog 30 dni, da zopet zraste za novo pašo. Velja pa pravilo, čim več čredink bomo naredili, bolj uspešno bomo pasli. Na paši

spitane živali, tudi če so kastrirani junci, dosežejo enako ceno, kot spitani biki. Dovolj težki morajo biti — najmanj 500 kg in ne smejo biti preko 36 mesecev stari.

Za preusmeritev reje živine na paši je še čas. Pravočasno si moramo pripraviti kole za ograjo, nabaviti žico, izolatorje in dovolj močan ter zanesljiv električni pastir. Poskrbeti moramo tudi za nabavo manjkajočih telet. Za zadostno krmljenje v zimski sezoni pa bo potrebno pripraviti dovolj kvalitetne silaže iz ovele trave. Za 1 pitanca po prvi pašni sezoni bomo za zimsko krmljenje potrebovali okrog 2500 kg silaže (4 do 5 m³) in okrog 1000 kg sena.

Predlagana preusmeritev reje goveje živine za meso na paši je zanesljivo najcenejši način pitanja. Za preusmeritev potrebujemo najmanj denarja za investicije, prav tako pa je reja cenejša in z malo dela.

Ob vedno težjih gospodarskih razmerah je preusmeritev reje na domačo krmo, zlasti poleti, na urejeno pašo zanesljiv, najbolj gospodaren in v praksi preizkušen način pitanja, zlasti za hribovske kmetije.

Ivan URŠIČ, dipl. ing. agr.

Pašniki so nared

Kmetije v hribovskih krajih uvajajo nove načine govedoreje

Pridelovanje hrane postaja v zadnjem času ena izmed najpomembnejših gospodarskih vej. Hrana je strateški vir, s katerim se naša država lahko dejavno vključi v mednarodno menjavo in tako kakovostno izboljša zunanje trgovinsko bilanco. Na tem področju imamo še ogromno neizkoriščenih možnosti. To so neizkoriščene

kmetijske površine, ki jih pogosto nadzorovano zarašča gozd, ekstenzivna proizvodnja zaradi velike razdrobljenosti parcel, neupoštevanje gospodarske izrabe prostora pri urbanizaciji in podobno. To pomeni, da zemljo izgublamo na eni strani z opuščanjem obdelave kmetijskih površin, na drugi strani pa z urbanimi posegi. Zaradi

tega bo potrebno pri izrabi prostora in večji pridelavi hrane napeti vse sile, če hočemo, da bomo ob koncu tega srednjeročnega obdobja v Sloveniji dosegli 85 odstotno samooskrbo in da bomo nekaj kmetijskih proizvodov celo izvažali.

V Sloveniji je 75 odstotkov kmetijske zemlje v hribovitem in gorskem svetu. To pomeni, da je zemljišč za pridelovanje poljščin v naši republiki izredno malo. Čeprav si v zadnjem času prizadevamo, da bi tudi v Sloveniji posejali čimveč površin s krušnimi žiti, bo tudi v bodoče živinoreja glavna kmetijska dejavnost. V hribovitem in gorskem svetu so pridelki žit zaradi neugodnih naravnih pogojev tako pičli, da se te kulture ne izplača pridelovati. Po drugi strani pa obstajajo izredno ugodni naravni pogoji za rejo govedi in ovac. Žal pa je ta hriboviti in gorski svet še vse premalo izkoriščen. Podatki iz lanskega leta namreč kažejo, da smo v Sloveniji po hektarju kmetijskih površin redili komaj polovico glave odrasle goveje živine. V sosednji Avstriji in Švici, kjer imajo podobne naravne pogoje, so že pred nekaj leti redili dve odrasli govedi po hektarju.

To pomeni, da imamo še ogromne neizkoriščene možnosti, saj bi z novimi načini reje in boljšem izkoriščanju hribovskih kmetijskih zemljišč število govedi v naši republiki podvojili, oziroma celo potrojili.

Proizvodni rezultati v zadnjih letih kažejo, da so na nekaterih področjih, kjer so zastavili jasne razvojne kmetijske programe, dosegli vidne uspehe.

Med taka območja prištevamo tudi Koroško, kjer smo z uvajanjem novih načinov reje govedi dosegli občutno povečanje prireje mleka in goveje živine.

Navedimo nekaj teh načinov.

Z dolgoročnim razvojnim programom kmetijstva smo za vsako kmetijo načrtali razvojno možnost. Pri tem smo upoštevali naravne pogoje na vsaki kmetiji, oddaljenost od potrošnih centrov in sociološki pogoji na posestvu.

Kmetije, ki imajo ugodne naravne pogoje za uvajanje pašno kosne rabe in ležijo bliže prometnim poteam, usmerjamo v prirejo mleka. Glavna krma so kvalitetna travna silaža iz silažnega kupa, kvalitetno seno in paša. Vsaka kmetija redi deset do petdeset krav. Vse kmetijske površine so razdeljene na črednike, kjer si izmenično sledita paša in košnja. Vsa moška teleta posestva oddajo v pitanje družbenim posestvom ali kmetijam, ki so usmerjena v pitanje goveje živine. Ženska teleta, ki so sposobna za plemensko vzrejo, pa oddajo kmetijam, ki se ukvarjajo z vzrejo plemenske živine. V matične hleve se vrnejo, ko so breje 7 mesecev.

Kmetije, ki ležijo višje v hribih, usmerjamo v pitanje goveje živine. Vsaka kmetija redi od 15 do 40 pitancev. Teleta za pitanje kupujejo od »mlečnih gospodarstev« in družbenih posestev. Osnovna živinska krma sta travna in koruzna silaža. Pitance držijo v boksih, v tako imenovani prosti reji. V zadnjem času opravljamo poskuse pitanja volov, kjer živali čez leto lahko pasemo. Tak način reje

priporočamo tistim kmetijam, ki imajo ugodne pogoje za ureditev čredinske paše. Pašnik razdelimo na štiri do šest črednik, kjer kastrate v eni čredinki držimo štiri do pet dni, nakar jih preženemo v drugo čredinko. Pašnik ogradimo z dvojno pocinkano žico premera 2,5 milimetra. Ograja je trajna s hrastovimi koli. Na tržišču so novi električni pastirji velike moči.

Tak način reje pitancev je poceni in potrebuje izredno malo dela. Poleg kastratov lahko pasemo tudi klavne prvesnice ali telice, ki jih izločimo iz plemenske vzreje.

Višinske kmetije usmerjamo v vzrejo plemenske živine. Na teh kmetijah, kjer so planinski pašniki, obstajajo ugodni naravni pogoji za vzrejo plemenske živine. Osnovno krmljenje slovi na planinski paši, ki traja od maja do oktobra. Pozimi pa jim pokladajo kvalitetno seno in travno silažo. Tudi planinske pašnike razdelimo na več

čredink in jih ogradimo s stabilno električno ograjo. Za varovanje uporabimo baterijske električne pastirje velike moči.

Ženska teleta dobivajo te kmetije od »mlečnih« gospodarstev in od družbenih posestev. Telice redijo na teh kmetijah do brejosti 7 mesecev, nakar se vrnejo v matične hleve.

V zadnjem času uvajamo rejo klavnih prvesnic in rejo krav rejnic, ki so že pokazale dobre rezultate.

To je le nekaj načinov reje goveje živine, ki jih uvajamo na hribovskih kmetijah. Osnovni namen je ta, da intenzivno izkoristimo vsak meter kmetijske zemlje. Rezultati kažejo, da je tudi v hribovitem in gorskem svetu moč doseči velike količine mleka in mesa po hektarju. To pa je ob spoznanju, da je hrana pomemben dejavnik gospodarske stabilizacije, še kako pomembno.

Jože PRATNEKAR, dipl. ing. agr.,

V SLOVO MEDVEDOVA MAMI IN NJENI HČER-KI IVICI

Potihoma, kakor so minevali jesenski dnevi, se je umirilo življenje na Medvedovi kmetiji.

Že v mesecu juniju je tragično preminula hčerka Ivica, stara komaj 31 let. Za Medvedovo mamo je bil ta udarec premočan. Kmalu za tem je zbolela, nihče ni pomislil na najhujše, pa vendar je že v mesecu decembru podlegla zahrbitni bolezni. Vse želje in načrti so se v nekaj mesecih sesuli v nič.

Medvedova mama, prijatelji so jo klicali Pavla, se je rodila 1912. leta na Vavkanovi domačiji, ki leži visoko pod Pohorjem. V zgodnji mladosti je izgubila očeta, ki je padel kot žrtev prve svetovne vojne. Po očetovi smrti ji ni ostalo drugega, kot da je poprijela za trdo delo na kmetiji. Leta 1938 se je poročila na Medvedovo domačijo, kjer jo je zopet čakalo težko kmečko delo. V zakonu se je rodilo 8 otrok in tako številčna družina se je težko preživljala na hribovski kmetiji.

Nepričakovano je umrl mož, takrat se je morala z življenjem spoprijeti sama, pomagali so ji otroci, predvsem hčerka Ivica, ki je ostala doma. Ko je požar uničil gospodarsko poslopje, bi marsikdo klonil, Medvedova mama pa se je trdno odločila, da bo s kmetovanjem nadaljevala. Bila je gospodar in gospodinja hkrati.

Vse preveč tiho je danes, ko se peljete mimo Medvedove kmetije. Pa komu je dano, da bi vse svoje tihe želje uresničil?

Jože Tretjak

V SLOVO ANTONIJI KLANČNIK

Na Hrastnikovi domačiji bi mirno teklo živ-

ljenje, če se ne bi pri njihovi hiši ustavila kruta smrt in jim nepričakovano 17. 12. 1983 iztrgala iz njihove sredine ljubečo ženo, mater ter babico Antonijo.

Rodila se je 27. 12. 1907. leta v bližini sedanjega doma, pri Brezniku v Radušah.

Leta 1931 se je poročila. Z možem Ivanom sta z marljivim gospodarjenjem veliko pridobila k Hrastnikovim. Rodilo se je pet otrok. V času med NOV so bila vedno odprta vrata za

partizane, mož je bil aktivist. S pomočjo dorajajočih otrok in prijateljev sta postavila tudi novo hišo in druge gospodarske objekte. Pred dvema letoma sta slavila zlato poroko. Celih dvainpetdeset let sta z roko v roki preživljala težke in tudi lepe trenutke njunega življenja.

V velikem številu so jo pospremili na starotrško pokopališče in jo položili k sinu, po katerem je vedno žalovala. Naj ji bo lahka gruda!

Mihaela Lenart

REKREACIJSKI DAN

Podobno kot TZO TRATA je tudi TOZD MESNINA pripravila tekmovanje v veleslalomu in sankanju, ki je bilo pod Rahtelom v Pamečah.

Čeprav je uradno bilo rečeno, da je šlo za tekmovanje, pa lahko rečem, da za vse nas, ki smo bili prisotni (približno štirideset iz treh združenih organizacij KKZ) ni bil v ospredju tekmovalni dosežek, ampak znano olimpijsko geslo: Ni pomembno zmagati, pomembno je sodelovati!

Skupna misel vseh navzočih je bila, da je potrebno takšno obliko razvedrila med zaposlenimi v koroški kmetijski zadruzi ohraniti in k sodelovanju pridobiti še druge člane kolektiva.

Del tekmovalnega utrinka in osvežitve na snegu pa tokrat predstavljamo s fotografijo.

Besedilo in fotografije:
Jože Krevh

Topel čaj po vožnji je prijal

Še posnetek za spomin

Tudi navijali smo

Pa vendarle je šlo do cilja

Obvestilo vlagateljem in posojiljemalcem

Javna občila, radio-televizija in časopisje nas že precej časa seznanjajo, da se v okviru stabilizacijskih ukrepov pripravljajo tudi občutne spremembe v obrestnih merah tako na posojilih vseh vrst, kakor tudi na hranilne vloge vezane nad 3 mesece.

Navedene stabilizacijske ukrepe bo v celoti upoštevala in izvajala tudi koroška hranilno-kreditna služba, ki bo enako kot banka obrestovala vse nad 3 mesece vezane hranilne vloge po naslednjih obrestnih merah.

Doba vezave — obrestna mera	1. 5. 1984	1. 7. 1984	1. 10. 1984	1. 1. 1985
Vezana nad 3 mesece	30 %	34 %	38 %	40 %
Vezana nad 12 mesecev	34 %	38 %	41 %	42 %
Vezana nad 24 mesecev	37 %	41 %	43 %	44 %

Najmanjši znesek, katerega občan lahko veže je 20.000,— din. Zgoraj navedene obrestne mere še niso dokončne, spreminjale pa se bodo le zelo minimalno. Sporedno z zvišanjem obrestnih mer na vezane hranilne vloge se bodo zvišale tudi obresti na investicijske in obratne kredite v kmetijstvu, katere bodo za novo odobrena posojila znašala od 25 do 30 procentov.

Kmetijske institucije se bodo sicer prizadevale doseči, da se bodo obrestne mere za gradbene objekte delno regresirale, vendar trenutno še ni zato nikakih izgledov. Vsled tega opozarjamo kooperante, da naj bodo preudarni, zlasti pri nabavi tiste mehanizacije, katera za obseg njegove proizvodnje ni nujno potrebna.

Vodja KZHKS
Slavko Slemnik

sistema, sledijo pa še ostale bolezni oziroma obolenja, ki so značilna samo za ženske.

Glede na zahtevnost del in nalog največ koristijo bolniški stalež VK delavci (interna KV). Ti so tudi številčno najbolj zastopani v proizvodnji, sledijo delavci s PK medtem ko ostale kvalifikacije niso zaskrbljujoče.

Največ koriščenja bolniškega staleža je zaradi bolezni dihalnega sistema in bolezni mišično-kostnega sistema, sledi pa nega družinskega člana in nesreče pri delu.

Če primerjamo bolniški stalež po mesecih ugotovimo, da mesec februar po številu izgubljenih delovnih dni zaradi bolezni močno odstopa od drugih mesecev. Prav tako je porasel bolniški stalež v prvih 3-mesecih leta 1983 v primerjavi s prvimi tremi meseci leta 1982. Ugotovili smo, da je temu vzrok veliko število obolenj zaradi gripe. Na drugem mestu je mesec junij, sledi oktober in mesec julij. Med mesecem februarjem, ki je po številu izostankov zaradi bolniškega staleža na prvem mestu in med mesecem junijem, ki je po številu izostankov na drugem mestu je 334 dni razlike. Še večjo razliko med številom izgubljenih dni zaradi bolniškega staleža pa je med mesecem junijem (drugo mesto) in me-

secem oktobrom, ki je na tretjem mestu po koriščenju bolniškega staleža, saj je bilo izgubljenih 487 delovnih dni. Primerjava med ostalimi meseci je bistveno manjša, saj je razlika med oktobrom in majem, ki sta tretji in četrta po številu koriščenja bolniškega staleža le 22 dni. Če pa primerjamo mesec februar z mesecem julijem ugotovimo, da je bilo meseca februarja za 1270 delovnih dni več bolniškega staleža. Meseca julija so delavci največ koristili letni dopust in zato toliko manjši stalež. V pomladanskih in jesenskih mesecih je največ prehladnih obolenj ni pa izključno, da je v teh mesecih največ delavcev v bolniškem staležu tudi zaradi dela na poljih. Domnevamo, da si veliko število delavcev z bolniškim staležem podaljša redni letni dopust.

Bolniški stalež do 30-dni je za celotno delovno organizacijo v letu 1983 znašal 3,5 %. To je 9,7 izgubljenih delovnih dni na zaposlenega. Tudi v letu 1982 je bolniški stalež do 30-dni znašal 3,5 %. Gledano delovno organizacijo v celoti bolniški stalež do 30-dni ne kaže porasta.

Če pogledamo še tabelo številka 2, ki prikazuje bolniški stalež nad 30-dni, ugotovimo, da je % bolniškega staleža nad 30 dni, kar za dobra 2 % višji kot % bolniškega staleža do 30-dni, in

sicer znaša skupno 5,6 % ali 15,4 izgubljene delovne dni na zaposlenega. V primerjavi z letom 1982 je porasel za 2,9 %, saj je takrat znašal le 2,7 % oz. 7,4 izgubljene dni na zaposlenega, torej je v letu 1983 % bolniškega staleža porasel za enkrat. Najvišji % bolniškega staleža nad 30-dni ima TOZD Žaga Mušnik in sicer 7,8 % ali 21,5 izgubljenih delovnih dni na zaposlenega. To pa zaradi šestih delavcev, ki so ves čas, ko so čakali na invalidsko ocenitev, koristili bolniški stalež. TOZD Žagi Mušnik sledi TOZD Žaga Otiški vrh z 4,7 % ali 13,1 izgubljenimi delovnimi dnevi. Tudi v tem TOZD je bolniški stalež nad 30-dni toliko višji od drugih, ker je bil en delavec, čakajoč na poklicno rehabilitacijo, celo leto v bolniškem staležu. Tudi v drugih TOZD je bolniški stalež nad 30-dni narasel predvsem zaradi čakanja delavcev na invalidsko ocenitev.

Koliko so prispevale k bolniškemu staležu nesreče na delu, še ni poznano, ker še niso obdelani vsi podatki.

Zaradi bolniškega staleža do 30-dni je bilo izgubljenih 14.095.275,00 din, zaradi bolniškega staleža nad 30-dni pa 9.092.140,00 din. Skupaj je bilo torej v letu 1983 izgubljenih zaradi bolezenskih izostankov 23.187.415,00 din.

Marijana Gorenšek, soc.

BOLNIŠKI STALEŽ GLEDE NA POPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENIH ZA VSE TOZD DO 30 DNI

Tabela 1

TOZD	Štev. izgub. dni	Pop. št. zap.	Štev. del. dni	Štev. izgub. dni na	% bol. stal.	Pop. starost	Zaposleni na dan 31. 12.		Znesek
							M	Ž	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gozdarstvo Slovenj Gradec	487	43	11.782	11,3	4,1	39	40	3	292.950
Gozdarstvo Mislinja	355	49	13.426	7,2	2,6	41	46	4	313.838
Gozdarstvo Črna	1.521	153	41.922	9,9	3,6	39	144	11	945.579
Gozdarstvo Radlje	1.448	157	43.018	9,2	3,3	40	134	22	825.633
TOK Gozdarstvo Slov. Gradec	315	41	11.238	7,7	2,8	38	138	3	191.739
TOK Gozdarstvo Ravne	93	34	9.316	2,7	0,9	40	33	4	109.528
TOK Gozdarstvo Dravograd	89	18	4.932	4,9	1,8	41	15	3	48.487
TOK Gozdarstvo Radlje	187	35	9.590	5,3	1,9	37	33	4	99.056
Žaga Mislinja	443	53	14.522	8,4	3,0	37	48	5	196.630
Žaga Otiški vrh	1.198	69	18.906	17,4	6,3	39	51	14	312.790
Žaga Mušnik	647	45	12.330	14,4	5,2	39	37	7	302.595
Žaga Vuhred	872	77	21.098	11,3	4,1	38	63	9	390.490
TP Prevalje	2.180	219	60.006	10,0	3,6	33	78	148	1.262.639
TP Pameče	4.435	312	85.488	14,2	5,1	31	139	178	1.784.567
TSP Radlje	1.689	320	87.680	5,3	1,9	33	170	171	1.319.317
TIP Otiški vrh	1.760	231	63.294	7,6	2,7	35	197	28	953.708
Gradnje Slovenj Gradec	1.122	80	21.920	14,0	5,1	33	59	7	581.665
TIS Pameče	1.395	146	40.004	9,6	3,4	33	131	12	768.878
CLS Otiški vrh	556	45	12.330	12,4	4,5	41	40	4	315.204
Nova oprema Slovenj Gradec	4.431	295	80.830	15,0	5,4	35	164	138	1.911.222
Delovna skupnost	1.048	191	52.334	5,5	2,0	34	76	117	625.362
Interna banka Slovenj Gradec	140	34	9.316	4,1	1,5	34	4	30	71.831
Blagovni promet Slov. Gradec	721	164	44.936	4,4	1,6	37	101	68	471.612
SKUPAJ	27.132	2.811	770.218	9,7	3,5	37	1.836	993	14.059.275

$$\% \text{ BS na zaposlenega} = \frac{\text{štev. izgubljenih dni} \times 100}{\text{število delovnih dni}}$$

$$\text{Število izgubljenih dni na zaposlenega} = \frac{\text{število izgubljenih dni}}{\text{poprečno število zaposlenih}}$$

$$\text{Število delovnih dni} = \text{število delovnih dni na zaposlenega} \times \text{število zap. na leto}$$

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija r. o. — Ureja uredniški odbor: Vida Gerl, Ludvik Mori, Karel Dretnik, Hedvika Janše, Ivan Penec, Vida Vrhnjak, Andrej Sertel, Ida Robnik — Glavni urednik: Andrej Sertel, odgovorna urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek, tehnični urednik: Bruno Znidaršič — Naklada 5200 izvodov — Kličej in tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška c. 14, 62000 Maribor, 1984

TOZD	Štev. izgub dni	Pop. št. zap.	Štev. del. dni	Štev. izgub. dni na zap.	% bolniškega staleža	Znesek
1	2	3	4	5	6	7
Gozdarstvo Slovenj Gradec	445	43	11.782	10,3	3,7	223.338
Gozdarstvo Mislinja	336	49	13.426	6,9	2,5	235.108
Gozdarstvo Črna	1.140	153	41.922	7,5	2,7	694.195
Gozdarstvo Radlje	1.060	157	43.018	6,8	2,4	549.341
TOK gozdarstvo Slovenj Gradec	357	41	11.234	8,7	3,1	204.941
TOK gozdarstvo Radlje	30	35	9.590	0,9	0,3	17.524
TOK gozdarstvo Ravne	48	34	9.316	1,4	0,5	65.301
TOK gozdarstvo Dravograd	114	18	4.932	6,3	2,3	56.880
Žaga Mislinja	289	53	14.522	5,5	1,9	92.276
Žaga Otiški vrh	906	69	18.906	13,1	4,7	383.549
Žaga Mušenik	967	45	12.330	21,5	7,8	445.593
Žaga Vuhred	376	77	21.098	4,9	1,7	142.996
Tovarna pohištva Prevalje	1.858	219	60.006	8,5	3,0	740.499
Tovarna pohištva Pameče	2.689	312	85.488	8,6	3,1	912.856
Tovarna stavbnega pohištva Radlje	810	320	87.680	2,5	0,9	717.147
Tovarna ivernih plošč Otiški vrh	1.516	231	63.294	6,6	2,3	752.789
Gradnje Slovenj Gradec	577	80	21.920	7,2	2,6	364.077
Transport in servisi Pameče	502	146	40.004	3,4	1,2	342.524
Centralno lesno skladišče Otiški vrh	296	45	12.330	6,6	2,4	160.762
Nova oprema Slovenj Gradec	2.884	295	80.830	9,8	3,5	1.244.165
Delovna skupnost Slovenj Gradec	905	191	52.334	4,7	1,7	512.397
Interna banka Slovenj Gradec	113	34	9.316	3,3	1,2	49.713
Blagovni promet Slovenj Gradec	778	164	44.936	4,7	1,7	184.169
SKUPAJ	43.196	2.811	770.214	15,4	5,6	9.092.140

Rekreacija in počitniški domovi

Ker vse važnejše podatke o poslovanju komisije za rekreacijo in počitniške domove objavljamo v »Viharniku«, predloge in sklepe pa posredujemo vsem TOZD in družbenopolitičnim organizacijam v LESNI, se v tem poročilu pri posameznih številkah ne bi ustavljali.

Od leta 1982, ko sem sprejel podaljšan mandat predsednika te komisije, smo imeli 9 sej, ki so bile večinoma sklepčne. Del skrbi je komisija posvetila tudi ponovni oživitvi tekmovalne rekreacije, katere aktivnosti tečejo že od marca 1981 naprej in kot je videti, v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev. Ustanovili smo podkomisijo, kjer delujejo športni referenti vseh TOZD LESNE. Po predloženem planu tekmovalnj se zbirajo sredstva na posebnem računu, katere podpisuje predsednik te podkomisije. Pri tekmovalni udeležbi pogrešamo večje sodelovanje TOZD iz Dravske doline, vzrok za to nezainteresiranost pa mi ni znan. Škoda je le, da športna srečanja ne izkoristimo za boljše medsebojno spoznavanje, kar bi nam tudi na drugih področjih prav prišlo.

Komisija za rekreacijo in počitniške domove razpolaga trenutno s sledečimi počitniškimi zmogljivostmi: imamo dom v Filip Jakovu, 5 bivalnih prikolic, 5 bivalnih kontejnerjev, 3 sobe v Velem Maju pri Poreču, sobe v Bernardinu v Portorožu in 4 hišice v Selcah. Prikolice stojijo na otoku Krku, bivalniki pa v kampu Lanterna na istrski obali. Odkar smo uvedli razporejanje letoval-

cev po sprejetem pravilniku, je tudi na tem področju več reda, seveda pa vseh izigravanj posameznikov komisija ne more preprečiti, kar samo otežuje delo referentki za družbeni standard, ki se s tem ukvarja.

Od Zveze borcev iz Maribora smo za opuščene hišice v kampu Valovine pri Puli prejeli prvi obrok odškodnine v znesku 33 starih milijonov. V letošnjem letu pričakujemo tudi drugi obrok v približno enakem znesku, kar bi zadostovalo za nakup še enega bivalnika, ki je že naročen pri »Avto Radgoni« in bo dan v uporabo še to sezono. Ta sredstva smo namreč namensko določili za obnovo našega počitniškega fonda, ki pa glede na druge delovne organizacije sploh ni slab. Dokler gospodarimo tako, da si posamezni TOZD poleg združevanja za skupne potrebe LESNE lahko privoščijo še svoje bivalne prikolice in s tem podvajajo vsa dela pri razporeditvi dopustnikov, nameščanju prikolic v kampih itd., se nam ni bati, da ne bi skupaj zadovoljili še tako zahtevnih koristnikov.

S hotelom Bernardin smo podaljšali pogodbo o najemu oz. zamenjavi našega doma v Portorožu za sobe v Bernardinu. Sedaj je prišla še ponudba o odkupu tega doma oziroma o nujnem popravilu, ker se nahaja v zelo slabem stanju. Po mojem bi bilo bolje zbrati sredstva za najnujnejša popravila, kot pa dom odprodati, kajti dokler imamo tisto ruševino na lepi lokaciji v Portorožu, ne bomo izpostavljeni pritiskom in pretiranim cenam, ali odpovedi go-

stoljubja v Bernardinu. Če pa dom porušijo, nam pa tista, z zakonom zagotovljena odškodnina, tudi ne uide.

Dom v Filip Jakovu prinaša pri svojem poslovanju sicer redno izgubo, vendar je to razumljivo glede na kratko sezono, ki samo s penzoni ne more kriti svojih stroškov. Dom potrebuje sredstva za obnovo inventarja, kot so dotrajane postelje in omare, pa tudi občinska skupščina iz Biograda zahteva od LESNE pomoč pri ureditvi obale, zato bo potrebno poiskati rešitve tudi v tej smeri. Čujejo se tudi predlogi o prodaji doma v Filip Jakovu, kar pa ni pametno storiti. Zgodi se lahko, da bodo sčasoma postali kampi za naše prikolice in kontejnerje predragi in bomo morali poiskati zanje lokacijo drugje. V skrajnem slučaju lahko vse to premestimo v Filip Jakov, kjer imamo lastno zemljišče in s tem rešimo še problem neizkoriščene kuhinje in osebja v domu, pa tudi najem tujih sob. Za tako število dopustnikov bi se splačalo uvesti avtobusni prevoz ob izmenah, kar pa se za sedaj še ne izplača. Vse to je le moje mnenje in ne mnenje članov komisije, da ne bi kdo razumel to že kot resen predlog. Pri vsem tem ne smemo pozabiti, da je dom v Filip Jakovu edini objekt, ki mu cena raste, saj stoji na našem zemljišču, pa tudi z dajatvami ni preveč obremenjen.

Bivalne prikolice sproti obnavljamo in so dokaj dobro vzdrževane. Pri bivalnih kontejnerjih popravil še ni, ker so novi, strošek bo nastal le še za pravo podstavka in priklopa naslednje-

ga, ki ga pričakujemo do konca tega polletja.

Tudi hišice v Selcah so še v dokaj dobrem stanju po opravljenih prenoveh izpred nekaj let, večjih posegov pa uprava kampa ne dovoljuje, ker še vedno velja opozorilo, da bomo morali hišice odstraniti, kakor hitro bodo začeli urejevati kemp po njihovih zamislih, česar pa mi ne moremo preprečiti.

Ze uvodoma sem dejal, da tukaj o številkah ne bi razpravljaj, saj so večini znane, povem naj le, da je za leto 1983 potrebno pokriti izgubo za to dejavnost v višini 1.445.804,90 din. Pokrivanje se vrši po že ustaljeni metodi, tako da pokrivajo izgubo pač tisti TOZD, ki imajo sredstva na svojih skladih, drugi pa nekako prevedrjo pod to našo skupno streho. Mnogo polemike je bilo na zadnji seji naše komisije okrog postavljanja cen za letošnja letovanja. Na koncu smo se zednili, da je za našega delavca že 50 starih jurjev dnevnega penziona preveč, za 109 starih tisočakov, kolikor znaša ekonomska cena v Filip Jakovu, pa ne bi našli nobenega koristnika.

Problem pri delu naše komisije so vedno sredstva, zato smo že v maju leta 1982 predlagali pravnim službam, da naj poiščejo nek način financiranja te dejavnosti, npr. združevanje 10% od izplačanega regresa, kar je nekoč že bilo uvedeno, ali kakšno drugo obliko, toda rešitve zaenkrat še ni. Pri svojem delu naleti komisija na različne zahteve, ki jih zaradi omejenih sredstev ne more reševati, okuse posameznikov pa

ne bi bilo mogoče zadovoljiti tudi z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Tega se zavedamo, toda to so pač problemi vseh komisij in ne samo naše, važno pa je, da na koncu le zmaga kolektivni duh, kar pa je v našem sistemu tudi največja vrednota, za katero se je vredno potruditi in boriti!

K temu poročilu naj dodam še nekaj misli, ki me prevevajo ob izteku mandata v tej komisiji. Mnogo smo hoteli, dosegli pa smo le najnujnejše. Pomislmo, koliko nepotrebnih in celo škodljivih dialogov se je pletlo lansko leto pri tistem predlogu o odstopu enodnevnega zaslужka vseh zaposlenih v LESNI v korist nabave bivalnikov ter sredstev za najpotrebnejša vzdrževalna dela na prikolicah in domovih! Za vsa sredstva, ki odtekaajo za solidarnostne namene v kraje, kjer za njihovo pravo uporabo nikoli ne zvemo, ni bilo toliko razprav, kot pa za tisti enodnevni zaslужek, ki je bil namenjen neposredno nam delavcem LESNE. V tisti akciji smo zbrali ca. 140 starih milijonov in za ta denar smo nabavili 5 bivalnikov, letos bi za isto vsoto dobili samo dva. Če bi komisija za rekreacijo in počitniške domove imela določen vir sredstev, s katerimi bi lahko razpolagala vse leto, bi bilo nedvomno storjenega več za vse nas v LESNI. Tako pa dobimo le toliko, kolikor napravimo izgube in kolikor se nateče od vplačila penzionov. To pa je bore malo za vse želje in potrebe, ki se venomer pojavljajo. Ne morem razumeti, da se za vsa pokrita izgub, bodisi v LESNI, občini,

republikli ali državi najdejo sredstva, le za dejavnost, ki je namenjena nam vsem, jih ni. V Portorožu in Filip Jakovu bi npr. lahko imeli manjši čoln z motorjem 4 k. m., katerega poraba ni omembe vredna, s katerim bi si dopustniki krajšali čas in preganjali monotono, ki se včasih koga polasti na plaži. Za prikolice in bivalnike bi bile mogoče primerne jadrane deske, ki so danes tako v modi itd., toda za vse to je pač potreben denar, zbran z dogovorom vseh TOZD, ne pa nabava brez dogovora, nato pa prikazana večja izguba, ki jo pokrivajo le eni.

Novim članom komisije za rekreacijo in počitniške domove želim pri delu mnogo uspeha, bodočemu predsedniku pa svetujem, da ne dovoli posegati v že tako plitvo malho rekreacijskih sredstev, do katerih imamo tako velike apetite za najrazličnejše namene. Želel bi, da bi se glede zbiranja sredstev izenačili vsaj s slovenjgraškimi muzikanti, ki so se za obstoj pihalnega orkestra znali izboriti samoupravni sporazum, katerega podpisniki so tudi TOZD v LESNI. Kdo je zato bolj zaslužen ali muzikanti ali kapelnik, je težko reči, ker vemo, da drug brez drugega ne pomenijo veliko, kajti v orkestru mora vladati harmonija, te pa pri nas pri reševanju počitniških zadev večkrat ni dovolj.

Vsem dopustnikom, kjerkoli že bodo, ob morju, na planinah, v zdraviliščih, ali tam, kjer je najlepše — doma, želim mnogo sončnih dni in lepega počutja!

Marjan Čuješ

RAZPIS SOCIALNIH ŠTIPENDIJ

Na podlagi samoupravnega sporazuma o enotnem urejanju kadrovanja, izobraževanja, štipendiranja in pripravništva štipendiramo v Lesni letno največ dva otroka delavcev, ki so socialno ogroženi. Le-ti morajo stanovati izven stalnega bivališča in izpolnjevati naslednje pogoje:

- študirajo že drugo ali več let na visokih šolah,
- eden izmed staršev mora biti zaposlen v Lesni preko 20 let,
- v družini je več nepreskrbljenih otrok, ki se šolajo na srednjih ali visokih šolah,
- prosilec dosega najmanj dober uspeh,
- dohodek na člana družine znaša manj kot 20% povprečnega OD v SR Sloveniji.

Dokumentacija k prošnji za štipendijo:

1. prijava za štipendiranje, obrazec 8,40
2. uradno potrjena fotokopija zadnjega šolskega spričevala ali prepis
3. potrdilo o OD staršev in nadomestilih izplačanih od 1. 1. do 31. 12. 1983,
4. potrdilo o premoženjskem stanju (izpolni občinska davčna uprava — odmerena osnova za leto 1983), zemljišče, stavbe, lesa, obrti in drugih virov,
5. potrdilo o vpisu v šolo za šolsko leto 1984/85.

Prijave za štipendiranje sprejema Izobraževalni center Lesne od 1. do 15. julija 1984.

Izobraževalni center

UKREPI ZA BOLJŠE STANJE PRIKOLIC IN KONTEJNERJEV

Ze več let ugotavljamo, da so pri popisu v prikolicah in kontejnerjih vedno večji primanjkljaji inventarja zaradi malomarnega odnosa do inventarja v počitniških objektih.

Pri potrditvi inventur za leto 1983 je delavski svet DSSP zelo kritično ocenil to ravnanje in zahteval, da se izvedejo ukrepi za izboljšanje omenjenega stanja.

Vsa leta smo imeli primopredajne zapisnike za prikolice in kontejnerje, ki so jih morali podpisati delavci, ki so prikolico oddali in delavci, ki so prikolico prevzeli. V primopredajnem zapisniku so bili navedeni vsi manjkajoči predmeti in poškodbe. Prva leta so te zapisnike vračali, kot je bilo navedeno v navodilih za letovanje, potem pa vsako leto manj. Zaradi tako malomarnega odnosa do inventarja smo na 8. seji komisije za rekreacijo in počitniške domove, dne 28. 2. 1984 sprejeli naslednje sklepe:

1. vsak delavec mora obvezno izpolniti primopredajni zapisnik in ga dostaviti referentu za družbeni standard,
2. delavce, ki teh zapisnikov ne bodo dostavljali, bomo poimensko obravnavali na sejah in objavili v glasilu VIHARNIK ter jim zaračunali naknadno ugotovljene manjke,
3. kdor povzroči škodo v prikolicli ali kontejnerju (zlomi krožnik, skodelico, izgubi žlico), naj jo takoj nadomesti ter navede v primopredajnem zapisniku,
4. v primeru, da naslednji koristnik ne pride na dan oddaje prikolice ali kontejnerja do 10. ure, mora koristnik sam sestaviti zapisnik, poskrbeti za varnost inventarja in ključne oddati v recepciji.

Petek Danica

Počitnice o letu 1984

Po dolgi in mrzli zimi je že misel na toplo sonce in morje prijetna, saj smo do začetka poletja že vsi naveličani enoličnega tempa življenja.

Vsi, ki smo zaposleni v DO LESNA, imamo možnost letovati v letoviščih ob Jadranu.

V PORTOROŽU smo obdržali samo sobe v hotelu Bernardin, sobe pri zasebnikih pa smo odpovedali, ker delavci niso bili zadovoljni z njimi.

Kot nadomestilo za zasebne sobe v Portorožu smo najeli tri sobe pri zasebniku Milivoju Palu v Velem Maju pri Poreču. Sobe so lepe, s tremi oz. štirimi ležišči, s skupno jedilnico in kuhinjo, ki je tako opremljena, da si lahko vsaka družina skuha vse obroke. Do plaže je ca 700 m. Plaža je lepo urejena in raznolika, trgovine so dobro založene, ob obali sta dva slovenska doma, v katerih se lahko abonirate, tudi cene niso pretirane.

V LANTERNA KAMPU pri Poreču smo lansko leto priklopili kontejnerje na vodo in kanalizacijo tako, da ima vsak kontejner svoj WC in vodo. Pred kratkim smo naročili še en kontejner, katerega nameravamo urediti za bivanje do začetka sezone.

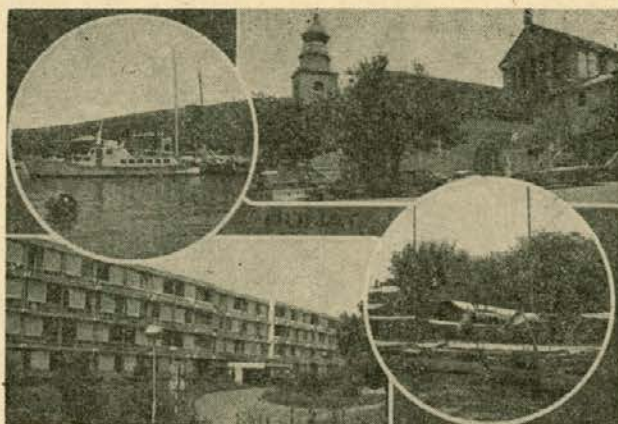
Iz PUNATA, kjer imamo pet prikolic, bomo eno prestavili v FKK kamp, ki je oddaljen od kampa Pila 5 km. V FKK kampu Konobe — Akapulka vsakdo najde kotiček zase, je zelo lepo urejen, morje čisto, trgovina je dobro založena. Tudi za športnike je dobro poskrbljeno, saj so tenis igrišča, mini golf, namizni tenis, šola srfanja itd.

V SELCAH in v Filip Jakovu ostaja vse po starem. Nekaj sprememb bo v sobah v Filip Jakovu, kjer bomo nadomestili dotrajano opremo. V Selcah pa imajo zadnje leto prednost pri letovanju delavci TOZD, ki so hišice obnovili. Kuhanje v hišicah je prepovedano, cena hrane v centralni kuhinji bo znana konec maja.

Na osmi seji komisije za rekreacijo in počitniške domove smo določili regresirane cene na podlagi ekonomskih cen ter sprejeli sklep, da se morajo vsi TOZD do 15. 3. 1984 odločiti, po katerih cenah bodo letovali. Regresirane cene znašajo:

	Filip Jakov	Portorož
— člani kolektiva	500 din	530 din
— otroci od 2—10 let	250 din	250 din
— zaposleni zakonci	550 din	550 din
— otroci tujih od 2—7 let	350 din	450 din
— tuji nad 7-let	700 din	800 din

Cena uporabe prikolice na dan znaša 400,00 din, cena uporabe kontejnerja znaša na dan 450,00 din, cena kamp hišice v Selcah znaša na dan 300,00 din, cena sobe pri zasebniku Milivoju Palu v Velem Maju pri Poreču znaša 400,00 din.

Omenjene cene veljajo za člane kolektiva in kooperante ne glede na število članov.

Tuji delavci nimajo pravice letovati v prikolicah, kontejnerjih, Selcah in v Velem Maju.

Koristniki kamp prikolic, kontejnerjev in zasebnih sob v Velem Maju pri Poreču plačajo še 100,00 din, kot povšal za plin.

Hrana v Filip Jakovu za goste brez napotnice:

	polovična porcija	cela porcija
— zajtrk	60,00 din	90,00 din
— kosilo	150,00 din	250,00 din
— večerja	90,00 din	160,00 din
	300,00 din	500,00 din

Delavci LESNE, ki ne letujejo v počitniškem domu:

	polovična porcija	cela porcija
— zajtrk	30,00 din	40,00 din
— kosilo	95,00 din	160,00 din
— večerja	65,00 din	100,00 din
	190,00 din	300,00 din

Delavci, ki bodo letovali v počitniških objektih, si prevoz organizirajo sami.

Izmenje bodo 10-dnevne in sicer od 10. 6.—18. 9. 1984. Rok za prijavo je bil do 25. 3. 1984, po omenjenem roku bomo sprejemali le še prijavnice upokojujencev, če pa bodo prosta mesta, pa tudi še od ostalih delavcev.

Rok odjave je do 1. 5. 1984, po tem roku bodo opravljene odjave le v primeru bolezni, hujših poškodb, smrti in službenih zadev, za kar bo potrebno predložiti potrdilo.

Vsem delavcem, ki bodo letovali v omenjenih objektih, želimo veliko dobre volje in lepega vremena.

Referent za družbeni standard
Petek Danica

KADROVSKE VESTI

PRIŠLI V TOZD — FEBRUAR 1984

Priimek in ime — Datum nastopa — Naloge in opravila ki jih bo opravljal — Organizacija, iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO ČRNA

Šepul Jože, 1. 2. 1984, sekač, prva zaposlitev,
Pečanin Mirko, 15. 2. 1984, sekač, Ljubljanske mlekarne,
Lesnik Metka, 20. 2. 1984, pomožna dela, OŠ Dravograd

TOZD GOZDARSTVO RADLJE

Hribernik Stanko, 27. 2. 1984, gozdni delavec. Imont Dravograd
Miklošič Zdravko, 20. 2. 1984, pripravnik, gozd. tehnik, —

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE

Prkeržnik Ivanka, 3. 2. 1984, pomoč. spaj. fur. Tekst. tovarna
Poberžnik Dušan, 3. 2. 1984, pomoč. spaj. fur. Tekst. tovarna
Nabernik Karolina, 3. 2. 1984, pomoč. spaj. fur. Tekst. tovarna
Paradiž Tadej, 13. 2. 1984, pomoč. spaj. fur. Tekst. tovarna
Klinc Rolando, 16. 2. 1984, pomoč. spaj. fur. Tekst. tovarna
Žvikart Zvonko, 16. 2. 1984, pomoč. spaj. fur. Tekst. tovarna
Damijan Petra, 20. 2. 1984, pomoč. spaj. fur. Tekst. tovarna

TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE

Vesonik Dominik, 1. 2. 1984, izv. sklad. del, GP Radlje
Valenti Nada, 1. 2. 1984, upr. stisk. za lepljenje, prva zaposlitev
Valenti Miran, 1. 2. 1984, vodja brusil. stroja, TOZD BP
Glazer Sonja, 1. 2. 1984, izd. karton. vogalov, Kroj Vuzenica
Namestnik Štefan, 13. 2. 1984, vodja str. za izd. utorov, iz JLA
Vezovnik Zdenka, 20. 2. 1984, letvičenje lesa, Intes
Skale Anica, 20. 2. 1984, letvičenje lesa, Merx Celje
Nabernik Dragica, 20. 2. 1984, Embaliranje oken, prva zaposl.
Širnik Anica, 20. 2. 1984, vstavljanje tesnil, Kroj Vuzenica
Pušnik Karel, 20. 2. 1984, upr. str. za ustav. anuba. Marles
Podvelka

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH

Ravljani Jože, 16. 2. 1984, str. vzdrž. meh. Železarna Ravne
Trobej Ivan, 20. 2. 1984, voznik viličarja, Merx Celje

TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE

Razgoršek Boris, 27. 2. 1984, avtomehanik, iz JNA

DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA

Horvat Mitja, 1. 2. 1984, predsednik KPO, Skupščina SR Slovenije, Ljubljana

TOZD NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC

Petronijevč Goran, 16. 2. 1984, opravljal sploš. opravila, —
Vozič Dragomir, 21. 2. 1984, napl. in razkl. got. izdelkov, Železarna Ravne
Karlošek Branko, 20. 2. 1984, napl. in razkl. got. izdelkov, Komunalno podjetje Slovenj Gradec
Kristan Aleksander, 24. 2. 1984, izdelava okvir, TOZD Pameče

ODŠLI — FEBRUAR 1984

Priimek in ime — Datum odhoda — Dela, ki jih je opravljal — Organizacija, v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM

Zakarič Petar, 31. 1. 1984, sekač, —
Zakarič Zorka, 31. 1. 1984, pomožna dela, —

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

Kovač Darko, 28. 10. 1983, manipul. got. izdelkov, —
Barešič Mira, 16. 2. 1984, čiščenje prost., —
Nikolič Vasilija, 17. 2. 1984, manipul. žag. lesa, Železarna Ravne

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE

Adam Nevenka, 30. 11. 1983, emb. podbojev, —
Langeršek Nivec, 6. 2. 1984, emb. podbojev, —
Bunjevac Peter, 17. 2. 1984, skl. delavec, —
Topič Željko, 16. 2. 1984, pomoč. pri stroju, —

TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE

Vrhnjak Franc, 20. 2. 1984, vzdrževalec, —
Koren Jože, 28. 2. 1984, kurjač, TOZD Blagovni promet Slov. Gradec

TOZD TOVARNA IVERNII PLOŠČ OTIŠKI VRH

Poročnik Jože, 29. 2. 1984, lepilničar, Imont Dravograd

TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC

Beganovič Rasim, 5. 1. 1984, gradbeni delavec, —
Radivojevič Radoslav, 6. 2. 1984, gradbeni delavec, —
Baljak Željko, 8. 2. 1984, gradbeni delavec, —
Pajič Boro, 9. 2. 1984, gradbeni delavec, —

TOZD CENTRALNO LESNO SKLADIŠČE OTIŠKI VRH

Klemenc Anton, 29. 2. 1984, sklad. lesa, upokojitev

DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA

Sterdin Hrabro, 31. 1. 1984, v. d. predsednika KPO, SO Radlje
Leskovec Dušan, 29. 2. 1984, dipl. ing. taksator, TOK gozd. Slovenj Gradec

TOZD NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC

Mithanz Edo, 15. 2. 1984, preoblča. tap., v pokoj
Sedar Jože, 29. 10. 1983, nakl. in razkl. got. izdelkov, —
Merzdovnik D., 18. 2. 1984, izdel. opiral, —
Kozina Slavko, 28. 1. 1984, nakl. in razkl. got. izdelkov, —

TOZD	M	Ž	Skupaj
Gozdarstvo Slovenj Gradec	39	3	42
Gozdarstvo Mislinja	45	4	49
Gozdarstvo Črna	143	11	154
Gozdarstvo Radlje	137	22	159
TOK gozd. Slovenj Gradec	38	3	41
TOK gozd. Radlje	34	4	38
TOK gozd. Ravne	29	7	36
TOK gozd. Dravograd	15	3	18
Žaga Mislinja	48	5	53
Žaga Otiški vrh	49	14	63
Žaga Mušenik	37	8	45
Žaga Vuhred	60	9	69
TP Prevalje	77	151	228
TP Pameče	138	178	316
TSP Radlje — Podvelka	173	182	355
TIP Otiški vrh	200	28	228
Gradnje Slovenj Gradec	58	7	65
Transport in servisi Pameče	132	13	145
Cent. les. sklad. Otiški vrh	39	4	43
Nova oprema Slovenj Gradec	169	137	306
Del. skup. Slovenj Gradec	72	117	189
Blagovni promet Slovenj Gradec	100	69	169
Interna banka Slovenj Gradec	4	31	35
	1836	1010	2846

Darinka Cerjak

MIT k Novi opremi

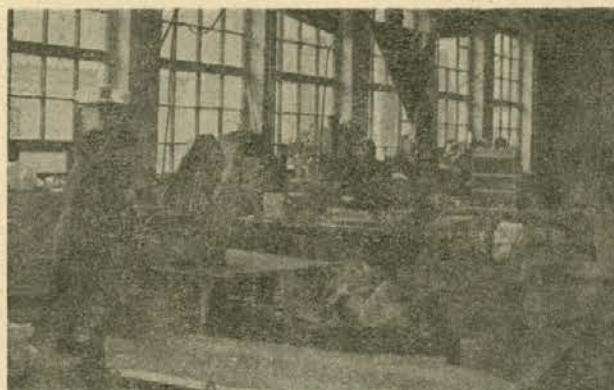
Dne 1. 4. 1984 se je delovna organizacija Mizarstvo in tapetništvo Dravograd (MIT) z referendumom priključila v delovno organizacijo Lesno Slovenj Gradec, TOZD Nova oprema. Ta delovna enota bo v TOZD Nova oprema delala v sklopu enotnega proizvodnega procesa v tapetniškem obratu, deloma pa v mizarskem obratu te temeljne organizacije. Dejavnost TOZD Nova oprema se s priključitvijo MIT Dravograd ne spremeni, ker gre za istovrstno dejavnost.

Proizvodni prostori MIT so v Dravogradu. Vseh 28 delavcev MIT že dela proizvodni program Nove opreme.

I. Robnik

MIT Dravograd

Tapetništvo

Mizarstvo

Razpravljali in sklepali smo

V mesecu februarju so vse temeljne organizacije potrdile svoje zaključne račune, v marcu pa so o zaključnem računu Lesne razpravljali samoupravni organi in družbenopolitične organizacije na nivoju delovne organizacije. Največ razprave so namenili področju osebnih dohodkov in svobodni menjavi dela. Delegati so postavljali vprašanja v zvezi z delitvijo poročila ob koncu lanskega leta. Ugotovili so, da nekateri TOZD niso upoštevali dogovorov o procentu in načinu delitve in se dogovorili, da bomo v bodoče že med letom zagotovili denar za delitev ob koncu leta.

Delavski svet delovne organizacije je na seji 19. 3. 1984 potrdil zaključni račun za leto 1983 s pripombo, da bodo TOZD samoupravne dogovore na nivoju delovne organizacije absolutno spoštovali.

V mesecu marcu so delavci Lesne razpravljali tudi o planu za leto 1984. Odbor za gospodarjenje je predlagal delavskemu svetu delovne organizacije, da sprejme plan za leto 1984 s pripombami:

— da zaradi likvidnostnega stanja časovno zamakne koriščenje investicij in investicijskih virov, ker bodo v prvih mesecih leta 1984 na tem področju težave.

— Odbor za gospodarjenje opozarja na problem kadrov in meni, da je nujno potrebno, da se sproži akcija za pridobitev ustreznih kadrov, predvsem gozdar in lesar, saj je gospodarjenje pa tudi kvalitetno opravljeno delo odvisno od ustreznih kadrov.

— Izdelati je potrebno enotna merila za koriščenje sredstev za izobraževanje.

— V plan za leto 1984 je potrebno vključiti tudi razvoj informacijskega sistema v delovni organizaciji.

— V planu je potrebno navesti dejansko (fizično) število zaposlenih, predvsem v obeh delovnih skupnostih.

— Plan temeljnih organizacij naj se dopolni s programom svobodne menjave dela delovnih skupnosti, vse nerazčiščene zadeve v zvezi s tem (svobodne menjave dela) pa naj uredi vodja delovne skupnosti Tone Potočnik.

Odbor za gospodarjenje je določil tudi rok za sprejem plana investicij in sicer 1. 5. 1984.

Na zadnji seji v mesecu marcu je plan za leto 1984 sprejel tudi delavski svet delovne organizacije s tem, da bodo vse nerazčiščene zadeve, predvsem svobodna menjava dela, usklajene do sprejema ostalih letnih planskih aktov.

Delavski svet delovne organizacije je sprejel tudi gozdnogospodarski načrt za naslednje desetletno obdobje. Določil je predloge treh samoupravnih aktov in jih posredoval temeljnim organizacijam v sprejem in sicer:

— Samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo Lesna,

— Statut o spremembah in dopolnitvah Statuta delovne organizacije Lesna,

— Samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za oblikovanje prihodka, ugotavljanje in razporejanje dohodka in čistega dohodka.

Delavski svet je bil seznanjen tudi z usklajevanjem naših samoupravnih aktov s panožnimi sporazumi o delitvi osebnih dohodkov in ugotovil, da aktivnosti v zvezi s tem potekajo.

I. Robnik

Izvršni odbor konference sindikata Lesne

IO KONFERENCE SINDIKATA LESNE

1. KALIŠNIK Rudi — predsednik, TOZD TP Prevalje
2. COKAN Bojan — nam. predsednika, DSSP
3. PRENINGER Jože — član, Gozdarstvo Mislinja
4. PLAZOVNIK Franc — član, Gradnje Slovenj Gradec
5. OŠLAK Darko — član, Nova oprema Slovenj Gradec
6. BOŽIČ Karel — član, Transport in servisi Pameče
7. TRIGLAV Ciril — član, Žaga Otiški vrh
8. GOMBOC Emil — član, TIP Otiški vrh
9. KUNC Janko — član, Gozdarstvo Črna
10. STRMNŠNIK Marjan — član, TSP Radlje — Podvelka
11. HERMAN-PLANINŠEK Marina — član, Gozdarstvo Radlje

KONFERENCA SINDIKATA LESNE

1. KALIŠNIK Rudi — predsednik, TP Prevalje
2. COKAN Bojan — nam. predsednika, DSSP
3. PRENINGER Jože — član, Gozdarstvo Mislinja
4. ODER Branko — član, Gozdarstvo Mislinja
5. RUPREHT Ivan — član, Gozdarstvo Slovenj Gradec
6. ARL Branko — član, Gozdarstvo Slovenj Gradec
7. KUNC Janko — član, Gozdarstvo Črna
8. KEBER Franjo — član, Gozdarstvo Črna
9. HERMAN-PLANINŠEK Marina — član, Gozdarstvo Radlje
10. DRAŽNIK Rudi — član, CLS Otiški vrh
11. KOTNIK Ivan — član, CLS Otiški vrh
12. ROJKO Miran — član, TOK Slovenj Gradec
13. JEROMEL Jože — član, TOK Slovenj Gradec
14. MORI Stanko — član, TOK Dravograd
15. KNEZ Ferdo — član, TOK Dravograd
16. KOROŠEC Zdravko — član, TOK Ravne
17. POROČNIK Milan — član, TOK Ravne
18. GOLOB Ivan — član, TOK Radlje
19. KRISTAN Miha — član, TOK Radlje
20. BUČ Viktor — član, TIS Pameče
21. ČEVNIK Slavka — član, TIS Pameče
22. PLAZOVNIK Franc — član, Gradnje Slovenj Gradec
23. RUPREHT Filip — član, Gradnje Slovenj Gradec
24. PAČNIK Jože — član, Žaga Mislinja

25. LUŽNIK Konrad — član, Žaga Mislinja
26. KOSTEVC Gretka — član, Žaga Otiški vrh
27. TRIGLAV Ciril — član, Žaga Otiški vrh
28. KODRUN Marjan — član, Žaga Mušenik
29. SLEKOVEC Janko — član, Žaga Mušenik
30. CANK Feliks — član, Žaga Vuhred
31. GOSAK Jože — član, Žaga Vuhred
32. GOMBOC Emil — član, TIP Otiški vrh
33. AJD Darko — član, TIP Otiški vrh
34. BOŽIČ Karel — član, TP Pameče
35. OBRUL Silvo — član, TP Pameče
36. HRIBERNIK Simon — član, TP Prevalje
37. STRMNŠNIK Marjan — član, TSP Radlje — Podvelka
38. MUMEL Drago — član, TSP Radlje — Podvelka
39. DOMJAN Vida — član, Blagovni promet
40. VERŽUN Janez — član, Blagovni promet
41. HOHNEC Franc — član, Nova oprema Slovenj Gradec
42. OŠLAK Darko — član, Nova oprema Slovenj Gradec
43. OTO Angela — član, DSSP
44. PIKO Valentin — član-namestnik, TP Prevalje

Marija BEŠVIR

*Varujmo
gozdove
pred
požari!*

Programska konferenca KS OO ZSMS Lesna

V petek, 16. 3. 1984 smo mladi, skupaj s predstavniki družbenopolitičnih organizacij, razpravljali o položaju mladih v Lesni in sprejeli program dela za letošnje leto.

Po poročilu predsednika smo bili v razpravi enotnega mnenja, da se mladi vse premalo vključujemo v družbenopolitično delo in problematiko gospodarjenja Lesne v zaostrenih pogojih družbeno ekonomskih odnosov, predvsem kot množična in frontna organizacija. To je še posebej zaskrbljujoče, saj se ob vse večjih družbenih problemih mladih ne zavedamo položaja in potrebe po organiziranem reševanju naših problemov. Kaj res ne vidimo, kaj se dogaja okrog nas? Kaj je z izobraževanjem, štipendiranjem, stanovanjsko problematiko? Kakšen je naš položaj v družbi? Kaj moramo čakati na mentorstvo, ki nas bo opozarjalo na našo vlogo v družbi? Kaj tega res ne moremo videti sami? Še vedno ni zaživel delovanje mladih v dele-

gatskem sistemu, oziroma ni pravega povezovanja delegatov z bazo in obratno, kar je že dolgoletna bolezen, verjetno pa ne samo mladih. Seveda pa te splošne ugotovitve ne veljajo za vse OO ZSMS v Lesni. Precej se sliši o aktivnosti mladih v OO ZSMS TOZD TP Pameče, TIS Pameče, TIP Otiški vrh in TP Prevalje.

Tako mladi kot predstavniki DPO v Lesni smo bili enotni, da smo v zadnjem času imeli vse premalo možnosti za razpravljanje, odločanje in ukrepanje, oziroma smo pasivno stali ob strani. Bili smo »zapostavljeni« morda slučajno, ob resnih problemih v delovni organizaciji, s katerimi nas je na konferenci poleg rezultatov ZR/1983 seznanilo vodstvo delovne organizacije. Toda pozabljamo, da smo mladi tisti del družbe, od katere je odvisna prihodnost. Seveda pa se s tem nečemo izmikati, da nismo dobili nalog in nas niso zaposlili...

Mladi smo v svoji pasivnosti pozabili, da nam že sam sistem daje naloge, da ne stojimo ob strani naše družbe. Zamislimo se ob tem in stopimo v akcijo! Spregovorimo, kaj mislimo in ne ustrašimo se svojih napak! Tudi napake so marsikdaj koristne, dajo razmišljati in opozarjajo nase. Premalo se zavedamo, kaj družba od nas pričakuje, seveda v mejah naših zmoglosti. Naša moč pa je velika, to smo, oziroma so že pokazali mladi med NOB in v izgradnji naše domovine. Toda nekaj nas je uspavalo. Morda mislimo da smo že izgradili..... Šele na začetku smo in vso moč in voljo potrebujemo, da bomo lahko nadaljevali začrtano pot. Ne čakajmo na jutri, kajti z vsakim dnem zamude bomo porabili več časa, da nadoknadimo zamujeno.

Prebudimo se in nato k dejanjem!

Jože Lenart

UPOKOJILA SE JE GOLIČNIK ANGELA

Konec leta 1983 je zaključila delovno dobo Goličnik Angela. Polnih petindvajset let je v TOZD žaga Mušenik opravljala dela meznega knjigovodje.

Prvič se je zaposlila leta 1947 na takratni gozdni upravi v Črni, nato pa je bila premeščena na gozdno gospodarstvo v Slovenj Gradec, kjer je opravljala računovodska dela do leta 1950. Zaradi rojstva otroka je službo pustila do leta 1955, ko se je zopet zaposlila pri občinskem ljudskem odboru v Črni. Leta 1958 pa je nastopila službo pri takratnem LIO v Mušeniku in vse do upokojitve opravljala funkcijo meznega knjigovodje.

Ob odhodu v zasluženi pokoj pa je razmišljala, da je bilo kljub številnim težavam, ki so bile prisotne pri njenih opravilih, lepo delati. Sodelavci bomo vedno veseli, kadar bo prišla v našo sredino s svojim vedrim nasmehom.

Vsi sodelavci

Zahvala RAŠEŠNIKOVIH

Nikoli ni prepozno, če se želiš nekemu zahvaliti za pomoč ob veliki nesreči. Težko je povedati, kako človek čuti, kadar drži pregovor: »Nesreča ni tako strašna, če v nesreči nisi sam«. Tako pravijo Rašešnikovi na Suhem vrhu pri Prevaljah.

Lansko leto jim je zaradi strele do tal pogorelo gospodarsko poslopje. To je bilo meseca julija. A že isto jesen je v novem gospodarskem poslopu mukala živina. Zdi se neverjetno, a vendar je res. Poleg izredno delavnih in pridnih rok domačih so jim nesebično pomagali TOK Gozdarstvo Ravne, Temeljna združna enota TRATA Prevalje, aktiv mladih združnikov, mladinci iz Strojanske Reke, sosedje. Mladi Rašešnikov gospodar je dejal: »Lepo se jim zahvalite v imenu vseh domačih, čeprav pozno.

Ponovno se je pokazalo, da kljub hitremu tempu življenja še pomagamo v nesreči.

Vsem še enkrat hvala!

Na željo Rašešnikovih zapisala

V. Gerl

POPRAVEK

V februarski številki VIHARNIKA je na strani 4 v prispevku DRŽAVNA ODLIKOVANJA SO PREJELI SODELAVCI TOK SLOVENJ GRADEC napaka, ki je nastala pri prepisovanju rokopisa. V drugem odstavku je napisano, da je Duler Franc prejel odlikovanje red dela z zlatim vencem. Odstavek se pravilno glasi: Franc Duler, roj. 1933 leta, revirni vodja revirja Sele, je prejel RED DELA S SREBRNIM VENCEM.

Uredništvo se opravičuje tovarišu Dulerju in bralcem VIHARNIKA.

Uredništvo

MILAN PRELOG

Dne, 19. februarja 1984 smo se poslovili od sodelavca Milana Preloga. 20 let je vestno opravljal dela vodje nabavne

službe za TOZD Nova oprema. Čeprav je izhajal iz okolice Ptuja, je skoraj večino časa delal na Koroškem.

Huda bolezen ga je iztrgala iz naše sredine in zelo ga bomo pogrešali, saj je s svojim delom mnogokrat pripomogel, da je proizvodnja v Novi opremi tekla normalno.

Bil je dober tovariš in sodelavec. Radi se ga bomo spominjali.

Vsem njegovim izrekamo sožalje.

Sodelavci
TOZD Blagovni promet

V SPOMIN JOŽETU MATITZU

Marljivost, poštenost in velika očetovska skrb za družino so vrline, ki so odlikovale našega sodelavca Jožeta.

Rodil se je 26. 2. 1899 v Celovcu, kot najstarejši v revni bajtarski družini iz Kotmare vasi nad Rožno dolino.

Tako kot mnogi zavedni Slovenci, se je tudi on boril zato, da bi

se koroški Slovenci pridružili svobodni matični domovini.

V Mariboru si je osnoval družino in se kmalu potem preselil v Dravograd. Na LIO v Dravogradu je bil zaposlen kot knjigovodja osebnih dohodkov vse do upokojitve leta 1954. Bil je izredno vesten in delaven. Trdo življenje v rani mladosti ga je oblikovalo v dobrega delavca. Prijeten dom si je ustvaril v Črnečah. Bolezen ga je dokaj rano načela, vendar je dočkal lepo starost, 85 let. Umrl je 4. novembra 1983.

Koroška ga zemlja je dala. Koroška zemlja ga je vzela v svoj objem.

Tvoji sodelavci

Kmetijski nasveti

POROČILO O OPRAVLJENIH SLUŽBENIH POTOVANJIH OD 30. 6.–31. 12. 1983

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

KAKO SMOTRNO GOSPODARIMO Z UMETNIMI GNOJILI IN DRUGI VARČEVALNI UKREPI Z ENERGI- JO NA KMETIJI

Nafta postaja z vsakim dnem dražja. Zato so draga tudi umetna gnojila, ki imajo za temeljno sestavino dušik. Za pridobitev ene tone amoniaka iz zraka namreč porabimo eno tono nafte, oziroma za 1 kg čistega dušika 1,5 kg kurilnega olja.

To vse kaže, da bodo umetna gnojila tudi v bodoče vse dražja. Potrebno jih bo trositi »po pameti«, to se pravi, bolj upoštevati dejanski hektarski pridelek, oziroma odjem hranilnih snovi z vsakoletnim pridelkom.

Analiza zemlje bo morala postati bolj kot doslej pravilo.

Vsaka tri leta bi morali vzeti vzorce iz zemlje za analizo in ugotoviti zalozženost tal s fosforjem, kalijem in kalcijem. Na osnovi analize naj pospeševalci izdelajo za vsako kmetijo plan gnojenja, kjer morajo upoštevati tudi organska gnojila.

Zaradi visoke cene umetnih gnojil, predvsem dušika, se bomo morali zopet povrniti nazaj k biološkim zbiranjem dušika. To so rastline, ki s pomočjo posebnih bakterij same pridobivajo dušik iz zraka. Sem spadajo vse detelje, lucerna, soja, fižol itd.

Te rastline vežejo iz zraka na vsak hektar 100 do 2000 kilogramov čistega dušika na leto. Toliko dušika pa je približno 400 do 800 kg KAN-a. Žal smo detelje iz njivskega kolobarja že povsem izpustili. S setvijo detelj in drugih metuljnic bomo na kmetiji zmanjšali potrebo po umetnih gnojilih, kljub temu pa bomo pridelali kvalitetno osnovno krmo. Tudi s pravilno uporabo kmetijske mehanizacije lahko privarčujemo veliko energije. Na majhnih parcelah, kjer so stroji slabo izkoriščeni, je poraba goriva po hektarju znatno večja kot na velikih parcelah. Tudi nakup težjega traktorja je največkrat nesmotrno, saj traktor z močjo 65 konjskih moči porabi enkrat več goriva kot traktor s 35 konjskimi močmi. Večje traktorje naj bi kupovale strojne skupnosti in jih uporabljale predvsem za težja dela, kot je kombajniranje itd.

Razmišljati moramo tudi o ponovni reji konj. Za manjša dela so zelo pripravi, pa še stroški za rejo so dokaj majhni. Zelo primerni so konji pasme HAFLINGER.

To je bilo le nekaj napotkov, kako na kmetijah gospodarno ravnamo z energijo. S smotrno uporabo umetnih gnojil, z izkoriščanjem organskih gnojil, s setvijo rastlin ki vsebujejo dušik in ne nazadnje, če bomo pri nakupu traktorja upoštevali tudi porabo goriva, bomo na posestvu privarčevali veliko energije. To pa na eni strani poveča dohodek in kar je glavno, tudi kmetijstvo bo prispevalo pomembni delež pri zmanjšanju potreb po uvozu drage nafte.

Jože ing. Pratkanar

Priimek, ime in TOZD	Kraj potovanja	Število dni	Namen potovanja	Stroški potovanja
Areh Pavlina DSSS	Italija, Švica, Avstrija	6	Strokovna ekskurzija v Italijo, Švico in Avstrijo od 3. 8. do 8. 10. 1983	18.945,55
Herman Anton IC (TIP)	ZR Nemčija	6	Tečaj hidravlike	44.675,45
Pšeničnik Ivan IC (TIP)	ZR Nemčija	6	Tečaj hidravlike	37.730,40
Pirkmajer Peter TP Pameče	Avstrija	1	Ogled celovškega sejma	5.093,20
Stanonik Janko TP Pameče	Avstrija	1	Ogled celovškega sejma	5.093,15
Pirkmajer Peter TP Pameče	ZR Nemčija	3	Možnost povečanja izvoznih količin podbojev in reševanje odprtih zadev v zadnjih 3 mesecih	13.898,20
Stanonik Janko TP Pameče	ZR Nemčija	3	Komercialni tehnični pogovori pri naših kupcih sedežnih garnitur in vzmetnic	12.287,45
Stanonik Janko TP Pameče	ZR Nemčija	2	Možnost povečanja izvoznih količin oblog z upoštevanjem vseh kvalitativnih norm	17.327,25
Dretnik Dušan TP Prevalje	Nemčija	2	Obisk firme Ripphausen — reševanje reklamacij vrat. kril	8.540,50
Dretnik Dušan TP Prevalje	Avstrija	2	Reševanje reklamacij pri firmi Kunex	6.467,70
Rifel Janez TP Prevalje	Avstrija	1	Obisk celovškega sejma	2.549,30
Šipek Miroslav TP Prevalje	Avstrija	1	Obisk celovškega sejma	2.549,30
Jehart Alojz TP Prevalje	Avstrija	3	Obisk firme Hrachowina, Stadlbauer, Stalacr	15.773,25
Pikalo Marijan TP Prevalje	Avstrija	1	Reševanje reklamacij pri firmi Stadlbauer — Salzburg	5.237,65
Dretnik Dušan TP Prevalje	Avstrija	1	Obisk celovškega lesarskega sejma	2.792,35
Marton Anton TP Prevalje	Avstrija	1	Obisk celovškega lesarskega sejma	2.765,35
Komprej Ivan TP Prevalje	Avstrija	1	Obisk celovškega lesarskega sejma	2.549,20
Jehart Alojz TP Prevalje	Avstrija	1	Obisk celovškega lesarskega sejma	2.792,35
Hribernik Simon TP Prevalje	Avstrija	1	Obisk celovškega lesarskega sejma	3.170,40
Benko Štefan TP Prevalje	ZR Nemčija	2	Dogovor o nadaljnjem izvozu vratnih kril, reševanje reklamacij	13.898,20
Jehart Alojz TP Prevalje	Avstrija	1	Izdelava vzorcev luženih vratnih kril	6.106,25
Šipek Miroslav TP Prevalje	ZR Nemčija	4	Reševanje reklamacij	33.157,00
Retko Ivana Blag. promet	Italija	2	Izvoz ivernih plošč	3.826,65
Zdove Vlado Blag. promet	ZR Nemčija	2	Uvoz opreme in rezervnih delov za TIP	6.912,60
Jelen Filip Blag. promet	ZR Nemčija	4	Ogled sejma	15.936,40
Krebs Franc Blag. promet	ZR Nemčija	3	Razgovor na sejmu	16.478,45
Dremel Franc Blag. promet	ZR Nemčija	5	Prevzem furnirja	22.660,75
Dolenc Sergej Blag. promet	Danska	4	Ogled sejma	9.599,15

Priimek, ime in TOZD	Kraj potovanja	Število dni	Namen potovanja	Stroški potovanja
Domijan Milka Blag. promet	Avstrija	1	Obisk kupcev	5.237,65
Ruprecht Maks Blag. promet	Avstrija	1	Prevoz sejmskih exponatov	50.86,20
Dremel Franc Blag. promet	Z. Nemčija	4	Prevzem furnirja	8.648,00
Turk Bruno Blag. promet	Avstrija	1	Demontaža razstavnega prostora	5.086,20
Turk Bruno Blag. promet	Avstrija	1	Demontaža razstavnega prostora	5.015,00
Krumpačnik Franc Blag. promet	Nemčija	2	Dostava valjev v popravilo	16.021,20
Ruprecht Maks Blag. promet	Nemčija	2	Dostava valjev v popravilo	25.595,20
Dremel Franc Blag. promet	Avstrija	1	Razgovori pri firmi INTRADE in ogled žage	2.263,75
Retko Ivana Blag. promet	Avstrija	1	Vprašanja reklamacije	2.245,00
Krebs Franc Blag. promet	Avstrija	1	Prodaja vratnih kril	2.216,05
Krebs Franc Blag. promet	Nemčija	2	Povečanje izvoza vratnih kril	11.897,45
Veržun Janez Blag. promet	Italija	2	Udeležba na sejmu	17.646,55
Krebs Franc Blag. promet	Avstrija	2	Usklajevanje prodajnih cen	15.773,25
Dremel Franc Blag. promet	Italija	2	Prevzem furnirja	4.864,05
Krebs Franc Blag. promet	ZR Nemčija	4	Vprašanja reklamacij	22.089,90
Domijan Milka Blag. promet	Italija	1	Vprašanja reklamacij	6.623,30
Dremel Franc Blag. promet	Italija	3	Prevzem furnirja	24.178,65
Miheljak Ernest Blag. promet	ZR Nemčija	2	Dogovori pri firmi LESCO o dobav. opreme za Novo opremo	15.596,55
Epešek Franc Blag. promet	ZR Nemčija	3	Nabava INTRO okovja za TOZD TSP Radlje	1.289,85
Miheljak Ernest Blag. promet	Italija	2	Dobava stroja za šivanje vzmetnic za Novo opremo	6.623,25
Dremel Franc Blag. promet	Avstrija	1	Repromaterial za uvoz pri sejmskem sporazumu	5.962,45
Ruprecht Maks Blag. promet	ZR Nemčija	3	Prevoz valjev v popravilo	5.968,80
Gregor Darinka Blag. promet	Avstrija	1	Obisk firme Schammer-Baumax	6.079,70
Krebs Franc Blag. promet	Avstrija	1	Obisk firme Schammer-Baumax	6.079,70
Domijan Milka Blag. promet	Italija	2	Razgovor za žagan les za leto 1984	13.950,35
Gregor Darinka Blag. promet	Avstrija	1	Reklamacija ivernih plošč	6.079,70
Krebs Franc Blag. promet	Nemčija	3	Reševanje reklamacij Köln — dogovor za izvoz v letu 1984	45.955,20

Jožica Savc, oec.

SPONTANO SODELOVANJE

Prva gozdno-kmetijska kamionska cesta na hotuljskem področju

Zgodilo se je še v tistih, za naše kmetijsko združništvo idealnih časih, od leta 1948 do 1961, torej še pred tem, ko so kmetijske zadruge prvič po sili združili. Takrat je bila kmetijska zadruga zares blizu kmetu, saj so imeli svojo samostojno kmetijsko zadrugo skoraj v vsaki večji vasi. V upravnih odborih in drugih organih zadrug so bili takrat po večini kmetje, ki

so kljub raznim slabostim in pomanjkljivostim kar uspešno vodili zadruge. Kmetijske zadruge so takrat samostojno razpolagale z vsem, s čimer so se na njihovem območju bavili. Čisto razumljivo je, da so tedaj tudi gozdovi v privatni lasti spadali v zadržno gospodarstvo. Mogoče je škoda, da so združitev naredile tako hiter konec, zanimivemu, čisto ljudskemu,

načinu nastajanja in širjenja kmetijskega združništva pri nas na Koroškem. Prav zares sem radoveden, kam bi bili prišli in kje bi bili v kmetijstvu in združništvu danes, če bi mu biti takrat dopustili in omogočili naravni, spontani razvoj.

Družbeni, državni gozdovi so že tedaj na hotuljskem območju spadali pod gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, gozdarski obrat Ravne. Šef gozdarskega obrata Ravne je ravno takrat postal današnji direktor TOK-Gozdarstva Ravne tov. Jože Logar. Ko je ta pričel sečnjo v gozdovih okrog Jurčka pod Uršljo goro in v Podgori v letu 1958, se je nekega dne oglašil pri nas na upravi kmetijske zadruge v Kotljah. Tu nas je podrobno seznanil s svojimi načrti. Vsi smo dobro vedeli, da od Rimskega vrelca pa do Rožankovega kopišča, do koder so nameravali z žičnico spravljati posekani les, še ni avto ceste. Zato smo z navdušenjem sprejeli predlog, ki ga je takoj potrdil tudi upravni odbor zadruge, da gozdarski obrat Ravne in kmetijska zadruga Kotlje skupaj financirata in zgradita prvo gozdno-kmetijsko avto cesto pod Uršljo goro: cesto, ki bo služila tako družbenemu kakor tudi privatnemu sektorju. Prvemu bo omogočila cenejše in hitrejšo spravilo lesa iz njegovih gozdov, drugemu, to je kmetijski zadrugi, pa še veliko več, ne samo spravila lesa iz kmečkih gozdov, pač pa, kar je bilo še posebno važno, dostop z motornimi vozili do posameznih kmetij in s tem omogočila širjenje mehanizacije. Da bo s tem omogočen lažji dovoz gradbenega materiala na kmetije ter s tem mogoče naprednejše in boljše gospodarjenje, nam je bilo tudi vsem jasno. Takoj smo začeli z deli. Cesto je trasiral kar tov. Jože Logar sam, graditi pa so jo takoj začeli delavci pod vodstvom delovodje tov. Vlada Periča. V slabih dveh mesecih je bila cesta v dolžini 1700 m gotova. Pri Toniju v Kotljah je bila ob predaji ceste v promet majhna slovesnost, na kateri sta tov. Jože Logar za gozdarski obrat Ravne, jaz pa za kmetijsko zadrugo »Prežihov Voranc« Kotlje izplačala delavcem vsak polovico pogodbenega zneska za gradnjo te prve kmetijsko-gozdne avtomobilske ceste na hotuljsko-ravenskem področju. Tej cesti je še isto leto sledila razširitev dotedanjega slabega kolovoza iz Kotelj do Dularja na selsko-slovenjgraški meji, oziroma do meje med ravensko in slovenjgraško občino. Tudi to cesto sta skupno zgradila in financirala kmetijska zadruga Kotlje in gozdarski obrat Ravne. Zgradili so jo isti delavci in v isti dolžini kot prvo. Le material za posipanje ceste smo takrat dovažali od opuščenega svinčenega rudnika pri Kotniku v Podgori. Ta material se je odlično izkazal, saj se je izredno doro sprijemal, tako da je bilo cestišče, četudi makadamsko, trdno in gladko. Tudi ob koncu gradnje te ceste je bila pri Dularju skromna slovesnost, na kateri sta oba partnerja, tako kot prvič pri Toniju, skupno poravnala vsak svoj del pogodbenih finančnih obveznosti do delavcev.

To sem zapisal zato, da bi oteli pozabi večkrat hote zmotno in napačno predstavljeno vlogo prvih manjših kmetijskih zadrug in gozdarskih obratov na našem koroškem področju ob podobnih situacijah. Naše sodelovanje v takih primerih je bilo zares spontano in tudi učinkovito. Zelo hitro smo tedaj našli skupen jezik, pa tudi skupna sredstva za izvršitev raznih načrtov, seveda če so bili le-ti tako obema partnerjema kot samemu kraju v splošno korist.

ROK GORENŠEK

Spet nevarnost gozdnih požarov

Največkrat zagori v naših gozdovih spomladi. Glavna vzroka sta naša malomarnost pri sežiganju odpadkov na travnikih in vrtovih ter igra otrok z ognjem in odvrženi cigaretni ogorki.

Na splošno je pri nas gozdnih požarov vsako leto manj. Lani sta bila le dva manjša pri TOZD gozdarstvo Črna v Šmelcu in pri TOK gozdarstvo Dravograd nad Murenhofom. Gozdnih požarov je manj zaradi dobro organizirane preventive. Tudi letos smo se o njej dogovorili v začetku aprila na TOZD gozdarstvo Črna in sicer:

- organizirali bomo protipožarne straže,
- učitelji bodo opozarjali učence v šolah na nevarnost igre z ognjem,

— avioni Koroškega letalskega centra Slovenj Gradec bodo odkrivali vsako nevarno kurjenje na prostem in ga javljali po UKV zvezah komitejem za SLO pri krajevnih skupnostih in postajam ljudske milice.

Gozdarji Lesne vljudno prosimo tudi letos vse občane za razumevanje in pomoč! Prosimo vas, da:

- se pogovorite v vaši družini s svojimi otroki o nevarnosti igre z ognjem v bližini gozdov in jih poučite o posledicah gozdnih požarov,
- ne sežigajte v suhem in vetrovnem vremenu odpadkov in suhljadi na prostem,
- dobrohotno opozarjajte na previdnost pri ravnanju z ognjem tudi druge. Andrej Šertel

Franjo Sgerm, dipl. inž.

Nastanek in razvoj žag v Dravski dolini

(ŽAGE NA SLOVENSKEM)

14

(Nadaljevanje iz 3. številke)

Cigajnerjeva žaga ob Vuhreščici; 1982 — Foto: M. Čarf

Vuhreščica-nadaljevanje

21	21	Brek sp.	Osirnik Luka	Orlica	- D	Orlica	24	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1948
22	22	Hodnik-Bundr	Osrajanik-Vitrih Al.	Anton/P	L	Anton/P	72/2	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-1948
23	23	Krištan sp.	Krištan Alojz	Anton/P	L	Anton/P	71	250	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1940
24	24	Kuternik	Petrin Klara	Anton/P	L	Anton/P	69	500	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1954
25	25	Brunčko	Kovač Kristl	Anton/P	L	Anton/P	70	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1954
26	26	Ušman	Završnik Jože	Orlica	- D	Orlica	26	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1948
27	27	Brek zg.	Osirnik Luka	Orlica	- D	Orlica	28/1	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1954
28	28	Mori	Grögl Albert	Orlica	- D	Orlica	46	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1943
29	29	Kažir	Slivnikar Viktor	Orlica	L	Anton/P	65/1	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1950
30	30	Ladinek	Pokeržnik Dominik	Orlica	- D	Orlica	49/3	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1879-1950
31	31	Breznik	Hudernik Josip	Orlica	- D	Orlica	50/3	250	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1948
32	32	Sgerm	Sgerm Rudolf	Orlica	- D	Hudi kot	2/2	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1832-1954
33	33	Sterdin	Sterdin Mihalel	Hudi kot	- D	Hudi kot	2/1	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1948
34	34	Pintar	Kanop Mihael	Anton/P	L	Anton/P	57	500	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1954
35	35	Krpivnik	Mravljak Anton	Anton/P	L	Anton/P	56	250	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1941
36	36	Robjenk kov.	Robnik Fric	Anton/P	L	Anton/P	53	450	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-1954
37	37	Trpotek	Mravljak Peter	Vuhred	L	Anton/P	51	250	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1935
38	38	Mravljak	— Žigon Petra	Vuhred	L	Anton/P	51/2	1000	2	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1935 obratuje
39	39	Repišnik	Mravljak Peter	Vuhred	L	Anton/P	50/1	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1842-1940
40	40	Oncl+Udernik	Pokržnik I.+Krištan	Anton/P	L	Hudi kot	3/2	300	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1950
41	41	Sterdien	Sterdien Matija	Hudi kot	- D	Hudi kot	3	250	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1870
42	42	Šajnsnik	Kremljak Josip	Anton/P	L	Hudi kot	3/1	250	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1940
43	43	Urš	Žgajnar-Mravljak P.	H.k.Vuh.	L	Hudi kot	3/3	250	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1940
44	44	Kos	Gregl Maks	Hudi kot	L	Hudi kot	6/1	650	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-1954
45	45	Jarn	Bunder Ivan	Hudi kot	L	Hudi kot	7	250	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1825-1860

Vuhreščica : 2. nadaljevanje

46	46	Kos	Grögl Josip	Hudi kot	L	-	Hudi kot	12	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1860
47	47	Javšnik	Grögl Andrej	Orlica	L	-	Hudi kot	13/1	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1881
48	48	Črnko	Pahernik inž. Franjo Vuhred	-	D	Orlica	79	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	-	1910	
49	49	Riečnik	Turjak Edi	Hudi kot	L	-	Hudi kot	202	300	1	1	1	-	-	-	m	-	-	-	1954	
50	50	Farška	Župnija Ribnica/P	Ribnica	L	-	Hudi kot	215	300	1	1	1	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1948
51	51	Kuhelnik	Viltušnik Ignac	Hudi kot	L	-	Hudi kot	16	300	1	1	1	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1954
52	52	Feferli	Miklavc Filip	Orlica	L	-	Hudi kot	21/1	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1942	
53	53	Vrhovnik-Miklavc	Fušnik J.-Ričnik I.	Orlica	L	-	Hudi kot	21/2	300	1	1	1	-	-	-	m	-	-	-	obratuje Puš.	
54	54	Pur	Pur Viktor	Ribnica	-	D	Orlica	63/3	300	1	1	1	-	-	-	m	-	-	-	1948	
55	55	Vinšek	Držečnik Peter	Orlica	-	D	Orlica	63/1	300	1	1	1	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1965
56	56	Res	Mihelič Marija	Hudi kot	L	-	Hudi kot	31/2	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1942
57	57	Trbos	Osravnjak-Böhm-Robnik " R.O.	-	D	Hudi kot	29	300	1	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1948
58	58	Gregorn	Jakob Valentin	Hudi kot	L	-	Hudi kot	27	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1860
59	59	Gregorn	Petrin Alojz	Ribnica	L	-	Hudi kot	26/2	300	1	1	1	-	-	-	m	-	-	-	1954	
60	60	Trbos	Arnold Elizabeta	Hudi kot	-	D	Hudi kot	26/3	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1940	
61	61	Kapež	Miklavc Ignac	Hudi kot	L	-	Hudi kot	185	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1954	
62	62	Gregorn	Petrin Alojz-Kikl	Ribnica	L	-	Hudi kot	91	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1933
63	63	Cojzer	Pfeifer Franc	Hudi kot	-	D	Hudi kot	83	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1880
64	64	Dojer	Pahernik inž. Franjo Vuhred	L	-	Hudi kot	80	250	1	1	-	-	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1914
65	65	Bukunik	Pajek Blaž	Hudi kot	L	-	Hudi kot	79	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1825-	1900
66	66	Dornik	Podlesnik Anton	Ribnica	-	D	Hudi kot	75/1	1000	2	4	1	1	-	-	-	v	-	-	1948	
67	67	Kralj	Miklavc Gregor	Hudi kot	L	-	Hudi kot	74	300	1	1	1	-	-	-	-	v	-	-	1825-	1950
68	68	Kranjc	Skočir Anton	Hudi kot	-	D	Hudi kot	176	300	1	1	1	-	-	-	-	v	-	-	1948	
69	69	Pfeiferli	Miklavc Filip	Orlica	L	-	Hudi kot	175	250	1	1	-	-	-	-	m	-	-	-	1900	

Pritoki V u h r e š č i c e : 3 nadaljevanje

[illegible]

Tekmovanje Lesne v veleslalomu v Črni

Rekordno število, preko 200 prijavljenih tekmovalcev iz 20 TOZD LESNE je prva razveseljiva novica letošnjega veleslalomu v Črni. Ta športna panoga ima med nami vse več

Tekmovalci so nestrpno čakali na rezultate

privržencev in zato je tudi udeležba na naših srečanjih na belih poljanah iz leta v leto večja. Vse več je tistih, ki se zavešajo koristnosti zdravega, športnega življenja in jim je nekajkratna rekreacija v tednu že vsakdanja potreba. Takšno športno merjenje moči med sodelavci pa je še posebno doživetje. Vrvež in stiski rok znancev in prijateljev sodelavcev iz vseh treh dolin nam povedo vse. Šport nas združuje, dobra volja krepi. Kljub temu da se je dan pred tekmovanjem zmračilo nebo in je vso noč padal sneg, je bila proga za veleslalom zjutraj pripravljena. Na startu se je kljub sneženju pojavilo čez sto tekmovalcev iz vseh prijavljenih TOZD. Vsi se niso zbalí slabega vremena.

Tekmovanje je potekalo hitro in brez večjih zapletov. Po podelitvi medalj in pokalov pa nas je s svojimi darili — lastnimi izdelki presenetila Anica Dokl. Za absolutna zmagovalca je izdelala dva slončka iz pliša, za nehvaležno četrto mesto v vsaki kategoriji pa šest lepih blazin in seveda copate za zadnja mesta. V imenu vseh se ji zahvaljujemo.

Nastopili niso le predstavniki Vuhred in Žage Otiški vrh. Zakaj?

Hvala za udeležbo in zopet v takšnem številu nasvidenje prihodnje leto!

organizacijski odbor OOS TOZD GO Črna
referent za šport, Miran Čas, ing.

Največ dela so imeli starterji

Medaljo je prejel tudi član uredniškega odbora Karel Dretnik

ČUVAJMO GOZDOVE PRED POŽARI

Spravilo nekoč